

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ * LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SOSYAL HİZMET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**YOKSULLUKLA MÜCADELEDE SOSYAL YARDIMLAŞMA VE
DAYANIŞMA VAKIFLARININ ETKİSİ: KELKİT SOSYAL YARDIMLAŞMA
VE DAYANIŞMA VAKFI ÜZERİNE İNCELEME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Seyhan TOK

TEMMUZ - 2021

GÜMÜŞHANE

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ * LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SOSYAL HİZMET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI ADI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TEZ YAZIM KILAVUZU

**YOKSULLUKLA MÜCADELEDE SOSYAL YARDIMLAŞMA VE
DAYANIŞMA VAKIFLARININ ETKİSİ: KELKİT SOSYAL YARDIMLAŞMA
VE DAYANIŞMA VAKFI ÜZERİNE İNCELEME**

Seyhan TOK

TEMMUZ - 2021

GÜMÜŞHANE

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ * LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SOSYAL HİZMET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI ADI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**YOKSULLUKLA MÜCADELEDE SOSYAL YARDIMLAŞMA VE
DAYANIŞMA VAKIFLARININ ETKİSİ: KELKİT SOSYAL YARDIMLAŞMA
VE DAYANIŞMA VAKFI ÜZERİNE İNCELEME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Seyhan TOK

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Yakup KAHRAMAN

TEMMUZ –2021

GÜMÜŞHANE

BİLDİRİM

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırladığım “Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Etkisi: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Üzerine İnceleme ” isimli bu çalışmanın, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve alıntı yaptığım tüm çalışmaların kaynakçada yer aldığını taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

09 /07/ 2021

Seyhan TOK

ÖNSÖZ

Tarihin her döneminde mevcudiyet sahibi olan yoksulluk, küresel bir gerçeklik halini almıştır. Tüm toplum kesimlerini ilgilendirmesi sebebiyle neden ve sonuçlarıyla çok yönlü olarak ele alınmayı gerektiren yoksulluk literatürde geniş bir yer almıştır.

Bu araştırmada yoksulluğu daha iyi bir şekilde anlamak, yoksullukla savaşta önemli bir çözüm yolu olarak karşımıza çıkan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının buradaki rolünü ve etkinliğini sorgulamak amaçlanmıştır.

Tez konumu seçiminde deneyimlerini esirgemeyen danışmam hocam Doç. Dr. Yakup Kahraman'a, tez yazma sürecinde motive ve destekleri sebebiyle çok sevdiğim başta annem olmak üzere aile üyelerime, bu süreçte desteğini esirgemeyen arkadaşım Gülveda Sezgin'e ve Kelkit Sosyal Hizmet Merkezi'nde çalışan yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler...

Gümüşhane -2021

Seyhan TOK

ÖZET

TOK, Seyhan. Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Etkisi: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Üzerine İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, 2021, (XVI-125).

Tarihsel açıdan baktığımızda yoksulluğun yeni bir sorun olmadığını görmekteyiz. Yoksulluk tarihin her döneminde olduğu gibi şimdi de var olmaktadır. Biz bu sorunu sadece ekonomik olarak güçsüz ülkelerde değil, “gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan” ülkelerde de görmekteyiz. Küresel bir sorun haline gelen yoksulluğun toplumsal bir sorun olması sebebiyle gerek hükümetlerin gerekse toplumsal organizasyonların müdahalesi bu noktada kaçınılmaz bir hal almaktadır. Yoksullukla mücadele kapsamına “sosyal fon” denilen ve devlet eliyle oluşturulan çeşitli faaliyetler oluşturulmuştur. Bu fonların en önemlilerden biri olarak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü tarafından kullanılan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonunu görmekteyiz. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğünün (SYDGM) yapmış olduğu tüm faaliyetleri illerde ve ilçelerde oluşturulmuş olan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla yapılmaktadır.

Yapılan bu araştırmada Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının (SYDV) hizmet modelleri ve bu hizmet modellerinden faydalanan vatandaşların bu hizmetlerden yararlanmadan önceki ve yararlandıktan sonraki sosyo-ekonomik durumlarının karşılaştırılması yapılmıştır. Bu hizmetlerden yararlanan vatandaşların görüşlerine yer verilerek Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının yoksullukla mücadele noktasında üstlenmiş olduğu görevler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, Yoksullukla Mücadele, Yoksulluk Çeşitleri.

ABSTRACT

TOK, Seyhan. Impact of Social Assistance and Solidarity Foundations in The Fight Against Poverty: Kelkit Social Assistance and Solidarity Foundation Review, Master's Thesis, 2021, (XVI-125).

Historically, we see that poverty is not a new problem. We see that poverty exists as it has in every period of history. We see this problem not only in economically weak countries, but also in developed and developing countries. Because poverty, which has become a global problem, is a social problem, the intervention of both governments and social organizations becomes inevitable at this point. Various activities called "social funds" and created by the state have been created as part of the fight against poverty. As one of the most important of these funds, we see the Social Assistance and Solidarity Incentive Fund used by the General Directorate of Social Assistance and Solidarity. The General Directorate of Social Assistance and Solidarity (SYDGM) does all the activities you have done through the Social Assistance and Solidarity Foundations established in the provinces and districts. In this research, the service models of the Social Assistance and Solidarity Foundations and the citizens who benefit from these service models are compared to the socio-economic status of the citizens who benefited from these services before and after the use of these services, and this the views of the citizens who benefited from the services were determined and the tasks that the Social Assistance and Solidarity Foundations have undertaken at the point of combating poverty.

Key Words: Poverty, Social Assistance and Solidarity Foundations, Poverty Fighting, Poverty Types.

İÇİNDEKİLER TABLOSU

DIŞ KAPAK

İÇ KAPAK

KABUL VE ONAY	III
BİLDİRİM	IV
ÖNSÖZ	V
ÖZET.....	VI
ABSTRACT	VII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.YOKSULLUĞUN GENEL ÇERÇEVESİ.....	2-16
1.1. Yoksulluğun Tarihçesi	2
1.2. Yoksulluk Kavramı	4
1.3. Yoksulluğun Türleri	6
1.3.1. Mutlak Yoksulluk	6
1.3.2. Göreceli Yoksulluk	7
1.3.3. Subjektif Yoksulluk	7
1.3.4. İnsani Yoksulluk	8
1.3.5. Kırsal Yoksulluk ve Kentsel Yoksulluk	8
1.4.Yoksullukla Mücadelede Türkiye’deki Sosyal Yardım Faaliyetleri.....	9
1.4.1.Türkiye’de Yoksulluk	9
1.4.2.Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları	12
1.4.2.1. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Kuruluşu	13
1.4.2.2. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Amacı	14
1.4.2.3. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Organları.....	15
1.4.2.4. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Personel Durumu	16
1.4.2.5. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Gelirleri ve Giderleri ..	16

İKİNCİ BÖLÜM

2. KELKİT İLÇESİ SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI VE VAKFIN SUNDUĞU YARDIM PROGRAMLARI VE FAALİYET RAPORLARININ ANALİZİ.....	17-40
2.1. Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının Yönetimi, Mal Varlığı Gelir ve Giderleri	17
2.1.1. Kuruluşu.....	17
2.1.2. Yönetimi	18
2.2.1. Sosyal Yardım Alma Süreci	19
3.2.3. Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının Öz Kaynaklardan Yaptığı Yardımlar ve Ödemeler Tablosu.....	39
3.2.4. Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının Yapmış Olduğu Merkezi Yardımlar ve Ödemeler Tablosu.....	40

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ARAŞTIRMANIN ALANI, KAPSAMI, YÖNTEMİ VE BULGULARI.....	41-97
3.1. Araştırma Yöntemi.....	41
3.1.2. Verilerin Toplanması	42
3.3. Araştırmanın Bulguları.....	42
3.3.1. Hanelerin Demografik Yapıları	43
3.4. Görüşülen Kişilerin Hane ve Yaşam Biçimleri.....	62
3.4.1 Yardım Öncesi ve Şu Anki Malvarlığı Durumunun Karşılaştırılması	63
3.4.2 Yardım Öncesi ve Şu Anki Eşya Sahipliği Durumu.....	68
3.4.3 Hanedeki Çalışma Durumları	78
3.4.4. Yardım Alanların Yardım Aldıktan Sonraki ve Önceki Durumları Arasındaki Ekonomik Farklar.....	90
SONUÇ	98

KAYNAKÇA.....	101
EKLER.....	105
EK 1. Yoksulluk Araştırması Görüşme Formu	106
EK 2. Gönüllü Katılım Formu	120
EK 3. Bilimsel Araştırma Ve Yayın Etiği Kurulu Formu.....	122
ÖZGEÇMİŞ.....	125

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1:Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı İlçe Merkezi Mütevelli Heyeti	18
Tablo 2: Diğer Aile Yardımlarının Yıllara Göre Dağılımı	20
Tablo 3: Gıda Yardımlarının Yıllara Göre Dağılımı	21
Tablo 4: Tek Seferlik Yardımın Yıllara Göre Dağılımı.....	22
Tablo 5: Yakacak Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	22
Tablo 6: Öğrenci Taşıma Yardımının Yıllara Göre Dağılımı.....	23
Tablo 7: Giyim Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	23
Tablo 8: Kira Yardımının (Barınma Yardımının) Yıllara Göre Dağılımı	24
Tablo 9: Şartlı Eğitim Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	25
Tablo 10: Diğer Barınma Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	26
Tablo 11: Şartlı Sağlık Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	26
Tablo 12: Şartlı Gebelik Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	27
Tablo 13: Muhtaç Asker Ailesi Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	27
Tablo 14: Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım Programının Yıllara Göre Dağılımı.....	28
Tablo 15: Öksüz Yetim Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	28
Tablo 16: Yaşlı Aylığı Yardımının Yıllara Göre Dağılımı.....	29
Tablo 17: Engelli Aylığı Yardımının Yıllara Göre Dağılımı.....	30
Tablo 18: Engelli Yakını Aylığı Yardımının Yıllara Göre Dağılımı.....	30
Tablo 19: Elektrik Tüketim Desteği Programı Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	31
Tablo 20: Yabancılar Yönelik Sosyal Uyum Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	32
Tablo 21: Muhtaç Asker Çocuğu Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	32
Tablo 22: Diğer Sağlık Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	33
Tablo 23: Diğer Eğitim Yardımlarının Yıllara Göre Dağılımı	33
Tablo 24: Diğer Özel Amaçlı Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	34
Tablo 25: Eğitim Materyali Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	34
Tablo 26: Yangın Yardımının Yıllara Göre Dağılımı.....	35
Tablo 27: Engelli Cihaz Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	35
Tablo 28: Ev Eşyası Yardımının Yıllara Göre Dağılımı	36
Tablo 29: Pandemi Sosyal destek Programı Yardımının Yıllara Göre Dağılımı.....	36

Tablo 30: Biz Bize Yeteriz Türkiyem-1 Programının Yıllara Göre Dağılımı	37
Tablo 31: Biz Bize Yeteriz Türkiyem-2 Programının Yıllara Göre Dağılımı	37
Tablo 32: EİKP Destek Programının Yıllara Göre Dağılımı	38
Tablo 33: Diğer Kuruluş Başvurularının Yıllara Göre Dağılımı	39
Tablo 34: Kelkit Vakfının Öz Kaynaklardan Yaptığı Yardımlar Toplamının Yıllara Göre Dağılımı	39
Tablo 35: Kelkit Vakfının Yapmış Olduğu Merkezi Yardımlar Toplamının Yıllara Göre Dağılımı	40
Tablo 36: Görüşülen Kişilerin Cinsiyet Durumu	43
Tablo 37: Görüşülen Kişilerin Yaş Aralık Durumu	43
Tablo 38: Görüşülen Kişilerin Medeni Durumu	44
Tablo 39: Görüşülen Kişilerin Öğrenim Durumu	45
Tablo 40: Görüşülen Kişinin Hane Halkı Reisi Olma Durumu	45
Tablo 41: Görüşülen Kişi Hane Halkı Reisi Değilse Hane Halkı Reisinin Eğitim Durumu	46
Tablo 42: Aile Yardım Türlerinden Olan Gıda Yardımından Faydalanma Durumu	47
Tablo 43: Aile Yardım Türlerinden Olan Yakacak Yardımından Faydalanma Durumu	47
Tablo 44: Aile Yardım Türlerinden Olan Sosyal Destek Nakdi Yardımından Faydalanma Durumu	47
Tablo 45: Aile Yardım Türlerinden Olan Diğer Aile Yardımlarından Faydalanma Durumu	48
Tablo 46: Aile Yardımı Alanların Aldıkları Yardımların Yaşamlarını Rahatlatma Durumu	48
Tablo 47: Aile Yardımlarını Yeterli Bulma Durumu	49
Tablo 48: Aile Yardımlarından Genel Memnuniyet Durumu	49
Tablo 49: Eğitim Yardımlarından Olan Öğrenci İhtiyaç Yardımından Faydalanma Durumu ...	50
Tablo 50: Eğitim Yardımlarından Olan Şartlı Nakit Transferi Eğitim Yardımından Faydalanma Durumu	50
Tablo 51: Eğitim Yardımlarından Olan Yüksek Öğrenim İçin Nakdi Yardımdan Faydalanma Durumu	51
Tablo 52: Eğitim Yardımlarından Olan Diğer Eğitim Yardımlarından Faydalanma Durumu ...	51
Tablo 53: Eğitim Yardımı Alanların Yaşamlarını Rahatlatma Durumu	51
Tablo 54: Eğitim Yardımlarını Yeterli Bulma Durumu	52
Tablo 55: Eğitim Yardımlarından Genel Memnuniyet Durumu	52

Tablo 56: Sağlık Yardımlarından (İlaç, Tıbbi Malzeme, Cihaz, Tedavi Destek) Faydalanma Durumu	53
Tablo 57: Sağlık Yardımlarından Olan Gebelik Yardımından Faydalanma Durumu	53
Tablo 58: Sağlık Yardımlarından Olan Şartlı Nakit Transferi Yardımından Faydalanma Durumu	54
Tablo 59: Sağlık Yardımlarından Olan Diğer Sağlık Yardımlarından Faydalanma Durumu ...	54
Tablo 60:Sağlık Yardımı Alanların Yaşamlarını Rahatlatma Durumu	54
Tablo 61: Sağlık Yardımlarını Yeterli Bulma Durumu	55
Tablo 62: Sağlık Yardımlarından Genel Memnuniyet Durumu	55
Tablo 63:Aşevi Yardımlarından Faydalanma Durumu.....	56
Tablo 64:Aşevi Yardımı Alanların Yaşamlarını Rahatlatma Durumu	56
Tablo 65:Aşevi Yardımını Yeterli Bulma Durumu	57
Tablo 66: Aşevi Yardımlarından Genel Memnuniyet Durumu	57
Tablo 67: Alınan Sosyal yardımları İhtiyaçları Karşılama Durumu.....	58
Tablo 68: Alınan Sosyal Yardımları Yoksulluğu Azaltma Durumu	59
Tablo 69: Alınan Sosyal Yardımların Topluma Katkısına Yönelik Görüşler	60
Tablo 70: Alınan Sosyal Yardımlardan Geleceğe Güvenle Bakma Durumu	61
Tablo 71:Alınan Sosyal Yardımların Çocukların Daha Rahat Yaşam Sağlayabileceğine Yönelik Görüşleri.....	61
Tablo 72: Konut Mülkiyeti Şu Anki Durum ve Yardım Almadan Önceki Durum	62
Tablo 73: Evde Bulunan Oda Sayısı Şu Anki Durum ve Yardım Almadan Önceki Durum.....	63
Tablo 74: Evi Isıtma Türü Şu Anki Durum ve Yardım Almadan Önceki Durum.....	64
Tablo 75: Evi Isıtma Aracı Şu Anki Durum ve Yardım Almadan Önceki Durum.....	65
Tablo 76:Hane Halkının Şu Anki ve Yardım Almadan Önceki Sahip Olduğu Gayrimenkul (Ev) Durumu	65
Tablo 77: Hane Halkının Şu Anki ve Yardım Almadan Önceki Sahip Olduğu Gayrimenkul (Dükkan) Durumu	66
Tablo 78: Hane Halkının Şu Anki ve Yardım Almadan Önceki Sahip Olduğu Gayrimenkul (Bağ/Bahçe) Durumu	67
Tablo 79: Hane Halkının Şu Anki ve Yardım Almadan Önceki Sahip Olduğu Gayrimenkul (Arazi/Tarla) Durumu	67
Tablo 80: Şu Anki ve Yardım Öncesi Buzdolabı Sahipliği Durumu.....	68

Tablo 81: Şu Anki ve Yardım Öncesi Televizyon Sahipliği Durumu	69
Tablo 82: Şu Anki ve Yardım Öncesi Otomatik Çamaşır Makinesi Sahipliği Durumu.....	69
Tablo 83: Şu Anki ve Yardım Öncesi Bulaşık Makinesi Sahipliği Durumu	70
Tablo 84: Şu Anki ve Yardım Öncesi Otomatik Dikiş Makinesi Sahipliği Durumu	70
Tablo 85: Şu Anki ve Yardım Öncesi Cep Telefonu Makinesi Sahipliği Durumu	71
Tablo 86: Şu Anki ve Yardım Öncesi Fırınlı Ocak Sahipliği Durumu.....	71
Tablo 87: Şu Anki ve Yardım Öncesi Elektrikli Süpürge Sahipliği Durumu.....	72
Tablo 88: Şu Anki ve Yardım Öncesi Uydu Anteni Sahipliği Durumu	73
Tablo 89: Şu Anki ve Yardım Öncesi Güneş Enerjisi Sistemi Durumu.....	73
Tablo 90: Şu Anki ve Yardım Öncesi Bilgisayar/Tablet Sahipliği Durumu	74
Tablo 91: Şu Anki ve Yardım Öncesi Traktör Sahipliği Durumu	74
Tablo 92: Şu Anki ve Yardım Öncesi Binek Oto Sahipliği Durumu	75
Tablo 93: Yardım Alanların Hane Halkı Tipi.....	75
Tablo 94: Yardım Alanların Çalışma Durumu	76
Tablo 95: Yardım Alıp Çalışmayan Vatandaşların Çalışmama Süresi	76
Tablo 96: Çalışmayan Vatandaşların Çalışmama Nedeni	77
Tablo 97: Hanede Yaşayan Kişi Sayısı.....	77
Tablo 98: Hanede Çalışan Kişi Durumu	78
Tablo 99: Ücretli- Maaşlı Çalışma Durumları	79
Tablo 100: Kendi Tarımsal İşinde Çalışma Durumları.....	80
Tablo 101: Mevsimlik Tarım İşçisi Olma Durumu	80
Tablo 102: Kendi Hesabına Çalışma Durumu	81
Tablo 103: Geçici İşçi Olma Durumu.....	82
Tablo 104: Emekli Olma Durumu	83
Tablo 105: Hanede Yaşayan Kişilerin Sosyal Güvence Durumları Durumu	84
Tablo 106: Yardım Alanların Ailede Tüm Çalışanlar İle Birlikte Aylık Gelir Durumları	84
Tablo 107: Yardım Alan Kişilerin Dört Kişilik Bir Ailenin (Kira Hariç) Normal Yaşam Sürmesi İçin Aylık Gelir Miktarına Dair Görüşleri	85
Tablo 108: Yardım Alınan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfını Tanıma Durumu	86
Tablo 109: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu (Muhtardan).....	86

Tablo 110: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu (İmamdan).....	86
Tablo 111: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu (Akraba/Komşu).....	87
Tablo 112: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu (TV/Sosyal Medya).....	87
Tablo 113: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu (Dergi/Gazete).....	88
Tablo 114: Son Beş Yıl İçerisinde Belediyeden Yardım Alınıp Alınamama Durumu.....	88
Tablo 115: Son Beş Yıl İçerisinde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundan Yardım Alınıp Alınamama Durumu	88
Tablo 116: Son Beş Yıl İçerisinde Hayırsever İnsanlardan Yardım Alınıp Alınamama Durumu	89
Tablo 117: Son Beş Yıl İçerisinde Burs/Öğrenim Kredisi Alınıp Alınamama Durumu	89
Tablo 118: Yardımların Temel ihtiyaçları Karşılama Durumu	90
Tablo 119: Düzenli Beslenme Durumu	90
Tablo 120: Kışlık Yakacakları Karşılama Durumu	91
Tablo 121: Sağlık Sorunlarını Çözümleme Durumu	92
Tablo 122: İlaç İhtiyacını Karşılama Durumu	93
Tablo 123:Eğitim İhtiyaçlarını Karşılama Durumu	93
Tablo 124: Hayvan Yetiştirme Durumu	94
Tablo 125: Yardımlardan İhtiyacı Olanların Faydalanmasına Dair Görüşler	95
Tablo 126: Yardım Alan Kişilerin Belirlenmesinde Tarafsız Davranılmasına Dair Görüşler ...	96
Tablo 127: Yardımların Zamanında Dağıtılmasına Dair Görüşler	96
Tablo 128: Yardım Tanıtımlarının Yeterince Yapılıp Yapılmamasına Dair Görüşler	97

KISALTMALAR

AKP: Adalet ve Kalkınma Partisi

ASDEP: Aile Sosyal Destek Programı

ASPB: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

BAĞ-KUR: Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

EİKP: Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi Destek Programı

FAK-FUK-FON: Fakir Fukara Fonu

ILO: Uluslararası Çalışma Örgütü

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

KHK: Kanun Hükmünde Kararname

KSYDV: Kelkit ilçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

PTT: T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü

RTÜK: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

SED: Sosyal ve Ekonomik Destek

ŞEY: Şartlı Eğitim Yardımı

SHÇEK: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu

SSK: Sosyal Sigortalar Kurumu

SUY: Sosyal Uyum Yardımı

SYDGM: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü

SYDTF: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu

SYDTK: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanunu

SYD: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma

SYDV: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

SYGM: Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü

ŞNT: Şartlı Nakit Transfer Programı

TKD: Türkiye Kızılay Derneği

TL: Türk Lirası

UNDP: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

VGM: Vakıflar Genel Müdürlüğü

GİRİŞ

Tüm zamanlarda var olan yoksulluk bütün toplumlarda görülmekte ve bu anlamda toplumlarda savaşılan önemli konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu savaşılabacak alan sadece belli toplumlarda değil çoğu toplumda yer almaktadır. Gelişmemiş ve gelişmekte olan toplumlarda kendini daha somut olarak gösteren yoksulluk, gelişmiş toplumlarda soyut olarak kendini hissettirmektedir.

Bu sorun bazı toplumlarda hayati risk durumu oluştururken bazı toplumlarda ise farklı risk alanları oluşturmaktadır. Çünkü yoksulluk sorunu sadece maddi anlamda yetersizlik değil ayrıca yaşam kalitesi de bu sorun kapsamındadır. “Geniş anlamda düşünüldüğünde yoksulluk; kişi başına düşen milli gelirin azlığının yanında, ortalama ömür, okuma yazma oranı, beslenme, sağlık hizmetlerinden yararlanma ve temiz içme suyundan mahrum olma durumları da göz önünde tutulmalıdır”(Ak, 2016: 296-297). Dar kapsamda ele alınamayan yoksulluk tüm bu sebeplerden daha geniş kapsamda kendini göstermektedir.

Küresel sorun olarak karşılaşılan bu durumun çeşitli sebepleri bulunmaktadır. Gelir dağılımındaki eşitsizlik, toplumlarda olan olağanüstü değişimler, dünyadaki değişim süreci belki en dikkat çekici sebeplerdendir. Ekonomik büyümenin olduğu ülkelerde de yoksulluk sorununun olması çözümün sadece ekonomik büyüme olmadığını göstermektedir. Çok yönlü olması sebebiyle de kesin bir tanımı ve sınırlamaması da yapılamamaktadır.

Tarihin her döneminde var olan yoksulluğa karşı çeşitli mücadeleler olmuştur. Hayırsever insanlar, Sivil Toplum Örgütleri, dernekler gibi birçok kesimlerce yapılan bu mücadele devlet eliyle kurumsal kimlik kazanmıştır. Devlet eliyle yapılan mücadele zaman geçtikçe daha fazla alanlarda yapılmaya başlanmış ve devletin bu alana ayırdığı bütçelerde her yıl artarak devam etmiştir.

Türkiye’de Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla yoksullukla mücadele kapsamında önemli hizmetler yapılmaktadır. Birçok alanda yapılan bu yardımlar vatandaşları sadece maddi anlamda değil manevi anlamda da desteklemektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.YOKSULLUĞUN GENEL ÇERÇEVESİ

1.1. Yoksulluğun Tarihçesi

İnsanların topluluk halinde yaşamaya başladığı ve birlikte üretim gerçekleştirdiği zamandan bu yana dayanan yoksulluk sürekli var olmuştur. İlk zamanlarda kendi ihtiyaçlarını gideremeyen kişilerin korunmasını sağlamak amacıyla çeşitli yasalar çıkarılmıştır. 16.yüzyılda kapitalizm ortaya çıkışı ile birlikte 17. yüzyılda kavramsallaşmaya başlayan yoksulluk sosyal bir sorun olarak gözlemlenmeye başlanmıştır. Kuramcılar tarafından önemli sorun ve ilgi alanı olarak görülmeye başlanan ve çeşitli tanımlar yapılan bir kavram halini almıştır. Örneğin, Adam Smith Milletlerin Zenginliği adlı kitabında yoksulluğu, “ülke zenginleşirken yoksulluğun artmasını” paradoks olarak görmüş ve bunu gündeme getirmiştir. Ayrıca John Locke gibi sosyal kuramcılar bu konuya dikkati çekmiş, “özel mülkiyetin yanı sıra yoksulların da gözetilmesi gerektiği ve sosyal güvenlik açısından kişilerin geçinebilecekleri bir hayat tarzına sahip olmalarının önemine vurgu yapmış ve bunun yoksul kişilerin hayat şartlarının düzeltilmesi ile mümkün olacağı görüşünü savunmuşlardır” (Şenses, 2001: 32). Kapitalizmin yaygınlaşmaya başladığı yüzyıllarda önemli düşünür ve kuramcılar bu konuya daha fazla dikkat çektiği gözlemlenmektedir.

Yoksullukla mücadele edilme noktasında herkesin fikir birliği içinde olmasına rağmen yapılacak olan mücadelenin nasıl olması gerektiği hususunda farklı yaklaşımlar da sergilenmiştir. Burada yoksulluğun bütün devlet politikalarını etkilemesi, politikaları yönlendirmesi ve kolay bir biçimde çözülememesinden dolayı da önemli bir problem olmaktadır. Çünkü yoksulluk sadece bir problem değil ayrıca birçok problemin sebebi olarak da yer almaktadır. Zira “18. yy’ın ortalarında kapitalist yörüngede gelişen sanayi devrimi her ne kadar emeğin verimliliğini olağanüstü arttırıp, kitlesel üretime geçiş imkânları sağlayan insanlık tarihinin büyük dönüşümlerinden biri olsa da beraberinde kentleşme, nüfus artışı, kitlesel bir toplum, hızla sanayileşen toplumların daha yoğun emperyalist politikalar izlemesi ve hızla sanayileşen ülkeler arasında yoğun rekabeti de beraberinde getirerek yoksulluk sorununu önemli bir toplumsal sorun olarak ortaya

çıkarmıştır”(Arapacıoğlu, 2012: 4). Yoksulluk sadece bir sorun olarak değil birçok sorunun da sebebi olarak kendini göstermiştir.

17. Yüzyılda yoksulluğa bakış açısı değişmeye başlamış ve merkezlerde çalışmak zorunda olan evsiz kişiler için toplanma yerleri sağlanmıştır. Emek piyasasının bu şekilde işlemesi karşısında bir fikir birliği oluşmamıştır. Daha sonraki yıllarda Avrupa kıtasında yoksul kesimlerin çalıştırıldığı kurumların artış göstermesi ile birlikte yoksul ve işsiz kişilerin özdeş olmadığı fikri oluşmaya başlamıştır.“1795 yılında İngiltere’de yürürlüğe giren Speenhamland Yasası ile ücretlerin temel gıda maddelerinin altına düştüğü dönemlerde, aradaki farkın kamu kaynaklarının kullanımı ile giderilmesi öngörülmüştü. Bu sayede hem istihdam düzeyinin korunması hem de çalışan yoksulun sefaletten korunması sağlanmış olacaktı”(Buğra, 2008: 39-45). 19. yüzyılda emeğin meta olmadığı fikrinin kabulüyle beraber 20. yüzyıldan itibaren refah devleti uygulamaları kapsamında siyasi, sivil ve sosyal hakların bir bütün olarak değerlendirme sürecine geçilmiştir (Buğra, 2008: 64).

İstenmeyen ve önlenmeye çalışılan yoksulluk tüm ülkelerde kendini göstermiştir. Özellikle 1980’li yıllardan itibaren meydana gelen küresel değişimler yoksulluğun etki alanını genişletmiştir. “Kentleşme sürecinin hız kazanmasıyla birlikte özellikle azgelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yoksulluk sorunu, kentsel ortamda çok daha farklı boyutlarda kendisini göstermektedir” (Dündar, 2011: 117-126). Giderek artan ve kalıcı bir hal alan yoksulluk az gelişmiş, gelişmiş veya gelişmekte olan ülkeleri ilgilendiren bir sorun halini almıştır. “Kısaca, yoksulluk, temelde azgelişmişlik sorunu olmakla birlikte, gelişmiş ülkelerde de önemli bir sorun alanı olarak gündemi meşgul etmektedir” (Şenses, 2009: 18). “Ancak çeşitli sebeplere bağlı olarak ortaya çıkan yoksulluk ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye farklılık göstermektedir. Gelişmiş ülkeler ile geri kalmış ya da gelişmekte olan ülkelerde görülen yoksulluk farklılıklar göstermektedir. Günümüzde dünya genelinde 800 milyondan fazla insan günde 1,25 ABD dolarından daha az gelirle geçinmeye çalışmakta; birçoğunun yeterli gıda, temiz içme suyu ve sıhhi koşullara erişimi bulunmamaktadır” (UNDP, 2020)

Yoksulluğun sosyal bir sorun olarak tanımlanmadığı dönemlere bakıldığında yoksulluğun bireyin vicdanına kalmış gönüllülük esasına bağlı olarak devam ettiği görülmektedir. Bireysellikten ziyade toplumsal olarak kendine yer edinmesine bağlı olarak yoksulluk kavramı dernekler, vakıflar ve yürütülen ekonomik politikalar da

konuya dahil edilmeye başlanmıştır. Sağlık, eğitim, istihdam, kadın, engelli, çocuk gibi alanlarla ilgilenen sosyal politika da toplumlarda meydana gelen değişimlere paralel olarak farklılaşan bir gelişim göstermiştir.

1.2. Yoksulluk Kavramı

Genel olarak temel ihtiyaçlarını karşılayamayan birey olarak tanımlanan yoksulluk ile ilgili olarak birçok tanımın olduğu görülmektedir. Toplamların ekonomik, kültürel ve toplumsal süreçlerini farklı bir şekilde yaşaması yoksulluk kavramının da farklı yorumlanmasına sebep olmuştur. Yoksulluk genel olarak temel ihtiyaçlardan mahrum olma olarak tanımlanmış olsa da bireyin, toplumun ya da ülkenin yoksulluğu diğer birey, toplum veya devletlerle kıyaslanarak belirlenmektedir. Devlet Planlama Teşkilatı'na (DPT) göre ise “yoksulluk, gelir dağılımı eşitsizliğinin bir sonucudur” (DPT, 2007: 103).

Toplamlara bakıldığında bir toplum için kabul edilen yoksulluk sınırı başka bir toplum için kabul edilmemektedir. Bazı toplumlarda belirlenen zenginlik ölçütünün başka toplamlar için yoksulluk sınırının altında olduğu görülmektedir. Bazı ülkelerde “temiz içme suyu bulamayan” insanlar yoksul sayılırken bazı ülkelerde ise “internet erişimine sahip olamayan” insanlar yoksul olarak tanımlanmaktadır.

Yoksulluk yalnız az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerin problemi olarak yer almamaktadır. Gelişmiş ülkelerin de önemli sorunlarından olduğu görülmektedir. Yoksulluk sadece bireyin ya da toplamların maddi sorunu değil aynı zamandan manevi eksiklikleri de yoksulluk kavramı içerisinde yer almaktadır. Beşeri ihtiyaçlar olarak adlandırılan maddi ve manevi ihtiyaçların bütününe bakılarak yoksulluk tanımlaması yapılır ve yoksullun sınırı çizilir.

“Yoksulluk tanımını ve ölçümünü yaparken üzerinde durulması gereken konu, yoksulluğun göstergesinin sadece ekonomik ölçülerle mi ele alınacağı yoksa bunlara ilave olarak sosyal ve siyasal ölçülerinde ele alınıp alınmayacağıdır” (Sipahi, 2006, s. 175). Savaşlar, salgın hastalıklar, doğal afetler gibi sürekli olarak bireylerin, toplamların yaşamında yer alan bu tehditler yoksulluk kavramıyla kişileri ve toplamları risk altında tutmaktadır. İçinde bulunulan dönemde Kovid-19 salgınında da gelişmiş ülkelerin sağlık alanında yaşamış oldukları sıkıntılar, ihtiyaçlarını karşılayamama durumu yoksulluk kavramının tek boyutla ele alınamayacağını göstermiştir. “Bu sebeple bireyin

beşeri ihtiyaçlarının içinde olduğu topluma ve koşullara göre karşılanıp karşılanmamasına değil bu ihtiyaçların bir ömür karşılanabilme durumuna bakılmalıdır” (Aktan ve Vural, 2002, s. 1-5).Yapılan araştırmalara ve tanımlamalara bakıldığında yoksullukla ilgili kesin bir tanımın olmaması araştırmacıların farklı kriterleri belirlemesi ile ilgili olduğu görülmektedir. Ekonomik, sosyal ve siyasal kriterler belirleyen araştırmacıların bu kapsamda yoksulluğun tanımını yapmış oldukları görülmektedir.

Sözlük anlamıyla yoksul, “yeterli düzeyde parası olmayan veya konforlu bir şekilde yaşamak için gerekli olan araçlara sahip olamayan kişidir”. “Yoksulluk kelimesi ise yaşamın gerektirdiği olanaklardan yoksun olma durumunu ifade etmektedir” (Aktan ve Vural, 2002: 1-2). Gündoğan (2008: 42-43) ise yoksulluğu; “açlıktır”, “eğitimsizliktir”, “barınacak bir evinin olmamasıdır”, “hasta olmak ve tedavi olamamaktır”, “hiçbir işinin olmaması ya da iyi bir işe sahip olamamaktır”, “kirli suyun sebep olduğu hastalık nedeniyle çocuğunu kaybetmektir”, “gelecek korkusuyla yaşamak ve çocuklarının geleceğinden endişe duymaktır”, “umutsuzluktur”, “eşitsizliktir”, “özgür olamamaktır”, “siyasal yaşama katılamamaktır” şeklinde ifade etmiştir.

Coşkun (2012: 182, Akt. Kalaycı, 2015: 4)’a göre yoksulluk, asgari yaşam standardına erişememe durumu olarak tanımlanmakta ve bu asgari yaşam standartlarını ise açlık, barınacak yerin olmaması, yeterli sağlık hizmetinin alınamaması, eğitim hizmetinden yararlanamama, iş sahibi olmama, gelecek için korku ve endişe duyma, temiz su kaynaklarına ulaşamama, temsil edilmeme ve özgürlükten yoksun olma olarak tanımlamaktadır.

Sosyal siyaset açısından yoksulluk, Seyyar (2002:171, Akt. Arpacıoğlu ve Yıldırım, 2011, : 61)’a göre insan haysiyetine ve şahsiyetine yaraşır bir hayat düzeyinin altında, maddi yönden tam anlamıyla veya nispi olarak yetersiz olma durumudur. Tüm bu araştırmacılara baktığımızda yoksulluk olgusunu sosyal, ekonomik, psikolojik ve siyasal nedenlere bağlı olarak ele alıp yorumlamışlardır. Bu sebeple yoksulluğu tek bir tanımla ifade etmek eksik olacaktır.

Yoksulluk olgusunun farklı yorumları ya da tanımlamaları olsa da meydana getirdiği sonuçlar benzerdir. Kişilerin barınma, gıda, eğitim, sağlık gibi ihtiyaçların karşılanmamasına bağlı olarak farklı sorunları da tetiklemektedir. Bireylerin bu ihtiyaçlarının karşılamaması sosyal dışlanma gibi pek çok sorunun da kaynağıdır. Bu sorunlar çoğunlukla toplumda kayıt dışı ekonominin ve yeraltı ekonominin artması,

alkol ve uyuşturucu bağımlılığın çoğalması, suç oranlarında artış, sosyal ahlak ve sosyal sorumluluk duygularının zayıflaması gibi sorunlardır. “Toplumda yoksulluk sonucu ortaya çıkan bu sorunlar toplumun huzur ve refahını bozarak, aile düzenini ve birliğini bozmaktadır” (Güloğlu ve Es, 2011: 4).

1.3. Yoksulluğun Türleri

Mutlak ve göreceli olarak iki temel başlık altında toplanan yoksulluk kavramının, ülkelerin gelişmişlik düzeyleri, coğrafi konumlar gibi sebeplerden dolayı farklı türleri de ortaya çıkmıştır. Yoksulluğun tanımlanmasında ilk başlarda mutlak kriterler söz konusu iken günümüzde göreceli kriterlerin de etkili olduğu görülmektedir.

1.3.1. Mutlak Yoksulluk

Araştırmacılar tarafından yapılan yoksulluk tanımlarına bakıldığında en temel yoksulluk tanımının mutlak yoksulluk olduğunu görmekteyiz. Kişilerin hayatlarına devam edebilmesi için temel ihtiyaçlarının bilimsel olarak belirlenmiş olan miktardan daha düşük bir seviyede olunması durumu mutlak yoksulluk olarak tanımlanmaktadır. Bu kişilere dışardan müdahale edilmediğinde ölüm riski ile bile karşı karşıya gelebilecek seviyede olan yardıma muhtaç kişiler olarak tanımlanmaktadır. “Ancak bir başka anlamı da gıda düzeyinin de ötesinde barınma, giyim, eğitim, sağlık gibi temel ihtiyaçlarının da karşılanma düzeyidir” (Erdugan, 2010: 9). Bireylerin temel olarak yaşamlarına devam edebilmesi için ihtiyaç duyulan asgari harcama düzeyidir.

Gıda, giyim, barınma gibi temel fizyolojik gereksinimlerin belirlenen sınırın altında olan aileler yoksul olarak tanımlanmaktadır. Belirlenen miktarın altındaki gelir düzeyine sahip bireyler yoksul olarak tanımlanmaktadır (Güneş, 2010: 21). Bunlar üzerinden yoksulluk sınırı hesaplanmaktadır. Bu sınır belirlendikten sonra hanenin gelir durumu ve tüketim durumu karşılaştırılarak yoksul olup olmadığına karar verilmektedir. Daha sağlıklı bir karşılaştırma yapabilmek için yoksulluk sınırı belirlenmeye çalışılırken içerisinde yer alınan durum, ekonomik şartlar dikkate alınmadan her ülkeye uygulanabilecek bir sınır belirlenmeye çalışılmıştır. Ülkelerde kullanılan para birimlerinin aynı olmaması “mutlak yoksulluk sınırını” da etkilemektedir. Açlık sınırının altına düşmemek için az gelişmiş ülkelerde bir bireyin günde en az 1 dolara sahip

olması gerekirken, Türkiye ve Doğu Avrupa ülkeleri için bu miktar 4 dolara çıkmaktadır (Güneş, 2010: 21).

1.3.2. Göreceli Yoksulluk

Göreceli yoksulluk mutlak gelir düzeyinden ziyade gelir durumunu, refahı, sosyo-psikolojik ihtiyaçları da içine alarak insanların daha kaliteli bir yaşam için gerekli olan sosyal ve kültürel ihtiyaçları kapsamaktadır. Göreceli yoksulluk kavramı bireyin bulunmuş olduğu sosyal grup ya da yerleşim birimindeki sosyal ve kültürel ihtiyaçları ile ilgili bir kavramdır.

“Temel gereksinimlerini mutlak olarak karşılayabilme gücü bulunan fakat kişisel kaynakların yetersizliği nedeniyle yaşadığı toplumun refah seviyesine ulaşamayan ve topluma sosyal açıdan katılımları kısıtlanmış olan kişiler Adam Smith’e göre göreceli yoksullardır” (Arpacıoğlu, 2012: 10). Bireyin sağlık, eğitim, barınma, kültürel etkinlikler gibi sosyal ve kültürel ihtiyaçlarının karşılanamaması durumu olan yoksulluk birçok imkandan da mahrum kalmak, demektir.

1.3.3. Subjektif Yoksulluk

Subjektif yoksulluk diğer yoksulluk türleri ile karşılaştırıldığında uzmanlar yerine bireyin görüşleri dikkate alınarak kişinin kendisini yoksul olarak görüp görmediği esas alınmıştır. Burada karar kişilere bırakılmıştır. Kişinin kendisinin asgari ihtiyaçlarını karşılayıp karşılayamadığı ya da yeterli bir gelire sahip olup olmadığı ifadesi baz alınmıştır. Yoksulluk sınırı hesaplamalarında elde edilen gelirin miktarına göre kişilere sorular sorulmaktadır. Kişiler sorulan sorulara göre verilen seçenekleri cevaplayarak geçimlerine dair bir sınır belirlemektedirler. Bireylerin kendi hayat seviyelerine ait belirledikleri sınırlar, bu sorulara verdikleri yanıtları değerlendirerek, ortaya konulmaktadır” (Demirci, 2019: 25). Subjektif yoksulluk da yoksullar belirlenirken kişinin kendi tercihiyle göre değerlendirildiği, kendisini yoksul olarak görüp görmediği önemli olmaktadır. “Bu yaklaşımda, büyük ölçekli anketler aracılığıyla kişilerin mevcut öznel koşullarına dayanarak, kendilerini “yoksul” görüp görmedikleri ortaya çıkarılmakta ve bir öznel yoksulluk çizgisi belirlenmektedir” (Erdugan, 2010: 11).

1.3.4. İnsani Yoksulluk

Daha önce yapılmış olan mutlak ve göreceli yoksulluk tanımlarının yoksulluğu bütün olarak karşılamakta eksik kaldığı, sadece parasal olanakların değil sosyal ve kültürel olanakların da olası gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Gıda yoksulluğu ile açıklanan mutlak yoksulluk ya da daha çok gıda dışı olarak giyim, konut ihtiyaçlarının karşılanamaması olarak tanımlanan yoksulluk kavramlarının dışında bu iki kavramı da içeren insani yoksulluk kavramı kişilerin var olan hizmetlere erişimini engelleyen ya da kısıtlayan yoksulluk olarak yer almaktadır. “UNDP’nin düzenli olarak hazırlamış olduğu İnsani Gelişme Raporu’nda insanî yoksulluk kavramının önemli bir alan kapsadığı görülmektedir. Ülkelerin yoksulluk profilleri insanî yoksulluk kavramı çerçevesinde değerlendirilmektedir”. (Yusufoğlu, 2010: 11). Her yıl düzenli bir şekilde yayımlanan İnsani Gelişim Raporlarında da insani yoksulluk kavramının yer teşkil ettiği alan bakımından önemi görülmektedir. Burada “insani” olarak nitelendirilen ise hijyen, eğitim, yaşam süresi, sağlıklı bir içme suyu, sağlık imkanları, altyapı, mal, iletişim gibi kriterlerdir.

1.3.5. Kırsal Yoksulluk ve Kentsel Yoksulluk

Yoksulluğun mekânsal tanımlanması olarak karşımıza çıkan kırsal ve kentsel yoksulluk tanımlarında kırsal yoksulluğun kentsel yoksulluğun temelini oluşturduğu görülmektedir. Kırsal yoksulluğun temeli oluşturan topraksız ve kalifiye olmayan işçilerin kente göç etmesi ile birlikte kentsel yoksulluğun oluşumuna zemin hazırlamıştır.

“Kırsal yoksulluğun kente taşınması ile birlikte kentteki sosyal eşitsizlikler ve gelir eşitsizlikleri kendini belli etmeye başlamıştır. Belirli bir bölgenin belirli kaynaklardan yoksun oluşu, kentin göreceli dengesizliği, düzensizliği ve bozulan fonksiyonelliği, ayrıca sosyal etkinlik, yetkinlik ve kurumsal açıdan da bir yetersizlik olarak kendini gösteren kentsel yoksullukla yüzleşmektedir” (Erdogan, 2010: 12). Kırsal kesimlerde yaşayan yoksullar tarım, hayvancılık, ormancılık gibi küçük işletmelerde yaşamlarını devam ettirmeye çalışırlar. Bu kesimde yer alan yoksullar toprağı olmayan bir kesim ya da eğitilmiş olmayan işçilerdir. Nüfusun artması ile birlikte kırsal alanda yoksulluk da artmaktadır. Kırsal alandaki yoksulluğun artış göstermesi kentsel alandaki

büyümeyi de olumsuz olarak etkilemektedir. Alım gücünün az olması ile birlikte sanayi sektörü karşısında yetersiz kalacağı için sanayi ölçeklerinin artmasını engelleyerek kentsel alandaki büyümeyi de etkilemektedir.

Kırsal ve kentsel alanlarda farklı şekillerde karşılaştığımız yoksulluğun dönemlere göre de farklılaştığını görmekteyiz. Sanayileşmeye kadar kırsal yoksulluğun, sanayileşme ile birlikte ise kentsel yoksulluğun ön planda olduğu görülmektedir. Kırsal yoksulluk kavramı tarım alanında meydana gelen değişimleri dikkat çekmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin daha büyük sorunu olmaya başlayan bu değişim tarım alanında yaşanan işsizliklerin artmasına sebep olmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ise kırsal yoksulluğu “kırsal alandaki açık veya gizli işsizlik olarak tanımlamakta, azalan gelir düzeyleri nedeniyle kırsal alanda hızlı bir yoksullaşma süreci dikkat çekmektedir” (DPT, 2001: 105). Makineleşmenin artması, toprağın miras yolu ile parçalanması da kırsal yoksulluğun artış sebeplerinden gösterilmektedir.

Kırsal kesimlerden kentlere yapılan göçlerin Türkiye’de de kentsel yoksulluğu tetiklediğini görmekteyiz. Tarımda makineleşmenin olması ile birlikte 1950’lerde ve 1980’lerde kırsal alanlardan kentsel alanlara doğru bir göç dalgasını görmekteyiz. Tüm dünyayı etkisi altına alan neo-liberal politikaların Türkiye’yi de etkisi altına alması ile birlikte, Türkiye’de oluşmaya başlayan terör olayları da farklı bir göç dalgası oluşturmuştur. Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgelerinden terör sebebiyle batı bölgelerinde kentlere yapılan göçler bu bölgelerde kent yoksulluğunun ortaya çıkmasının sebeplerindendir.

1.4.Yoksullukla Mücadelede Türkiye’deki Sosyal Yardım Faaliyetleri

1.4.1.Türkiye’de Yoksulluk

Tüm dünyada görüldüğü gibi bizim ülkemizde de yoksulluk sorunu yeni ortaya çıkmış bir kavram değildir. Ancak son yıllara bakıldığında yoksulluk üzerine daha fazla çalışmaların yapıldığını görmekteyiz. Ülkemize bakıldığında işsizlik, bireyler arası gelir dağılımındaki eşitsizlikler, küreselleşme gibi birtakım faktörler ülkemizde yoksulluğun ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Yaşanmış olan ekonomik gelişmeler yoksulluk profilini etkilemiştir. Belli yıllarda belirgin olarak kendini gösteren bu değişimler yıl olarak ya da öncesi sonrası gibi bir ayırım yapılarak gösterilmiştir.

Türkiye'nin yoksulluk görünümünde bir dönüm noktası olan 1980'ler de bu köklü dönüşümler yılı olarak ortaya çıkmaktadır. "1970'lerin son yıllarında yaşanan ödemeler dengesi krizini takiben, 24 Ocak 1980 kararları ile uygulanmaya başlanan Yapısal Uyum Politikaları ile Türkiye'nin ekonomi tarihinde yeni bir dönem başlamıştır" (Yılmaz, 2009: 16). Devletçi kalkınma politikaların benimsenmiş olması ile birlikte yoksullukla mücadele kapsamında doğrudan müdahale stratejisi benimsenmiştir. "1976'da "Altmış Beş Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanun", 1982 yılında muhtaç öğrencilerin için verilmeye başlanılan burs ve parasız yatılılık hizmeti, 1983'te SHÇEK' e ihtiyaç halinde muhtaç kişilere verilmesi gereken ayni ve nakdi yardım hizmeti, 1984'te Vakıflar Genel Müdürlüğüne ihtiyaç halinde sosyal yardımlar yapması gibi çeşitli hizmetler verilmiş ve görevleri arttırılmıştır. Sonrasında ise yoksul ve ihtiyaç sahibi kişilere yönelik 3294 sayılı kanun hazırlanmıştır. Hazırlanan bu kanun "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu" 1986 yılında kabul edilmiştir. "Türkiye'de doğrudan yoksullukla mücadele yaklaşımı içinde geliştirilen politikalara sonraki yıllarda sağlık imkanlarından ücretsiz faydalanmaya yarayan "Yeşil Kart" uygulaması da eklenmiştir" (Yılmaz, 2006:93). Ortaya konan bu ekonomi programları ile toplumsal anlamda da köklü değişimler yaşanmıştır. 1986 yılında kurulan bu fon ilk zamanlarda halk tarafından fakir fukaralar fonu olarak tanınmıştır. Fakir fukaralar fonu olarak tanımlanan bu fon aracılığıyla tüm illerde ve ilçelerde bulunan SYDV ile hizmetlerin ihtiyaç sahibi kişilere ulaşmasını gerçekleştirmektedir.

"Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu fakir zaruret (yoksulluk ve çaresizlik, şiddetli fakirlik) içinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile gerektiğinde her ne suretle olursa olsun Türkiye'ye kabul edilmiş veya gelmiş olan kişilere yardım etmek, sosyal adaleti pekiştirici tedbirler olarak gelir dağılımının adilane bir şekilde tevzi edilmesini sağlamak, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmek amacıyla kurulmuştur (3294 Sayılı Kanun, 1986: md. 3)". 1980'lerde başlatılan bu ekonomik süreç 1990'larda yaşanan ekonomik krizler sonucu yoksulluğun tekrardan derinleşmesine ve artmasına yol açmıştır.

2000'li yıllarda ise yaşanan krizlerin ardından istikrarlı bir ekonomik büyüme politikası hedeflenmiştir. Bu kapsamda da Şartlı Nakit Transfer Programı (ŞNT) uygulamaya konulmuştur. Bu programa göre, en yoksul hane halkları üzerindeki ileriye

dönük olumsuz etkileri en aza indirmek için çalışmalar yürütmek ve bu hane halklarının gerek bu krizin etkisiyle ortaya çıkan, gerekse de ilerde görülebilecek ekonomik şoklara karşı stratejiler geliştirmede kullanılacak yöntemlere katkıda bulunan programlar geliştirmek önemli bir amaç taşımıştır (Fırat, 2013: 201). Bu programlarla birlikte yapılan yoksulluk araştırmalarının istatistiksel olarak somutlandırıldığı ve bu yıllarla birlikte ciddi dönüşümlerin yaşanmaya başlandığı görülmektedir.

Geleneksel yöntemlerle çözümün etkili olmadığı görülmeye başlanmış ve somut adımlar atılmıştır. ŞNT uygulaması ile birlikte çocuklu ailelere eğitim ve sağlık alanlarında nakit yardımı gerçekleştirilmiştir. İhtiyaç sahibi ailelere sağlanan bu destekle ailelerin okula devam eden çocuklarının okula devamsızlık süresinin geçmemeleri ayrıca okul yaşına gelmemiş çocuklarının ise sağlık kontrollerini devam ettirmeleri gibi şartlar bulunduğu için “Şartlı” Nakil Transferleri denilmiştir. 2001 krizinin ardından meydana gelen ekonomik sıkıntılar ve artan yoksulluk iktidara gelen Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) ile sosyal yardımlara aktarılan kaynaklarda büyük ve hızlı bir artışı beraberinde getirmiştir.

5263 sayılı kanunla 2004 yılında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğünün (SYDGM) kurulması ile birlikte sosyal yardım miktarlarında ve çeşitliliğinde bir artış olduğu görülmektedir. 633 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının (ASPB) kurulması sağlanan yardımlar tek çatı altında birleştirilmiştir.

2011 yılında vatandaşa sağlanan bütün hizmetlerin birleştirilmesi ile birlikte 633 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) kurulmuştur. Aynı kararname ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü’nün adı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü (SYGM) olarak değiştirilmiştir (Urhan ve Urhan, 2015; Akt. Öztürk, 2017). Atılan tüm bu adımlarla birlikte yapılan sosyal yardımlar kurumsal bir kimlik kazanmıştır. Ayrıca aileye ve aile değerlerinin korunmasına yönelik verilen değer artmış sosyal destek ve sosyal yardım alanında verilen değer kapsamı genişlemiştir.

ASPB’nin kurulması ile birlikte aynı amaca hizmet eden farklı kurumlar birleştirilmiş olması ve sosyal devlet anlayışının kendini gündelik yaşamda daha somut hale getirmesi hedeflenmiştir. ASPB’nin “yaşlı, engelli, dul, yetim, yoksul” gibi dezavantajlı kesimlere yönelik sosyal programları temel alınmıştır. ASPB Sosyal

Yardımlar Müdürlüğünün görev alanına giren yardım faaliyetlerinin vakıflar aracılığı ile yerine getirmektedir. Ayrıca Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı sürekli olarak gelişme gösteren ve ilerleyen sosyal yardımlar alanında vatandaşın ihtiyaçlarını yerinde tespit etmek amacıyla Sosyal Hizmetler bünyesi altında faaliyet göstermeye başlayan “Aile Destek Programı” (ASDEP) ile vatandaşın kamu hizmetleriyle daha hızlı buluşmasını hedeflemiştir. Sosyal destek ve sosyal hizmet alanında sağlık, istihdam ve eğitim hizmetleriyle birlikte "Aile Sosyal Destek Programı" (ASDEP) modeli çerçevesinde hane odaklı bir sisteme geçileceği, aile bütünlüğünün korunması, güçlü ve mutlu aileler için "Aileye Aile İçinde Destek" verilerek özel ilgi bekleyen ailelere ulaşılabileceği, bu program kapsamında "Aile Sosyal Destek Uzmanları" ile haneye ve kişiye özel hizmet sunulacağı, her ailenin gereksinim durumuna göre ailelerin başvuruları beklenmeksizin sosyal destekler sağlanacağı ve farklı sosyal destek programlarının uygulanacağı belirtilmiştir (Özsoy, 2019; 87). Bu program ile birlikte ülke düzeyinde sosyal risk haritasının oluşturulması amaçlanmıştır. Bu risk haritasına göre ihtiyaç sahibi ailelerin sosyal, ekonomik, hukuki sorunları sahada tespit edilmiş olup yerinde tespit edilmiş olup duruma uygun olarak yeni tedbirler alınması ve yeni politikalar oluşturulması amaçlanmıştır. Ayrıca Aile Sosyal Destek Programı kapsamında ihtiyaç sahibi ailelerin tespitinin yanı sıra verilen hizmetlerin amacına uygun bir şekilde kullanılıp kullanılmadığı da tespit edilmektedir.

1.4.2. Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları

7.07.1986 tarihli ve 19167 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1986/11 sayılı genelgedeki "Türk halkı ve idaresi tarih boyunca sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın en güzel örneklerini vermiştir. Millî, sosyal ve kültürel değerlerimizin korunup yaşatılmasında vakıf müessesesinin çok önemli bir rolü ve mevkii vardır. Bu bakımdan, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmanın Teşvik Kanunu'nun uygulanmasında ana görev, il ve ilçelerde kurulacak vakıflara verilmiştir." ifadesinden de anlaşılacağı üzere Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları resmen kurulmuştur (Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, 1986: 3). İhtiyaç sahibi ailelere ve kişilere şartlar ne olursa olsun sosyal yardım hizmetleri sunularak, sosyal adaleti sağlamak amaçlanmıştır. SYDTF Kurulu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu Yönetmeliği'nin 1986

yılında yürürlüğe girmesi ile birlikte fonu idare etmek ve toplanan miktarın SYD Vakıflarına dağıtım yapılması noktasında kararları alabilmek için kurulmuştur.

Fon Kurulu, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanının başkanlığında, Bakanlığımız, Sağlık, Maliye ve İçişleri Bakanlıkları müsteşarları ile Vakıflar Genel Müdürü ve Sosyal Yardımlar Genel Müdüründen oluşmaktadır(Demirci, 2019; 38). Ayda bir defa toplanan fon Bakanın isteği üzerine olağanüstü de toplanabilir. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasında açılan hesapta toplanan gelirler Fon Kurulu kararları doğrultusunda SYDGM tarafından SYDV' ye aktarılmaktadır. İl ve ilçelerin gelişmişlik düzeyleri ve nüfusa göre aktarılan kaynaklar SYDV aracılığıyla ihtiyaç sahibi kişilere ve ailelere sosyal yardımlar ulaştırılmaktadır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tüm dünyada olduğu gibi bizim ülkemizde de yoksullukla mücadele kapsamında yoksulluğun azaltılması ve yoksulluğa bağlı olarak meydana gelen olumsuz sonuçların ortadan kaldırılması amacını taşıyan kuruluştur. Her il ve ilçede Mütevelli Heyetinin var olması kararların daha hızlı bir şekilde alınmasını ve kısa zaman içerisinde faaliyete geçilmesini sağlayan avantajlardan biridir. Mütevelli heyetin görev alanları içerisinde bulunan ihtiyaç sahibi aileleri tanıması sebebiyle yardımlar sahiplerine kısa zaman içerisinde ulaştırılabilmektedir. Vakıf mallarının amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı, vakıf gelirlerinin uygun bir şekilde harcanıp harcanmadığı Vakıflar Genel Müdürlüğü ve üst kuruluşları tarafından denetlenmektedir. Vakıflar Genel Müdürlüğü, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca vakıfların;

- a) Vakfiye ve vakıf senedinde yazılı amaç doğrultusunda faaliyette bulunup bulunmadıklarını,
- b) Yürürlükteki mevzuata uygun yönetilip yönetilmediklerini,
- c) Mallarını ve gelirlerini vakfiye, 1936 beyannamesi ve vakıf senedindeki şartlara uygun kullanıp kullanmadıklarını,
- d) Vakıf iktisadi işletmeleri ile iştiraklerinin iş ve işlemleri ile gerektiğinde vakıflara ait diğer iştiraklerinin iş ve işlemlerini denetler. (www.sp.gov.tr, 2021).

1.4.2.1. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Kuruluşu

14.06.1986 tarih ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile kurulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu; fakir ve ihtiyaç sahibi olan, kanunla kurulan sosyal güvenlik kuruluşlarına bağlı

olmayan kişilerle, en ufak bir eğitim imkânı ya da yardımla üretken hale geçebilecek veya topluma yararlı hale gelecek bireylere yardım etmek ve gelir dağılımının adil bir biçimde yapılmasını sağlamak ve yardımlaşmayı teşvik etmek amacıyla Sosyal Yardımlaşmayı ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kurulmuştur (T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020).

Sosyal bir devlet olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti yoksullukla mücadele kapsamında her il ve ilçede yaygınlaştırılmış olan vakıflarla son yıllarda yoksulluk sorunu ile mücadelede bir örgütlenme gerçekleştirmiştir. Daha öncesinde SHÇEK eliyle yürütülen hizmetler ülke içi ve ülke dışından kaynaklanan sebeplerden dolayı SYDTF'nin kurulmasını gerekli kılmıştır. 2011 yılında ASPB'nin kurulması ile birlikte tüm sosyal yardımlar burada toplanmıştır. ASP bünyesinde devam eden sosyal yardımlar 10.07. 2018 tarihinde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB) olarak yeniden oluşturulmuştur.

1986 yılında kurulan SYDT Kanunun hedef kitlesinde yer alan yoksul ve sosyal güvencesi olmayan vatandaşların ihtiyaçlarına göre geçici bir yardım sağlanması ve topluma fayda sağlayabilecek bireyler yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olan ancak belirlenen ölçütlere göre asgari ücret düzeyine göre hesaplanan duruma göre fakir ve muhtaç durumunda olan kişilere, afetlerden zarar gören vatandaşlara, şehit ve gazi yakınlarına hizmet vermek amacıyla faaliyete geçmiştir. "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümlerine istinaden Kanunun amacına uygun faaliyet ve çalışmalar yapmak üzere her il ve ilçede Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulmuştur. Halihazırda ülke genelinde 1.003 SYD Vakfı vatandaşlarımıza hizmet vermektedir (T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020)".

1.4.2.2. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Amacı

1986 yılında kurulan SYDTK ile kurulan SYDTF'nin her ne durumda olursa olsun muhtaç durumda olan vatandaşlara yardım etmek, bu kişileri üretken bir hale getirmek gibi amaçları vardır. SYDV'nin amaç ve görevlerine bakıldığında;

- "Fonda toplanan kaynakların, Bakanlıkça ve il ve ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları tarafından yürütülecek sosyal yardım proje ve programları ile

yatırım programları çerçevesinde dağıtım önceliklerini belirlemek ve dağıtımına karar vermek”,

-“İl ve ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarında çalıştırılacak personelin nitelikleri ile özlük hakları ve diğer hususlarla ilgili belirlenecek kriterleri görüşmek ve karara bağlamak”,

-“İl ve ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları ile diğer kurum ve kuruluşlardan gelen sosyal yardım amaçlı talep ve teklifleri değerlendirmek”,

-“Toplumda dayanışma ve paylaşma bilincini geliştirmek ve desteklemek üzere bilimsel, sosyal ve kültürel programlar ve projeler önermek, hazırlanan projelere destek sağlamaktır(T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020)”.

1.4.2.3. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Organları

SYD Vakıflarının karar organı: SYD Vakıflarının yönetim ve temsile yetkili organı olan Mütevelli Heyeti 3294 sayılı Kanunun 7’nci maddesinde belirtilen atanmış ve seçilmiş üyelerden oluşmaktadır. “Mülkî idare amirleri Vakfın tabii başkanı olup, illerde Belediye Başkanı, defterdar, İl Millî Eğitim Müdürü, İl Sağlık Müdürü, İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürü, İl Müftüsü; İlçelerde Belediye Başkanı, Mal Müdürü, İlçe Millî Eğitim Müdürü, Sağlık Grup Başkanı, İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü ve İlçe Müftüsü Vakfın Mütevelli Heyetini oluşturur(T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020)”. Vakfın tabi başkanlığını ise illerde Vali, ilçelerde Kaymakam yapmaktadır.

“17.07.1986’da yayımlanan genelgede bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Resmî Senedi'nin 8. maddesinde Vakıf Başkanı ile ilgili "Vakfın ve mütevelli heyetin başkanı mahallin en büyük mülki idare amiridir. Vakfın tescili Medeni Kanun hükümlerine göre mütevelli heyet başkanı mülki idare amiri tarafından sağlanır." şeklinde hüküm verilmiştir (Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, 1986: 10)”.

Vakıf başkanının vakfın kurulması aşamasında ve vakfın tescilinin sağlanmasında oluşan iş ve işlemleri yapmaktan başka, vakıf mütevelli heyetine başkanlık etmek ve yönetmek gibi görevleri yer almaktadır.“Vakıf mütevelli heyeti ise muhtaç durumda olan aileleri tespit etmek, varsa bu ailelerin sağlık vetedavi giderlerini karşılamak, ihtiyaç sahibi bu ailelerin çocuklarına yönelik eğitim ve öğretimlerini

sağlamak adına nakdi destekte bulunmak, vakfın bütçe ve yıllık programlarını hazırlamak, yapılan yardım miktarlarını tespit etmek, vakfın personel ihtiyacını kadrosunu tespit ederek vakıf personelinin tayin ihtiyaçlarını belirlemek, personele ödenecek ücretleri belirlemek, gerekirse mevzuata dayalı olarak vakıf personelinin görevine son vermek, vakfın mevcut gelirlerinin artması için gerekli karaları almak gibi görev ve yetkilere sahiptir”. Ayrıca hayırsever vatandaşların, muhtarların ve sivil toplum kuruluşlarının da yer aldığı bu heyet tarafından kime hangi yardımın yapılacağı ve yardımların kapsamı ve miktarı belirlenmektedir. Ancak bu heyetin Şartlı Nakit Transferi (ŞNT), Engelli, Yaşlı Aylıkları ve bu yardımlara benzeyen yardım türlerinde herhangi bir değişiklik yapma yetkileri bulunmamaktadır.

1.4.2.4. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Personel Durumu

SYD Vakıflarında personel istihdamı ile ilgili iş ve işlemler işveren sıfatıyla Mütevelli Heyetince, İş Kanunu hükümleri ve 633 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 34 üncü maddesi gereğince Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulunun 16.02.2012 tarihli ve 2012/1 sayılı Kararı ile yürürlüğe konulan “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Personelinin Norm Kadro Standartları, Nitelikleri, Özlük Hakları ve Çalışma Şartlarına İlişkin Esaslar” çerçevesinde yürütülmektedir (T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020). Vakıf personelleri yönetim hakkı, personel istihdamı Vakfın kendisine aittir.

1.4.2.5. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Gelirleri ve Giderleri

Kanun ve Kararnamelerle kurulu bulunan veya kurulacak olan fonlardan Bakanlar Kurulu kararıyla %10'a kadar aktarılabacak miktarlar, gelir ve kurumlar vergisi tahsilat toplamının %2,8'i, trafik para cezalarının %50'si, RTÜK gelirlerinin %15'i, bütçeye konulacak ödenekler, her nevi bağış ve yardımlar ve diğer gelirler (T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020).

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının bünyesi altında çalışan personelin giderleri, temizlik giderleri, kira ve kırtasiye giderleri gibi yönetim alanında yapılan giderlerin yanı sıra vakfın amacına uygun olarak yapılan maddi yardımlar kapsamında ortaya çıkan yardımlar bulunmaktadır. Bunlar arasında yurt, okul gibi binaların yapım ve onarım giderleri bunlar arasında yer almaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KELKİT İLÇESİ SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI VE VAKFIN SUNDUĞU YARDIM PROGRAMLARI VE FAALİYET RAPORLARININ ANALİZİ

2.1. Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının Yönetimi, Mal Varlığı Gelir ve Giderleri

Yardım faaliyetlerini incelemeye geçmeden önce Kelkit SYDV'nin yönetimi, kuruluşu ve gelir giderleri hakkında bilgi verilmesi uygun olacaktır.

2.1.1. Kuruluşu

Kelkit ilçesi SYDV 3294 sayılı 1986 tarihli SYDV Teşvik Kanununun amacına uygun olarak Gümüşhane ili Kelkit ilçesi Yunus Emre Mahallesi Sanayi Caddesi No:1 adresinde merkez ilçesi ve köylerinde ihtiyaç sahibi aileleri ulaşmak ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla faaliyete geçmiştir.

Temel ihtiyaç maddelerine karşılamada sıkıntı yaşayan ailelerin ihtiyaçlarını sosyal yardımlarla desteklemek, Vakfa aktarılan kaynakların ilçenin ve köylerinin sosyo-ekonomik koşullarını dikkate alarak adil bir biçimde dağıtmak, sivil toplum örgütleri, muhtarlar, imamlar, öğretmenler, paydaş kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde çalışarak vatandaşın ihtiyaçları doğrultusunda dezavantajlarını avantaja çevirmek, bu faaliyetlerini gerçekleştirirken de vatandaş bağımlı yapmadan toplumsal hayata entegre olmasını sağlayarak sosyal yardım faaliyetlerini sürdürmek amacıyla kurulmuştur.

“Fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile gerektiğinde her ne suretle olursa olsun Türkiye'ye kabul edilmiş veya gelmiş olan kişilere yardım etmek, sosyal adaleti pekiştirici tedbirler olarak gelir dağılımının adilane bir şekilde tevzi edilmesini sağlamak, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmektir (Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu [SYDTK], 1986: m.1)”.3294 sayılı

SYDTK'nın amacında da belirtildiği gibi Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının yoksullukla mücadele etmek, kaynakların sağlıklı olarak kullanılmasını gerçekleştirmek için ihtiyaç sahibi kişilere adaletli bir biçimde dağıtımın gerçekleştirilmesini sağlamak amaçlanmıştır.

2.1.2. Yönetimi

Vakfın ve Mütevelli Heyetin Başkanı bulunduğu yerin en büyük Mülki İdare Amiri olarak görev yapan Kaymakamdır. Mütevelli Heyeti, 5263 sayılı Kanunla değiştirilmiştir. Değiştirilen bu kanun 09.12.2004 tarih ve 25665 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu kanunda Vakfın Başkanının Kaymakam olduğu belirtilmiş olup ilçede yer alan müdürlüklerinde toplantılara katılımları belirtilmiştir. İlçe Belediye Başkanı, İlçe Mal Müdürü, İlçe Milli Eğitim Müdürü, İlçe Sağlık Müdürü, İlçe Tarım Müdürü ve İlçe Müftüsü toplantıya katılacak müdürlüklerdir. Ayrıca Kaymakamın isteği ile toplantılarda yer alan kişilerin seçecekleri üyeler de yer almaktadır. Bu üyeler iki muhtar ve ilçede bulunmakta olan sivil toplum kuruluşları yöneticilerinin kendi aralarında seçmiş oldukları bir temsilci ve iki hayırsever vatandaşan oluşmaktadır.

Tablo 1:Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı İlçe Merkezi Mütevelli Heyeti	
İlçe Vakıf Mütevelli Heyeti Doğal Üyeler	İlçe Vakıf Mütevelli Heyeti Seçilmiş Üyeler
Kaymakam (Vakıf Başkanı)	Köy Muhtarı (Kendi aralarından seçecekleri bir kişi)
Belediye Başkanı	Mahalle Muhtarı (Kendi aralarından seçecekleri bir kişi)
Mal Müdürü	STK Temsilcileri (Kendi aralarından seçecekleri bir kişi)
İlçe Millî Eğitim Müdürü	Hayırsever Vatandaşlar (İl genel meclisinin seçeceği iki kişi)
Sağlık Grup Başkanı	
İlçe Tarım Müdürü	
İlçe Müftüsü	

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

2.1.3. Gelir ve Giderleri

Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının finansal kaynağını diğer SYD Vakıflarında olduğu gibi SYDTF gelirleridir. Fon tarafından verilen kararlar ile 3294 sayılı SYDT Kanununda belirtilen amaçlar doğrultusunda ayrıca Vakfın kendi geliri de kullanılarak ihtiyaç sahibi vatandaşa ayni ve nakdi yardım olarak ulaştırılmaktadır.

Bu çerçevede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları'nın gelirleri;

- a) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan aktarılan miktardan,
- b) İşletme ve iştiraklerden elde edilecek gelirlerden ve
- c) Diğer gelirlerden oluşmaktadır (T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020).

Kelkit SYDV bünyesi altında çalışan personelin giderleri, temizlik giderleri, kira ve kırtasiye giderleri gibi yönetim alanında yapılan giderlerin yanı sıra vakfın amacına uygun olarak yapılan maddi yardımlar vakfın giderlerini oluşturmaktadır.2.2. Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının Yoksullukla Mücadele Faaliyetleri

Kelkit SYDV diğer tüm illerde ve ilçelerde bulunan vakıflar gibi ihtiyaç sahibi kişilerin tespit edilmesinden yardım alma sürecine kadar, gerekli evrakların hazırlanmasından ihtiyaç sahibi hane ziyaretlerine kadar belli bir sistem ve düzenle çalışmaktadır.

2.2.1. Sosyal Yardım Alma Süreci

Vakıf ta görevli personel, vakfa yapılan müracaat doğrultusunda vatandaşların dilekçelerini almaktadır. Müracaat eden her kişiye bir dosya açılır ve müracaatçının Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Programına bilgisayardan girişi yapılmaktadır. Kayıtları alınan kişilerin hanelerine ve sosyal çevrelerine gerekli incelemeleri yapmak için sosyal incelemeler yapılmaktadır. Yapılan bu müracaatlar ve gerçekleştirilen sosyal incelemeler sonucunda bu dosyalar Mütevelli Heyet toplantılarında görüşülmektedir. Toplantıda görüşülen bu dosyalar olumlu ya da olumsuz olarak karara bağlandıktan sonra görevli personel hak sahibi vatandaşla gerekli iletişime geçerek yardımların kısa zamanda ulaşmasını sağlamaktadır.

2.2.2. Kelkit SYDV Tarafından Sağlanan Sosyal Yardım Faaliyetleri

“Kelkit Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı devletin vatandaşla kriz, doğal afet gibi olağanüstü durumlarda en kısa sürede ulaşabilmesi, vatandaşın devlete olan güvenini arttırması ve var olan güven duygusunun devam ettirebilmesi, vatandaşın ihtiyacına en kısa süre içerisinde çözüm üretebilmesi, yardımların adil bir şekilde vatandaşla ulaştırabilmesi, yapılan yardımlarla vatandaşın yoksulluğunu gidermesi ayrıca vatandaş topluma kazandırarak bağımlı birey olmasının önüne geçebilmesi amaçlarıyla devletin saha da var olan kurumlarından”İhtiyaç sahibi kişi ve ailelerin farklı nedenlerle yaşamış oldukları muhtaçlıklarının araştırılıp muhtaçlıktan kurtarmak amacıyla farklı başlıklar adı altında yardımlar yapılmaktadır.

Bu bölümde Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının 2018 yılından 2020 yılına kadar sağlamış olduğu yardımlar incelenecektir. Yakın tarihlerde olan verilerin kullanılmasının araştırma için daha sağlıklı olacağı düşünülmüştür. Bu veriler Kelkit SYDV Faaliyet Raporlarından alınarak elde edilmiştir. Yapılan bu yardımlar tablo halinde tek tek yazılarak açıklanıp yorumlanacaktır.

İhtiyaç sahibi kişilerin veya ailelerin bireysel başvuru yoluyla yapmış oldukları yardımlardan biri diğer aile yardımlarıdır.Gıda,giyim vb. yardımların dışında olan bu yardımlar herhangi bir ihtiyacı karşılamak amacıyla verilmektedir.

Tablo 2: Diğer Aile Yardımlarının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Diğer Aile Yardımları	2018	NAKDİ	1816	485	335.100,00
	2019	NAKDİ	2116	798	369.337,38
		AYNİ	87	18	951,64
	2020	NAKDİ	1251	346	227.870,00
		AYNİ	92	20	925,92

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 2’de görüldüğü üzere diğer aile yardımları aynı ve nakli yardım şekillerinde yapılmıştır. 2018 yılı verilerine bakıldığında yapılan yardımın sadece nakli

yardım şeklinde yapıldığı görülmektedir. Tabloya baktığımızda nakdi yardımdan faydalanan kişi ve hane sayıları ile gerçekleştirilen teslimatlarda düzensizlik görülmektedir. Aynı yardım türünde ise 2019 ve 2020 yılları arasında kişi sayısı ve hane sayısında bir artış görülürken gerçekleşen tutarda ise azalma olduğu görülmektedir.

Başta Kurban ve Ramazan Bayramı başta olmak üzere ihtiyaç halinde tüm yıl boyunca SYDV tarafından ihtiyaç sahibi ailelere yapılan diğer yardım türlerinden biri de gıda yardımıdır. Gıda yardımını ailelere aynı ve nakdi olarak verilmektedir.

Tablo 3: Gıda Yardımlarının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Gıda Yardımları	2018	NAKDİ	1600	672	326.200,00
		AYNİ	189	56	7.758,64
	2019	NAKDİ	1439	626	312.800,00
		AYNİ	374	104	20.784,50
	2020	NAKDİ	1914	727	626.200,00
		AYNİ	609	192	46.472,50

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 3'te yapılan nakdi yardım türlerinde yıllara göre yardım alan kişi sayısı, hane sayısı ve ödenen miktarlarda düzensizlik görülmektedir. Aynı yardım türünde sağlanan yardımlarda kişi sayısı, hane sayısı ve buna bağlı olarak vakıf heyeti tarafından kabul edilen gıda yardım tutarlarında doğru orantılı olarak bir artışın olduğu görülmektedir.

Olağanüstü gibi durumlar olmak üzere aciliyet ve ivedilik durumlarında sağlanan yardımları kapsayan tek seferlik yardımlar aşağıdaki tabloda yıllara göre gerçekleştirilen teslimatlar olarak detaylandırılmıştır.

Tablo 4: Tek Seferlik Yardımın Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Tek Seferlik Yardım	2018	NAKDİ	9	-	5.400,00
	2019	NAKDİ	13	-	8.350,00
	2020	NAKDİ	5	-	1.900,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğünden bedelsiz olarak sağlanan kömürün ihtiyaç sahibi ailelere ulaştırılması şeklinde yapılan yardım yakacak yardımı olarak adlandırılmıştır. Sosyal güvencesi olmayan ihtiyaç sahibi hanelere ya da sosyal güvencesi olmasına rağmen hanede kişi başına düşen gelirin net asgari ücret miktarının üçte birinden düşük olması durumunda sağlanmakta olan yardım türüdür. Dağıtılan kömür miktarı ise bölgelerin iklim koşulları ve kömürün kalitesine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir.

Tablo 5: Yakacak Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Yakacak Yardımı	2018	AYNİ	5388	1594	1.581.140,76
	2019	AYNİ	3782	1169	1.305.813,27
	2020	AYNİ	3833	1190	1.172.195,26

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 5'te de görüldüğü üzere kömür yardımları aynı olarak yapılmaktadır. Yapılan kömür yardımlarında kişi sayısında, hane sayısında düzensizlik görülürken sağlanan tutarlarda ise sürekli bir azalmanın olduğu görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığının taşınalı eğitim sistemi ile eğitimlerine devam eden (ilk ve ortaöğretim) öğrenciler için SYDV aracılığıyla gerçekleştirilen taşıma, yemek, barınma ihtiyaçlarına yönelik yapılan yardımlar öğrenci taşıma yardımlarıdır. SYD

Vakfı Müttevelli Heyeti tarafından ihtiyaca göre belirlenmekte olan bu yardım türleri tüm yıl boyunca devam etmektedir.

Tablo 6: Öğrenci Taşıma Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Öğrenci Taşıma Yardımı	2018	NAKDİ	1	1	250,00
	2019	NAKDİ	1	1	300,00
	2020	-	-	-	-

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 6’da da görüldüğü üzere nakdi yardım türünde sağlanmakta olan öğrenci taşıma yardımları 2018 ve 2019 yıllarında birer kişiye sağlanmıştır. 2020 yılında ise Kovid-19 salgını sebebiyle eğitimin yüz yüze olmasına ara verilmiş olması ve eğitimin uzaktan (EBA, ZOOM) yapılmaya başlanması sebebiyle herhangi bir başvuru olmamış ya da başvuru olsa da Müttevelli Heyeti tarafından uygun görülmemiştir.

İhtiyaç sahibi olan ailelerin bireysel olarak yapmış oldukları başvuru sonucunda kişilere yapılan diğer bir yardım türü de giyim yardımıdır. Kelkit SYDV tarafından yıllara göre sağlanan giyim yardımını tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 7: Giyim Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Giyim Yardımı	2018	AYNİ	2111	475	145.310,55
	2019	AYNİ	737	190	39.278,36
	2020	AYNİ	-	-	-

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 7’de görüldüğü üzere yapılan giyim yardımında kişi sayısında, hane sayısında ve gerçekleştirilen tutarlarda 2018 yılından 2019 yılına büyük bir azalmanın olduğu görülmektedir. 2020 yılında herhangi bir verinin olmaması ya başvurunun

olmadığını ya da başvuru olsa dahi Vakıf Mütevelli Heyeti tarafından uygun görülmediğini göstermektedir.

Evleri oturulmayacak durumda olan ailelere yapılan kira yardımı diğer yardım türlerinden biridir. İhtiyaç sahibi bu ailelerin almış oldukları kira yardımı ile risksiz evlerde oturması sağlanmaktadır. Ayrıca kira giderini karşılayamayan ailelerde yapmış oldukları başvuru neticesinde Vakıf Mütevelli Heyetinin almış olduğu karara göre bu yardımdan yararlanmaktadır.

Tablo 8: Kira Yardımının (Barınma Yardımının) Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Yardım Türü	2018	NAKDİ	207	60	56.280,00
	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Kira Yardımı	2019	NAKDİ	198	56	49.300,00
	2020	NAKDİ	112	33	15.000,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 8’de de görüldüğü üzere 2018 yılından 2020 yılına kadar kişi sayısı, hane sayısı ve gerçekleştirilen teslimatlarda sürekli bir azalışın olduğu görülmektedir. Kira yardımında görülen bu azalış vatandaşın ihtiyacının azaldığını bu sebeple başvuru yapmadığını ya da başvuru yapılsa da Mütevelli Heyeti tarafından uygun görülmediğini göstermektedir.

Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) temel ihtiyaç maddelerini karşılamakta problem yaşayan ihtiyaç sahibi ailelerin çocuklarının örgün eğitimlerine devam edebilmesi amacıyla yapılan sosyal yardımlardandır. Bu yardımın öncelikli hedefi çocukların okullarına düzenli olarak gitmelerini sağlamaktır. Örgün eğitime devam eden çocukların eğitimlerinin başlangıcından itibaren orta öğretimden mezun olana kadar, öncelikli olarak çocuğun annesine verilen yardımdır. Hanedeki şartlara göre çocuğun babasına ya da çocukla aynı evde ikamet eden, yardım verilen çocuğun bakımını sağlayan reşit kişilere de verilmektedir.

2019 yılına bakıldığında ilköğretim öğrencileri içerisinde erkek öğrencilerde aylık 35, kız öğrencilerde 40 TL'dir. Ortaöğretimde ise erkek öğrencilerde 50, kız öğrencilerde 60 TL'dir. 2020 yılına bakıldığında ise ilköğretim erkek öğrencilerinde aylık 45, kız öğrencilerde 50 TL'dir. Bu durum ortaöğretim erkek öğrencilerinde aylık 55, kız öğrencilerinde ise 75 TL olmaktadır. Ödemeler ise her ay için hesaplanıp iki ayda bir verilmektedir. Nakdi yardım olarak gerçekleşen bu sosyal yardım programının Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından düzenli olarak sağlandığı görülmektedir.

Tablo 9: Şartlı Eğitim Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Şartlı Eğitim Yardımları	2018	NAKDİ	1169	704	368.415,00
	2019	NAKDİ	1081	665	372.432,42
	2020	NAKDİ	1012	634	400.635,88

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafında kabul edilen şartlı eğitim yardımı alan kişi sayısı ve hane sayısı sürekli olarak azalma gösterirken gerçekleştirilen teslimat tutarının ters orantı olarak artış göstermesi her yıl öğrenci için verilen bu yardım türünde artan miktardan kaynaklanmaktadır.

İhtiyaç sahibi ailelere evlerinin oturulmayacak derecede bakımsız, eski ve sağlıksız olması sebebiyle bu ailelere evlerinin bakım, onarım aşamasında sağlanan nakdi yardımlar arasında diğer barınma yardımları da yer almaktadır.

Tablo 10: Diğer Barınma Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım	Yıllar	Teslimat	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen
Türü		Türü			Teslimatlar
Diğer Barınma	2018	NAKDİ	13	6	6.100,00
	2019	NAKDİ	5	4	10.853,00
Yardımları	2020	NAKDİ	11	7	8.350,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Şartlı Sağlık Yardımı, maddi sıkıntılar sebebiyle sağlık hizmetlerinden faydalanamayan, sosyal güvencesi bulunmayan, 3294 Sayılı Kanun kapsamına dahil olan muhtaç ailelere verilen yardımdır. Şartlı Çocuk Sağlık Yardım Programı, ihtiyaç sahibi vatandaşa 0-6 yaş grubundaki çocukların sağlık kontrollerinin takibini gerçekleştirmek amacıyla sağlanan programdır. Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmiş olan aylarda takiplerini düzenli olarak yaptırmaları koşuluyla sağlanan bir yardım programıdır.

Tablo 11: Şartlı Sağlık Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Şartlı Sağlık Yardımları	2018	NAKDİ	561	428	181.720,00
	2019	NAKDİ	540	414	176.890,00
	2020	NAKDİ	493	382	199.685,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 11’de görüldüğü üzere şartlı sağlık yardımında kişi ve hane sayısı sürekli olarak azalma gösterirken sağlanan yardım tutarı sürekli olarak artış göstermektedir. Gerçekleşen bu artışta vatandaşa sağlanan yardım miktarının her yıl artması neden olmaktadır.

Gebe ya da lohusa kadınların düzenli olarak doktor kontrolüne gitmelerini sağlamak amacıyla yapılan yardım olan Diğer Sağlık Yardımı (Gebelik) aşağıdaki tabloda yıllara göre detaylandırılmıştır.

Tablo 12: Şartlı Gebelik Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
	2018	NAKDİ	39	39	5.940,00
	2019	NAKDİ	17	17	3.240,00
Gebelik	2020	NAKDİ	24	24	5.840,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 12’de görüldüğü üzere gebe sayısında ortalama bir standart olduğu görülmektedir. Yapılan başvuru sayısına göre gerçekleştirilen tutarlarda değişiklik gösterdiği tablo 12’de de görülmektedir.

Herhangi bir sosyal güvencesi bulunmayan, babası askerde olan çocuklar için sağlanan yardım türlerinden bir diğeri de Muhtaç Asker Ailesi Yardımıdır. Babası askerde olan ihtiyaç sahibi çocuklar için sağlanan bu yardım türü nakdi yardım olarak sağlanmaktadır. İhtiyaç sahibi asker ailelerine verilen bu yardımdan ilk olarak faydalanacak kişi asker eşidir. 150 TL olarak sağlanan bu yardım türü her ay için hesaplanıp 2 ayda bir verilmektedir.

Tablo 13: Muhtaç Asker Ailesi Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Muhtaç Asker Ailesi Yardımları	2018	NAKDİ	54	54	105.600,00
	2019	NAKDİ	44	44	60.500,00
	2020	NAKDİ	45	45	67.825,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 13’te de görüldüğü üzere askerlerimize yapılan yardımlarda kişi sayısı ve hane sayısında artış ve azalışlar olsa da vakfımız tarafından yapılan yardımlar devam etmektedir.

Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım Programı hanede sosyal güvencesi bireyin bulunmadığı, ihtiyaç sahibi olan ve son resmi nikahlı eşini kaybetmiş kadınlara yönelik yapılan yardımdır. Aylık 325 TL olmak üzere yapılan yardımlar her ay için hesaplanıp aylık olarak verilmektedir.

Tablo 14: Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım Programının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım Programı	2018	NAKDİ	292	289	821.425,00
	2019	NAKDİ	144	144	285.450,00
	2020	NAKDİ	52	52	165.125,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 14'te yıllara göre bakıldığında eşi vefat etmiş kişi sayısında azalmanın olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak 65 yaş üstü kişilerin yaşlı aylığının eşi vefat etmiş kişilere yapılan yardımdan 438 TL fazla olması ve kişilerin yaşlı aylığına bağlanmayı tercih etmeleridir.

Annesi veya babası vefat etmiş ihtiyaç sahibi çocuklar için yapılan nakdi yardım türü Öksüz Yetim Yardımıdır. Ayrıca anne ve babası her ikisi de vefat etmiş ise çocuğun bakımını üstlenen kişiye yapılan nakdi yardımdır. Aylık 150TL olan bu yardım her ay için hesaplanıp iki ayda bir verilmektedir.

Tablo 15: Öksüz Yetim Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Öksüz Yetim Yardımı	2018	NAKDİ	21	17	17.100,00
	2019	NAKDİ	16	12	13.700,00
	2020	NAKDİ	15	12	16.950,00

Sosyal güvencesi olmayan ihtiyaç sahibi yaşlı vatandaşımızın kendisi ve eşinin geliri dikkate alınarak yapılan yardım Yaşlı Aylığı olarak adlandırılmıştır. Bu yardım aylık olarak ödenmektedir ve 2021 yılı itibari ile de 763 TL olarak belirlenmiştir.

65 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarının bu yardımı alabilmesi için hanede yaşayan birey başına aylık gelirin net asgari ücretin üçte birinden (2021 yılı için 852,53-TL) az olması durumunda kişilere yapılan yardımlardır.

Tablo 16: Yaşlı Aylığı Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Yaşlı Aylığı Yardımı	2018	NAKDİ	574	462	2.188.665,29
	2019	NAKDİ	670	561	4.510.538,06
	2020	NAKDİ	663	556	5.109.784,79

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 16’da da görüldüğü üzere yaşlı aylığı alan kişi sayısı, hane sayısı ve gerçekleştirilen tutarlar sürekli artmıştır.2018 yılına kadar aynı tutar olan “Eşi Vefat Etmiş Kişilere Yönelik Yardım” ve “Yaşlı Aylığı” bu yıl itibari ile değiştirilmiş ve yaşlı aylığı miktarı arttırılmıştır. Yaşlı aylığının miktarının arttırılması ve her ay için ödemenin yapılmaya başlanması ile yaşlı aylığına olan talebi arttırmıştır. Eşi vefat etmiş 65 yaş üstü vatandaşlarımızın bu alana taleplerinin artması gerçekleştirilen tutarlarında sürekli artmasını tetiklemiştir.

%40 ve üstü engelli raporu bulunan kişiler için yapılan yardım Engelli Yardım Aylığıdır. Bu yardım herhangi bir sosyal güvencesi bulunmayan, hane içerisinde ikamet eden bireylerin toplam gelir miktarları dikkate alınarak vatandaşa verilmektedir. Hanedeki toplam gelirin kişi başına düşen miktarının net asgari ücretin üçte birinden (2021 yılı için 852,53-TL) az olması durumunda fayda sağlanılmaktadır.18 yaş üstü engelli kişiler ile bu kişilerin vasilerine yapılan ödemeler aylık olarak gerçekleştirilmektedir.

Engelli oranına göre ödenen tutarların değiştiği bu aylık türünde 2021 yılı için %40-%69 arası 609,61-TL, %70 ve üzeri için 914,41-TL olarak belirlenmiştir.

Tablo 17: Engelli Aylığı Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Engelli Aylığı Yardımları	2018	NAKDİ	419	379	2.040.175,77
	2019	NAKDİ	427	390	2.831.937,74
	2020	NAKDİ	368	337	2.833.923,02

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 17'ye baktığımızda kişi sayılarında görülen sürekli artışta rapor alan vatandaşların sayısının artması ya da 18 yaşını tamamlayan çocuklar için yapılan yardımın engelli aylığına çevrilmesi ile açıklanabilir.

Engelli Yakını Aylığı ise 18 yaşından küçük ve engel oranı %40 ve üzeri olan engellilerin velisine ya da vasisine yapılan yardımdır. Sosyal güvencenin bulunmadığı hanede birey başına düşen miktarın net asgari ücretin üçte birinden (2021 yılı için 852,53-TL) az olması gerekmektedir.

Tablo 18: Engelli Yakını Aylığı Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Engelli Yakını Aylığı Yardımları	2018	NAKDİ	32	31	99.943,79
	2019	NAKDİ	26	25	123.297,85
	2020	NAKDİ	26	25	129.781,95

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 18'de de görüldüğü üzere engelli yakını aylığı alan kişi sayılarında azalmalar meydana gelmiştir. 18 yaşının tamamlanması sebebiyle bu aylık türünün kesilip engelli aylığına dönüştürülmesi bu azalışın nedenlerindendir. Engelli

raporlarının süresinin dolması ile birlikte kesilen aylıklarda bu azalışın nedenleri arasında yer almaktadır.

Sosyal yardım programlarından faydalanan ihtiyaç sahibi ailelerin herhangi bir başvuru yapmadan kimlik kartı ve elektrik faturası ile birlikte PTT şubelerine gitmeleri ile Elektrik Tüketim Desteği Programından yararlanmaktadırlar. Sosyal yardım almaya hak verilmiş kişilere yapılan bu yardım hanede yaşayan kişi sayısına göre değişmekte olup her ay düzenli olarak bu yardım yapılmaktadır.

Tablo 19: Elektrik Tüketim Desteği Programı Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Elektrik Tüketim Desteği Yardımı	2018	-	-	-	-
	2019	NAKDİ	922	922	342.058,48
	2020	NAKDİ	1103	1103	758.070,40

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 19’da da görüldüğü üzere 2018 yılına ait verilerin bulunmaması bu destek türünün 2019 Şubat ayı itibari ile başlamasından kaynaklanmaktadır. 2019 ve 2020 yılları arasında bu destek türünden faydalanan kişi ve hane sayısında bir artışın olduğu görülmektedir. Bu da sosyal yardım programlarından faydalanan vatandaşın artması ile açıklanmaktadır.

Sosyal Uyum Yardımı (SUY) Avrupa Birliği tarafından finanse edilen, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC), Türkiye Kızılay Derneği ve AÇSHB ile birlikte sağlanan ortaklıkla gerçekleştirilen yardım programıdır. Kızılay Merkezlerinin olmadığı yerlerde Sosyal Uyum Yardımı Vakıflar tarafından sağlanmaktadır. Yabancılar için oluşturulan Geçici Barınma Merkezlerinde yaşamayan, ihtiyaç sahibi olan ve demografik kriterlerin en az bir tanesine sahip kişilere verilen yardım türüdür. Ayrıca bu yardım 99 ile başlayan kimlik numarasına sahip tüm yabancıları kapsamaktadır.

Tablo 20: Yabancılarla Yönelik Sosyal Uyum Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Yabancılarla Yönelik Sosyal Uyum Yardımı	2018	NAKDİ	3	3	2.280,00
	2019	NAKDİ	2	2	17.040,00
	2020	NAKDİ	4	4	18.000,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Muhtaç Asker Çocuğu Yardımı herhangi bir sosyal güvencesi bulunmayan ve ihtiyaç sahibi olup babası askerde olan çocuklar için yapılan nakdi yardımlardır. 150 TL olan bu yardım her ay için hesaplanıp aylık olarak yapılmaktadır.

Tablo 21: Muhtaç Asker Çocuğu Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Muhtaç Asker Çocuğu Yardımı	2018	NAKDİ	10	7	4.500,00
	2019	NAKDİ	8	7	3.800,00
	2020	NAKDİ	4	3	1.150,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 21’de görüldüğü üzere “Muhtaç Asker Çocuğu Yardımı” alan kişi sayılarında bir azalışın olduğu görülmektedir. Bu da askere giden kişi sayısının bu yıllar itibari ile azalması olarak açıklanabileceği gibi bu yardım için yapılan başvuruların Vakıf Mütevelli Heyeti tarafından gerekli kriterleri sağlamadığı için kabul edilmediği olarak da açıklanabilir.

Diğer Sağlık Yardımları İhtiyaç sahibi ailelerin kronik hastalıkları sebebiyle hastaya tedavi masraflarını karşılamak için verilen nakdi yardımdır. Bu yardım SYDV Mütevelli Heyeti tarafından olumlu karar alınan vatandaşlara verilmektedir. Halk Sağlığı Yönetim Sisteminden sağlık bilgileri alınan kişiler bu hizmetten yararlanmaktadır.

Tablo 22: Diğer Sağlık Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Diğer Sağlık Yardımı	2018	NAKDİ	13	11	5.950,00
	2019	NAKDİ	23	21	12.300,00
	2020	NAKDİ	6	6	2.700,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Diğer Eğitim Yardımları Yurt içindeki yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören Türk öğrencilere temel ihtiyaçlarını karşılamak için SYDV Mütevelli Heyeti tarafından ihtiyaca göre belirlenerek yapılan yardımdır. 18 yaş üstü öğrenci ve aile bireylerine yapılan bu yardım yılda iki kez yapılmaktadır.

Tablo 23:Diğer Eğitim Yardımlarının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Diğer Eğitim Yardımları	2018	-	-	-	-
	2019	NAKDİ	198	184	146.000,00
	2020	NAKDİ	106	106	56.500,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Diğer Özel Amaçlı Yardımı afet ve acil durum hallerinde SYD Vakıfları tarafından muhtaç olan ailelerin temel ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik yapılan yardımlardır. Bu yardımlar gıda, barınma ve giyim gibi temel ihtiyaçları kapsamaktadır.

Tablo 24: Diğer Özel Amaçlı Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Diğer Özel Amaçlı Yardım	2018	NAKDİ	-	-	-
	2019	NAKDİ	1	1	5.000,00
	2020	NAKDİ	204	201	203.600,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 24’te görüldüğü üzere “Diğer Özel Amaçlı Yardım Türünde” 2018 yılında herhangi bir verinin olmadığı görülmektedir. 2018 yılında herhangi bir acil durum yaşanmadığı ya da başvuru olsa da Vakıf Mütevelli Heyeti tarafından uygun görülmediği olarak açıklanabilir. 2020 yılında ise tüm dünyanın yaşamış olduğu ve Türkiye’nin de içerisinde yer aldığı Kovid-19 salgını sebebiyle acil durum ihtiyacı artan vatandaşların başvurularında bir artışın olduğu görülmektedir. Yapılan bu başvurular Vakıf Mütevelli Heyeti tarafından da uygun görüldüğü için gerçekleştirilen tutarlarda büyük bir artış yaşanmıştır.

Eğitim Materyali Yardımı (Eğitim Yardımları) Her eğitim-öğretim yılı başında ve yıl boyunca ihtiyaç sahibi ailelerin ilk ve ortaöğretimde okuyan çocukların kırtasiye, önlük, çanta vb. temel okul ihtiyaçlarını karşılama amacıyla verilen yardımdır.

Tablo 25: Eğitim Materyali Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Eğitim Materyali Yardımı	2018	NAKDİ	1	1	2.000,00
	2019	NAKDİ	-	-	-
	2020	NAKDİ	-	-	-

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 25’te görüldüğü üzere 2018 yılında bir kişiye “Eğitim Materyali Yardımı” verildiği görülmektedir. 2019 yılında herhangi bir veri girişinin olmaması başvurunun olmadığı ya da yapılan başvuruların gerekli kriterleri sağlamadığı göstermektedir. 2020 yılında ise salgın sebebiyle eğitimin uzaktan yapılmaya devam edilmesiyle vatandaşın

böyle bir talebi olmadığını ya da yapılan başvuruların gerekli kriterleri sağlamadığı için Vakıf Mütevelli Heyeti tarafından uygun bulunmadığını göstermektedir.

Yangın Yardımı SYDV Mütevelli Heyetince ihtiyaca göre belirlenen bu yardım türünde acil ve temel ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak evi yanmış ve hasar görmüş, oturulmayacak durumda olan ihtiyaç sahibi olan ailelere yapılan yardımdır.

Tablo 26: Yangın Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Yangın Yardımı	2018	NAKDİ	3	3	6.500,00
	2019	NAKDİ	-	-	-
	2020	NAKDİ	-	-	-

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Engelli Cihaz Yardımı (Engelli Araç-Protez-Cihaz Yardımı),engelli vatandaşların topluma uyumunu kolaylaştırmak amacıyla ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik yapılan yardım türüdür. Bu yardımlar ihtiyaç sahibi olan engelli kişilerin her türlü araç gereç ihtiyaçlarını sağlamak amacıyla gerçekleştirilmektedir.

Tablo 27: Engelli Cihaz Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Engelli Cihaz Yardımı	2018	NAKDİ	-	-	-
	2019	NAKDİ	2	2	3.100,00
	2020	NAKDİ	-	-	-

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 27’de görüldüğü üzere 2018 yılında herhangi bir veri kaydının olmadığı görülmektedir. 2019 yılında 2 engelli vatandaşa “Engelli Cihaz Yardımı” yapıldığı görülmektedir. 2020 yılında ise Vakfın veri kaydının olmaması böyle bir talebin olmadığını ya da yapılan taleplerin yeterli kriterleri sağlamadığı için uygun görülmediğini göstermektedir.

Ev Eşyası Yardımı Vakıf Heyeti tarafından ihtiyaç sahibi ailelerin haneleri tespit edilerek yapılan sosyal inceleme ile vatandaşa yapılan yardımdır.

Tablo 28: Ev Eşyası Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Ev Eşyası Yardımları	2018	AYNİ	-	-	-
	2019	AYNİ	2	1	4.584,06
	2020	AYNİ	-	-	-

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 28'e bakıldığında bu yardım türünde fazla harcamanın olmadığı görülmektedir. Bu da vatandaşın başvuru yapmadığını ya da yapılan başvuruların heyet tarafından uygun görülmediğini göstermektedir.

Pandemi Sosyal Destek Programı Covid-19 salgını sebebiyle ihtiyaç sahibi ailelere verilen yardımdır. Koronavirüsle yapılan mücadele kapsamında vatandaşın maddi olarak yaşamış olduğu sıkıntılar sebebiyle verilen destek e-devlet üzerinden yapılmaktadır.

Tablo 29: Pandemi Sosyal destek Programı Yardımının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Pandemi Sosyal destek Programı Yardımı	2020	NAKDİ	263	263	263.000,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

2018 ve 2019 yıllarında böyle bir hizmet türü olmadığı için tabloya dahil edilmemiştir. 2020 yılından itibaren Türkiye'yi de etkisi altına alan salgın sebebiyle

vatandaşı böyle bir destek türü açılmıştır. 2020 yılı verilerinde ise 263 vatandaşa destek verildiği görülmektedir.

Biz Bize Yeteriz Türkiye-1 Programı COVID-19 salgın sürecinde muhtaç kişilere yardım sağlamak amacıyla 30 Mart tarihinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde “Biz Bize Yeteriz Türkiye” olarak başlatılan Milli dayanışma kampanyasıdır. Salgın sürecinden maddi olarak olumsuz etkilenen ve mağdur olan vatandaşa ekonomik ve sosyal destek sağlamak amacıyla başlatılan bu kampanya ile birlikte maddi yardımlar sağlanmıştır.

Tablo 30: Biz Bize Yeteriz Türkiye-1 Programının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Biz Bize Yeteriz Türkiye'm Programı	2020	NAKDİ	-	60	60.000,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 30'da görüldüğü üzere 2020 yılında başlatılan bu kampanya ile birlikte 60 hane bu destekten faydalanmıştır.

“Biz Bize Yeteriz Türkiye-1” Programının devamı olan “Biz Bize Yeteriz Türkiye-2” Programı ile salgın sebebiyle mağdur olan ihtiyaç sahibi ailelere yönelik ilave yardımlar yapılması amacıyla gerçekleştirilen programdır.

Tablo 31: Biz Bize Yeteriz Türkiye-2 Programının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Biz Bize Yeteriz Türkiye'm Programı	2020	NAKDİ	106	219	219.000,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 31’de görüldüğü üzere nakdi olarak gerçekleştirilen bu destekle 106 kişi, 219 hane toplamda 210.000,00 TL tutarında destek almıştır.

EİKP Destek Programı SYD Vakıflarınca, "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu", "65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun" çerçevesinde sosyal yardımlardan faydalanan 2 milyon 111 aileye, Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi Destek Programı (EİKP) kapsamında sağlanan destek programıdır. Bu yardım türünde herhangi bir başvuru olmadan ihtiyaç sahibi kişilere 1000 TL olarak yardım gerçekleştirilmektedir.

Tablo 32: EİKP Destek Programının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
EİKP Destek Programı	2018	NAKDİ	-	-	-
	2019	NAKDİ	-	-	-
	2020	NAKDİ	-	2106	2.108.000,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 32’de görüldüğü üzere 2020 yılında salgın sebebiyle ihtiyaç sahibi 2106 hane desteklenmiştir.

Diğer Kuruluş Başvuruları, ihtiyaç sahibi olan kişi ya da ailelerin yapmış oldukları başvuruları kapsamaktadır. Yapılan başvurular kapsamında SYDV tarafından kişilere ihtiyaçlarına göre destek sağlanmaktadır.

Tablo 33: Diğer Kuruluş Başvurularının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Diğer Kuruluş Başvuruları	2018	NAKDİ	-	-	-
	2019	NAKDİ	-	-	-
	2020	NAKDİ	49	49	49.000,00

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

3.2.3. Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının Öz Kaynaklardan Yaptığı Yardımlar ve Ödemeler Tablosu

Süreklilik arz etmeyen bu yardımlar o andaki şartlara göre Vakıf Mütevelli Heyeti tarafından değerlendirilerek kararlar alınmaktadır. Vakfın en önemli gider kısmını bu yardımlar oluşturmaktadır. Vakıfların büyüklüğü, bulunulan bölge ve nüfus gibi kriterler göz önüne alınarak her ay periyodik olarak gönderilen paylardan oluşan nakdi yardım türüdür.

Tablo 34: Kelkit Vakfının Öz Kaynaklardan Yaptığı Yardımlar Toplamının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Vakfın Öz Kaynaklardan Yapılan Yardımlar Toplamı	2018	NAKDİ	2933	994	743.780,00
		AYNİ	6219	1774	1.734.209,95
	2019	NAKDİ	2527	1023	917.340,38
		AYNİ	4228	1287	1.371.411,83
	2020	NAKDİ	2878	1175	1.142.120,00
		AYNİ	4068	1259	1.219.593,68

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Tablo 34'te görüldüğü üzere gerçekleştirilen teslimatların yüksek tutarlarda olduğu görülmektedir. Yıllar arasında yapılan yardımlarda aynı olarak yapılan

yardımlarda kişi sayısında ve hane sayısında bir azalmanın olduğu buna bağlı olarak da gerçekleştirilen teslimat tutarlarında da doğru orantılı olarak bir azalmanın olduğu görülmektedir. Nakdi olarak gerçekleştirilen yardım türünde kişi sayısında yıllar arası bir düzensizlik görülürken gerçekleştirilen teslimat tutarlarında ise ters orantılı olarak artış olmaktadır.

3.2.4. Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının Yapmış Olduğu Merkezi Yardımlar ve Ödemeler Tablosu

Merkezi ödemelerin toplamını oluşturan bu yardım türü SYGM tarafından finanse edilmektedir. Vakıf heyeti tarafından yapılan sosyal inceleme sonucu Mütevelli Heyeti tarafından verilen bu yardım türü Vakıf tarafından ihtiyaç sahibi ailelere ve kişilere verilmektedir.

Tablo 35: Kelkit Vakfının Yapmış Olduğu Merkezi Yardımlar Toplamının Yıllara Göre Dağılımı

Yardım Türü	Yıllar	Teslimat Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Merkezi Olarak Yapılan Yardımlar Toplamı	2018	NAKDİ	3016	1813	5.835.764,85
		AYNİ	0	0	0
	2019	NAKDİ	3388	1756	8.740.884,55
		AYNİ	0	0	0
	2020	NAKDİ	3742	2536	12.405.771,04
		AYNİ	0	0	0

Kaynak: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Faaliyet Raporları

Nakdi yardım türü olarak gerçekleştirilen bu yardım türünde Tablo 35'te görüldüğü üzere yıllar arasında kişi sayısında, hane sayısında ve gerçekleştirilen teslimatlarda sürekli bir artış olmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ARAŞTIRMANIN ALANI, KAPSAMI, YÖNTEMİ VE BULGULARI

3.1. Araştırma Yöntemi

Kantitatif araştırma yönteminin kullanılmış olduğu araştırmada hazırlanmış anket eşliğinde yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Anket uygulamasında kullanılan ölçek formları 2009'da Ali Yılmaz tarafından yapılan çalışmadan yararlanılmıştır (Yılmaz 2009). Bu çalışma ile birlikte Kelkit SYDV'nin yoksullukla mücadele kapsamında yapmış olduğu yardımların neler olduğu ve hizmet almakta olan ihtiyaç sahibi kişilerin yapılan sosyal yardımlarla ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gerçekleştirilen çalışma Kelkit ilçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının yoksullukla mücadele kapsamında ilk çalışma olması nedeniyle önem arz etmektedir. Vakıf tarafından yapılan yardımlar, bu yardımların niteliği, yardım alan kişilerin yapılan yardımlarla ilgili görüşleri Kelkit SYDV içinde var olan eksikliklerin tespiti noktasında katkılı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmada yoksulluk ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ile ilgili yapılan tez çalışmalarından, konuyla alakalı kitaplardan, internet ortamından alınan makalelerden yararlanılmıştır. Dört bölümden oluşan çalışmada ilk iki bölümde literatür taraması yapılmıştır. Üçüncü bölümde ise Kelkit SYDV'nin yapmış olduğu hizmetler ve bu hizmetlerin içeriği detaylandırılmıştır. Dördüncü bölümde ise Vakıftan sosyal yardım alan kişilere yapılan anket uygulamasının sonucu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

3.1.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; Kelkit merkez ve köylerinde yaşayan ihtiyaç sahibi ailelerin Kelkit SYDV aracılığıyla yapılan hizmetlerden yararlanan ve Vakıfta dosyası bulunan aileler oluşturmaktadır. 2020 yılı içerisinde farklı Vakıfa kayıtlı sosyal yardım hizmetlerinden yararlanan 6.486 kişi bulunmaktadır.

Araştırmanın örneklemini; Kelkit SYDV aracılığıyla gerçekleştirilen hizmetlerden yararlanan bireyler arasından rastgele (random) seçilen toplam 200 kişi oluşturmuştur.

3.1.2. Verilerin Toplanması

Saha uygulamasında anket yapılan kişilerin ilk öncelikle Kelkit SYDV'den hizmet alıp almadığı belirlenmiş olup vakıftan hizmet aldığı belirlenen kişilerle görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu kişilerin hane adreslerine ziyaret yapılarak anket uygulaması yapılmıştır.

Ankette toplamda hazır 60 soru bulunmaktadır. Ancak hazır olarak kullanılan ölçeğin güncelliğinin sağlanması adına son yıllarda vakıf tarafından sağlanmayan destek projesi soruları vatandaşa sorulmamış olup ankette yer alan soru seçenekleri bazı kısımlarda arttırılmıştır. Anket kapalı uçlu sorulardan meydana gelmektedir.

3.2. Sınırlılıklar

Yapılan araştırma yüz yüze görüşme tekniğinin kullanılmış olması sebebiyle saha araştırması niteliği taşımaktadır. Elde edilen verilerin güvenilirliği gerçekleştirilen yüz yüze görüşme ile sınırlı kalmıştır. Ayrıca gerçekleştirilen bu çalışmada yardım alan kişilerden bir kısmının haneye giren net geliri ve kayıtlı gayrimenkulleri söylememesi yapılan araştırmanın sınırlılığını oluşturmuştur. Bunun yanı sıra pandemi sebebiyle ilçenin tüm köy ve beldelerinde görüşme gerçekleştirilememesi araştırma sınırlılığının oluşmasına neden olmuştur.

3.3. Araştırmanın Bulguları

Bu çalışma Gümüşhane ili Kelkit ilçesindeki SYDV'den ayni ve nakdi türlerinde hizmet almakta olan 200 kişilik örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Burada Kelkit SYDV'den sosyal yardım alan vatandaşların düşüncelerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Kantitatif araştırma yöntemini kullanmış olduğumuz çalışmada hazır olarak elde edilen anket ile birlikte yüz yüze görüşme sağlanmıştır.

Araştırmada KSYD Vakfının gerçekleştirmiş olduğu sosyal yardım faaliyetlerine vakıf kayıtlarından ulaşılmış olup hangi alanlarda yardım yapıldığı bilgilerinden

yararlanılmıştır. Saha araştırmasında vakıftan hizmet alan kişilere ulaşılmış olup bu kişilere hanelerinde gerçekleştirilen ziyaretle yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir.

3.3.1. Hanelerin Demografik Yapıları

Görüşme gerçekleştirilen vatandaşların sağlıklı olarak profillerinin görülebilmesi için bu kişilerin demografik yapılarını bilmek faydalı olacaktır. Araştırmada görüşme gerçekleştirilen kişilerden 97 kişi Kelkit ilçe merkezde yaşayan, 65'i Kelkit köylerinde ikamet eden, 38'i ise Kelkit beldelerinde yaşayan vatandaşlardan oluşmaktadır. Örneklemenin çeşitli olması amacıyla Kelkit merkezde 7 mahallede görüşme sağlanırken, toplam 4 beldede de ve 17 köyde görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Tablo 36: Görüşülen Kişilerin Cinsiyet Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Erkek	85	42,5
Kadın	115	57,5
Toplam	200	100,0

Görüşülen kişilerin cinsiyet dağılımına bakıldığında tablo 36'da 115 kişi (%57,5) kadın, 85 kişi (%42,5) erkek vatandaş ile anketin yapıldığı görülmektedir.

Tablo 37: Görüşülen Kişilerin Yaş Aralık Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
18-24	14	7,0
25-34	31	15,5
35-44	84	42,0
45-54	42	21,0
55-64	21	10,5
65 ve üstü	8	4,0
Toplam	200	100,0

Görüşme gerçekleştirilen kişilere 18-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65+ yaş aralığı sorulduğunda %42,0 gibi yüksek bir oranla 35-44 yaş aralığını temsil eden

vatandaşın olduğu görülmektedir. Yapılan görüşmede ikinci sırada ise %21,0 ile 45-54 arası yaş aralığı yer almaktadır. 25-34 yaş aralığı %15,5, 55-64 yaş aralığı %10,5, 18-24 yaş aralığı %7,0 ve 65+ üstü ise %4,0'dır. Yapılan araştırma da orta yaş vatandaşın yardım alma oranının diğer yaş aralıklarına oranla daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 38: Görüşülen Kişilerin Medeni Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Eşi Ölmüş	19	9,5
Evli (nikahsız, imam nikahlı)	9	4,5
Evli (nikahlı)	124	62,0
Bekar	28	14,0
Boşanmış	18	9,0
Evli ama ayrı yaşıyor	2	1,0
Toplam	200	100,0

Görüşme gerçekleştirilen kişilerin medeni durumlarını öğrenebilmek amacıyla eşi ölmüş, evli(nikahsız, imam nikahlı), evli (nikahlı), bekar, boşanmış, evli ama ayrı yaşıyor soruları yöneltilmiştir. Yapılan görüşmede %62,5 gibi yüksek bir oranla evli(nikahlı) grubu yer almaktadır. Bunu %14,0 ile bekar olan grup takip etmiştir. “Evli Ama Ayrı Yaşıyor” sorusunun ise %1,0 gibi çok düşük bir oranla cevaplandığı görülmektedir.

Tablo 39: Görüşülen Kişilerin Öğrenim Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Okur-yazar değil	18	9,0
Okur-yazar	26	13,0
İlkokul mezunu	100	50,0
Ortaokul ve dengi mezunu	24	12,0
Lise ve dengi mezunu	20	10,0
Üniversite/yüksek okul	12	6,0
Toplam	200	100,0

Görüşme gerçekleştirilen kişilere “okur-yazar değil”, okur –yazar”, “ilkokul mezunu”, “ortaokul ve dengi mezunu”, “üniversite/yüksek okul mezunu” olmak üzere bu kapsamda toplam altı soru yöneltilmiştir. %50,0 gibi yüksek bir oranla ilkokul mezunu oldukları görülmektedir. Bu oranı %13,0 ile okur-yazar, %12,0 ile ortaokul ve dengi mezunu, %10,0 ile lise ve dengi mezunu, %9,0 ile okur-yazar olmayan grup, %6,0 ile üniversite/yüksek okul mezunu olarak cevaplanmıştır.

Tablo 40: Görüşülen Kişinin Hane Halkı Reisi Olma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet benim	119	59,5
Hayır ben değilim	74	37,0
Boş	7	3,5
Total	200	100,0

Görüşme gerçekleştirilen kişilerin %59,5 gibi yüksek bir oran hane halkı reisinin kendisi olduğu cevabını vermiştir. Görüşme yapılan kişilerin çoğunluğunun kadın olması bizi kadınların çoğunluğunun hane halkı reisi olduğunu göstermektedir. Ancak burada eşi ölmüş ve vefat etmiş kadınların olması bu sonucun çıkmasına etki etmiştir.

Tablo 41: Görüşülen Kişi Hane Halkı Reisi Değilse Hane Halkı Reisinin Eğitim Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Okur-yazar değil	5	2,5
Okur-yazar	12	6,0
İlkokul mezunu	60	30,0
Ortaokul ve dengi mezunu	9	4,5
Lise ve dengi mezunu	1	,5
Üniversite/yüksek okul	2	1,0
Boş	111	55,5
Toplam	89	100,0

Görüşmede hane halkı reisinin kendisi olmadığı cevabını veren %37,0 (toplam da 89 kişi) olan gruba hane halkı reisinin eğitim durumu sorulmuştur. Bu sorulara verilen en yüksek oran %30,0 ile hane halkı reisinin ilkokul mezunu olduğu görülmektedir. %6,0 oran ile bunu okur-yazar grup takip etmektedir.3.3.2. Sosyal Yardımlar

Sosyal yardım hizmetlerinden faydalanmakta olan vatandaşlara yönelik yapılan araştırma sonuçları ve yorumları bu kısımda yer almaktadır. Aşağıda yer alan kısımlarda farklı sosyal yardım türlerinden faydalanan vatandaşların almış oldukları yardımlar tablolar halinde yer almaktadır.

Aile, eğitim, sağlık vb. olarak ayrılan yardım türleri bu kapsamda yer almaktadır. SYDV tarafından sağlanmakta olan bu yardımlar kendi içerisinde de türlere ayrılmaktadır. Bunlar arasında bulunmakta olan aile yardımları; gıda, yakacak, sosyal destek, diğer aile yardımları olarak farklı başlıklar altında vatandaşa ulaştırılmaktadır.

Tablo 42: Aile Yardım Türlerinden Olan Gıda Yardımından Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	57	28,5
Hayır	143	71,5
Toplam	200	100,0

Görüşme gerçekleştirilen kişilerin %28,5 gibi oranı gıda yardımından faydalanmaktadır. Görüşülen kişilerden %71,5 gibi yüksek bir oranı ise bu yardım türünden faydalanmamaktadır.

Tablo 43: Aile Yardım Türlerinden Olan Yakacak Yardımından Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	163	81,5
Hayır	37	18,5
Toplam	200	100,0

Görüşme gerçekleştirilen kişilerin % 81,5 gibi çok yüksek oranı aile yardım türlerinden olan yakacak yardımından faydalanmaktadır. %18,5 gibi cüzi bir oran ise yakacak yardım türünden faydalanmamaktadır. Yakacak yardımından faydalanan hane sayısının yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 44: Aile Yardım Türlerinden Olan Sosyal Destek Nakdi Yardımından Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	135	67,5
Hayır	64	32,0
Boş	1	,5
Toplam	200	100,0

Görüşme gerçekleştirilen kişilerin % 67,5 gibi yüksek bir oran aile yardım türlerinden olan sosyal destek nakdi yardımından faydalanmaktadır. %32,0 gibi bir oran ise sosyal destek nakdi yardım türünden faydalanmamaktadır. Bu yardım türünde ise %0,5 gibi çok düşük bir oranının ise soruyu cevaplandırmadığı görülmektedir.

Tablo 45: Aile Yardım Türlerinden Olan Diğer Aile Yardımlarından Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	24	12,0
Hayır	175	87,5
Boş	1	,5
Toplam	200	100,0

Görüşme gerçekleştirilen kişilerin %12,0 gibi oranı gıda yardımından faydalanmaktadır. Görüşülen kişilerden %87,5 gibi yüksek bir oranı ise diğer aile yardım türünden faydalanmamaktadır. Görüşme sağlanan kişilerden %0,5 gibi çok düşük bir oranı ise bu soruyu boş bırakmıştır.

Tablo 46: Aile Yardımı Alanların Aldıkları Yardımların Yaşamalarını Rahatlatma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle Hayır	1	,5
Hayır	11	5,5
Kararsızım	15	7,5
Evet	169	84,5
Kesinlikle Evet	4	2,0
Toplam	200	100,0

Aile yardımına ilişkin değerlendirme kısmında bu yardımları alan kişilerden kesinlikle hayır, hayır, kararsızım, evet, kesinlikle evet cevabına doğru 5’li likert ölçeği kullanılmıştır. “Aile yardımları yaşamınızı rahatlattı mı?” sorusuna “kesinlikle hayır” diyenlerin oranı %0,5, “hayır” diyenlerin oranı %5,5, “kararsızım” diyenlerin oranı %7,5, “evet” diyenlerin oranı % 84,5 iken “hayır” diyenlerin oranı ise %2,0’dır. Bu

durum aile yardımlarından faydalanan kişilerin ihtiyaçlarını bu yardım türüyle yüksek oranda karşıladığını göstermektedir.

Tablo 47: Aile Yardımlarını Yeterli Bulma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle Hayır	2	1,0
Hayır	61	30,5
Kararsızım	65	32,5
Evet	69	34,5
Kesinlikle Evet	3	1,5
Toplam	200	100,0

Aile Yardımlarını Yeterli Buluyor musunuz?” sorusuna %34,5 “evet” derken, %32,5 gibi bir oran ise bu soruya “kararsızım” cevabını vermiştir. Aile yardımlarını yeterli bulup bulmama noktasında “kesinlikle evet” cevabı %1,5 gibi düşük bir oranda kalırken %30,5 gibi bir oran “hayır” cevabını vermiştir. Bu soruyu “kesinlikle hayır” olarak cevaplayanların oranı ise %1,0’dır.

Tablo 48: Aile Yardımlarından Genel Memnuniyet Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle Hayır	2	1,0
Hayır	13	6,5
Kararsızım	24	12,0
Evet	157	78,5
Kesinlikle Evet	4	2,0
Toplam	200	100,0

“Aile Yardımlarından Genel Olarak Memnun musunuz?” sorusuna %78, 5 gibi yüksek bir oranın memnun olduğu görülmektedir. %12,0 gibi bir oran “kararsızım” , %6,5 gibi bir oran ise bu soruya “hayır” cevabını vermiştir. Aile yardımlarından genel memnuniyet olarak “kesinlikle hayır” cevabını verenlerin oranı %1,0 iken “kesinlikle evet” cevabını verenlerin oranı ise %2,0’dır.Tabloda da görüldüğü üzere aile yardımlarından hizmet alan vatandaşın genel memnuniyet düzeyi yüksek çıkmıştır.

Yoksulluk üzerine yapılan çalışmalara bakıldığında yeterli eğitimin alınamamış olmaması yoksulluğun uzun boyutta devam etmesinin nedenlerinden biri olarak gösterilmektedir. Yapılan saha araştırmasına bakıldığında da anket sonuçlarından SYDV'den hizmet almakta olan kişilerin büyük bir oranının yeterli eğitim düzeyi almadıklarını göstermektedir. Bu hanelerde yaşayan çocukların eğitimlerine devam edebilmesi için vakıflar aracılığıyla sağlanan eğitim yardımları türünün önemini ortaya koymaktadır.

Tablo 49: Eğitim Yardımlarından Olan Öğrenci İhtiyaç Yardımından Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	53	26,5
Hayır	147	73,5
Toplam	200	100,0

Görüşme gerçekleştirilen hanelerin % 26,5 gibi bir oran eğitim yardım türlerinden olan öğrenci ihtiyaç yardımından faydalanırken %73,5 gibi bir oran ise bu yardım türünden faydalanmamaktadır.

Tablo 50: Eğitim Yardımlarından Olan Şartlı Nakit Transferi Eğitim Yardımından Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	63	31,5
Hayır	137	68,5
Toplam	200	100,0

Görüşme gerçekleştirilen hanelerin % 31,5 gibi bir oran bu hizmet türünden faydalanmaktadır. %68,5 gibi yüksek bir oran ise eğitim yardım türünden olan “Şartlı Nakit Transferi Eğitim Yardımından” faydalanmamaktadır.

Tablo 51: Eğitim Yardımlarından Olan Yüksek Öğrenim İçin Nakdi Yardımdan Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	7	3,5
Hayır	193	96,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında % 3,5 gibi cüzi bir oran eğitim yardım türlerinden olan “yükseköğrenim için nakdi yardım” türünden faydalanmaktadır. %96,5 gibi yüksek bir oran ise bu yardım türünden faydalanmamaktadır.

Tablo 52: Eğitim Yardımlarından Olan Diğer Eğitim Yardımlarından Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	5	2,5
Hayır	195	97,5
Toplam	200	100,0

Görüşme gerçekleştirilen hanelerin % 97,5 gibi yüksek bir oran bu yardım türünden faydalanamamaktadır. %2,5 gibi çok düşük bir oran ise eğitim yardım türünden olan “diğer eğitim yardım” türünden faydalanamamaktadır.

Tablo 53: Eğitim Yardımı Alanların Yaşamlarını Rahatlatma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle Hayır	9	4,5
Hayır	18	9,0
Kararsızım	79	39,5
Evet	1	,5
Kesinlikle Evet	92	46,0
Boş	1	,5
Toplam	200	100,0

“Eğitim yardımları yaşamınızı rahatlatı mı?” sorusuna “kesinlikle evet” diyenlerin oranı %46,0 “hayır” diyenlerin oranı %9,0, “kararsızım” diyenlerin oranı %39,5, “evet” diyenlerin oranı % 0,5 iken “kesinlikle hayır” diyenlerin oranı ise %4,5’tir. Bu durum eğitim yardımlarından faydalanan kişilerin ihtiyaçlarını bu yardım türüyle karşıladığını göstermektedir. Ayrıca bu yardım türünde kararsız olarak cevap verenlerin yüksek oranda olduğu görülmektedir.

Tablo 54: Eğitim Yardımlarını Yeterli Bulma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle Hayır	1	,5
Hayır	47	23,5
Kararsızım	30	15,0
Evet	27	13,5
Kesinlikle Evet	92	46,0
Boş	3	1,5
Toplam	200	100,0

Eğitim yardımlarını yeterli bulma kısmında alınan cevaplara bakıldığında; %46,0 gibi yüksek bir oranın bu yardım türüne “kesinlikle evet” dediği görülmektedir. “kesinlikle hayır” diyenlerin oranı %0,5, “hayır” diyenlerin oranı %23,5, “kararsızım” diyenlerin oranı %15,0, “evet” diyenlerin oranı % 13,5’tir. Bu durum aile yardımlarından faydalanan kişilerin ihtiyaçlarını bu yardım türüyle yüksek oranda karşıladığını göstermektedir.

Tablo 55: Eğitim Yardımlarından Genel Memnuniyet Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle hayır	1	,5
Hayır	5	2,5
Kararsızım	22	11,0
Evet	77	38,5
Kesinlikle Evet	95,0	47,5
Toplam	200	100,0

Eğitim yardımlarından genel memnuniyet kısmında alınan cevaplara bakıldığında; %47,5 gibi yüksek bir oranın bu yardım türüne “kesinlikle evet” dediği görülmektedir. “kesinlikle hayır” diyenlerin oranı %0,5, “hayır” diyenlerin oranı %2,5, “kararsızım” diyenlerin oranı %11,0, “evet” diyenlerin oranı % 38,5’tir. Bu durum eğitim yardımlarından faydalanan kişilerin bu yardım türünden genel olarak memnun olduklarını göstermektedir.

İhtiyaç sahibi kişi ve hanelerin sağlık harcamalarının karşılanması amacıyla gerçekleştirilen hizmet türlerinden diğeri ise sağlık yardımlarıdır. Sağlık giderlerini ödeme güclüğü içerisinde bulunan vatandaşların sağlık harcamalarını kapsayan yardımlardır.

Tablo 56: Sağlık Yardımlarından (İlaç, Tıbbi Malzeme, Cihaz, Tedavi Destek) Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	15	7,5
Hayır	185	92,5
Toplam	200	100,0

Tablo 50’de görüldüğü üzere sağlık yardım türlerinden olan ilaç, tıbbi malzeme, cihaz gibi bu yardım türlerinden faydalananların oranı %7,5’tir. Görüşme gerçekleştirilen kişilerin %92,5 gibi çok yüksek bir oran ise yardım türünden faydalanamamaktadır.

Tablo 57: Sağlık Yardımlarından Olan Gebelik Yardımından Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	4	2,0
Hayır	196	98,0
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında görüşülen hanelerden % 2,0' ı bu hizmet türünden faydalanmaktadır. %98,0 gibi çok yüksek bir oran ise gebelik yardımından faydalanmamaktadır.

Tablo 58: Sağlık Yardımlarından Olan Şartlı Nakit Transferi Yardımından Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	8	4,0
Hayır	192	96,0
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında “şartlı nakit transferi” yardımından faydalananların oranı %4,0 iken bu yardımdan faydalanmayanların oranı ise %96, 0’dır.

Tablo 59: Sağlık Yardımlarından Olan Diğer Sağlık Yardımlarından Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	3	1,5
Hayır	197	98,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında “Diğer Sağlık Yardımlarından” faydalananların oranı %1,5 iken bu yardımdan faydalanmayanların oranı ise %98,5’tir.

Tablo 60:Sağlık Yardımı Alanların Yaşamlarını Rahatlatma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	1	,5
Kesinlikle evet	21	10,5
Boş	178	89,5
Toplam	200	100,0

Sosyal yardımlar arasında olan sağlık yardımlarından toplamda 22 kişi faydalanmış olup bu kişilerden 1'i sağlık yardımlarının yaşamlarını rahatlatma durumuna “evet” derken, 21 kişi ise sağlık yardımların yaşamlarını “kesinlikle rahatlattığını” belirtmiştir. Sağlık yardımlarından faydalanan kişilerin tümünün (22 kişi) bu yardımın yaşamlarını rahatlattığını belirtmesi bu yardım türünün önemini göstermektedir.

Tablo 61: Sağlık Yardımlarını Yeterli Bulma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Kararsızım	2	1,0
Evet	20	10,0
Boş	178	89,0
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında görüşme gerçekleştirilen kişilere “Sağlık Yardımlarını Yeterli Bulma Durumu” sorulmuş bu kişilerden “Kesinlikle Hayır”, “Hayır”, “Kararsızım”, “Evet”, “Kesinlikle Evet” şeklinde 5’li likert tipli seçenekler sunulmuştur. 22 kişinin faydalanmış olduğu bu yardım türünden 2 kişi kararsızım derken 20 kişinin ise sağlık yardımlarını yeterli bulması bu yardım türünün amacına ulaştığını göstermektedir.

Tablo 62: Sağlık Yardımlarından Genel Memnuniyet Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Kararsızım	2	1,0
Evet	20	10,0
Boş	178	89,0
Toplam	200	100,0

22 kişinin faydalandığı sağlık yardımlarından 2 kişi kararsızım derken 20 kişi ise sağlık yardımlarından memnuniyet durumunu “evet” olarak belirtmiştir. Genel memnuniyet durumunun çok yüksek olması vatandaşa yapılan hizmetin amacına ulaştığını göstermektedir.

İhtiyaç sahibi ailelere günlük bir öğün şeklinde yemek yardımı verilmektedir. Üç çeşit yemeğin verildiği bu yardımda ayrıca meyve, ekmek ve tatlı türleri de yer almaktadır.

Tablo 63:Aşevi Yardımlarından Faydalanma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	25	12,5
Hayır	175	87,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında yardım alan kişilere “Aşevi Yardımlarından Faydalanma Durumu” sorulmuştur. Bu kişilerden %12,5’i (25 kişi) bu yardım türünden faydalanırken %87,5’i (175 kişi) bu yardım türünden faydalanmamaktadır.

Tablo 64:Aşevi Yardımı Alanların Yaşamlarını Rahatlatma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	3	1,5
Kararsızım	1	,5
Evet	13	6,5
Kesinlikle Evet	6	3,0
Boş	177	88,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında sosyal yardımlar arasında olan aşevi yardımlarından toplamda 23 kişi faydalanmış olup bu kişilerden 3’ü yapılmakta olan aşevi yardımlarının yaşamlarını rahatlatma durumuna “hayır” cevabını verirken, yardım alan bir kişi “kararsızım” demiştir. 13 kişinin “yaşamımı rahatlattı” cevabını verdiği bu yardım türünde 6 kişi de “kesinlikle evet” yanıtını vermiştir. Bu yardım türünün hanelerin yaşamını rahatlatması oranının çok yüksek olması bu yardım türünün amaca hizmet ettiğini göstermektedir.

Tablo 65:Aşevi Yardımını Yeterli Bulma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	3	1,5
Kararsızım	1	,5
Evet	13	6,5
Kesinlikle Evet	6	3,0
Boş	177	88,5
Toplam	200	100,0

Toplamda 23 kişinin faydalanmış olduğu “aşevi yardımlarını yeterli bulma durumuna” 3 kişi “hayır” derken 1kişi ise “kararsızım” cevabını vermiştir. 13 kişi “evet” yeterli buluyorum cevabını verirken, 6 kişi de “kesinlikle evet” yanıtını vermiştir. Bu sonuçlar vatandaşın bu yardım türünü yüksek oranda yeterli bulduğunu göstermektedir.

Tablo 66: Aşevi Yardımlarından Genel Memnuniyet Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	3	1,5
Evet	14	7,0
Kesinlikle Evet	6	3,0
Boş	177	88,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında 23 kişinin faydalandığı bu yardım türünde genel memnuniyet durumuna 3 kişi “hayır” cevabını vermiştir. 14 kişinin genel memnuniyet durumuna “evet” yanıtını verdiği bu yardım türünde 6 kişi de “kesinlikle evet” yanıtını vermiştir.

Genel olarak verilen yanıtlara bakıldığında bu yardım türünden faydalanan vatandaşın aşevi yardım türünden memnun oldukları ve bu yardım türünün vatandaşın yaşamını kolaylaştırdığı görülmektedir. Bu sonuçlardan bu yardım türünün devamının vatandaşın avantajına olduğunu söyleyebiliriz.

3.3.6. Sosyal Yardımlara İlişkin Genel Bulgular

Bu kısımda sosyal yardımlardan yararlanan vatandaşların almış oldukları yardımların ihtiyaçlarını ne derecede karşıladığı, yoksulluklarında olumlu anlamda bir değişiklik olup olmadığı, vatandaşın memnuniyet durumu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 67: Alınan Sosyal yardımları İhtiyaçları Karşılama Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle ihtiyaçlarımı karşıladı	23	11,5
İhtiyaçlarımı karşıladı	147	73,5
İhtiyaçlarımı ne karşıladı ne de karşılamadı	24	12,0
İhtiyaçlarımı karşılamadı	5	2,5
Kesinlikle ihtiyaçlarımı karşılamadı	1	,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında. %73,5 gibi çok yüksek bir oran alınan sosyal yardımların kişilerin ihtiyaçlarını karşıladığı yönündedir. Kesinlikle ihtiyacının karşılanmadığı cevabını veren ise çok cüzi bir oran ile %0,5'tir. Sosyal yardımlardan faydalanan vatandaşların çoğunluğunun alınan bu hizmetler ile ihtiyaçlarını karşıladıklarını belirtebiliriz.

Tablo 68: Alınan Sosyal Yardımları Yoksulluğu Azaltma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Yoksulluğunda kesinlikle azalma oldu	17	8,5
Yoksulluğunda azalma oldu	72	36,0
Yoksulluğunda ne azalma oldu ne de olmadı	94	47,0
Yoksulluğunda azalma olmadı	10	5,0
Yoksulluğunda kesinlikle azalma olmadı	7	3,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında sosyal yardım hizmetinden faydalanan kişilerin %47,0'ı herhangi bir değişikliğin olmadığını, % 36,0'ı yoksulluklarında azalma olduğunu, % 8,5'i yoksulluklarında kesinlikle azalma olduğunu, %5,0'ı yoksulluklarında azalma olmadığını, %3,5'i ise yoksulluklarında kesinlikle azalmanın olmadığını ifade etmiştir. Görüşme gerçekleştirilen vatandaşların yoksulluklarında azalma olduğunu ifade edenlerin oranı yoksulluğunda azalma olmadığını belirtenlerin oranından fazla çıkmıştır. Gerçekleştirilen sosyal yardımların görüşülen kişilerin temel ihtiyaçlarını karşılamış olması vatandaşın buradaki cevabını da etkilediğini söyleyebiliriz. Ancak %47,0 gibi yüksek bir oranın yoksulluklarında herhangi bir değişikliğin olmadığını belirtmesi alınan yardımların hanelerde büyük değişiklikler yapmadığını göstermektedir. Bu sonucun çıkması verilen yardımların uzun vadede çözümler üretmek yerine temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik olması etki etmektedir.

Tablo 69: Alınan Sosyal Yardımların Topluma Katkısına Yönelik Görüşler

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle önemli bir katkısının olduğunu düşünüyorum	51	25,5
Önemli katkısının olduğunu düşünüyorum	144	72,0
Önemli katkısının olmadığını düşünüyorum	1	,5
Kesinlikle önemli katkısının olmadığını düşünüyorum	1	,5
Bilmiyorum	3	1,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında %72,0 gibi çok yüksek bir oran verilen sosyal yardımların topluma önemli katkısının olduğu seçeneği cevaplamıştır. Sosyal yardımların önemli katkısının olmadığını düşünen oran ise %0,5'tir. Bu da verilen sosyal yardımların yardım alan vatandaş için çok önemli olduğunu göstermektedir.

Tablo 70: Alınan Sosyal Yardımlardan Geleceğe Güvenle Bakma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle güvenle bakıyorum	22	11,0
Güvenle bakıyorum	126	63,0
Ne güvenle bakıyorum ne de güvensiz bakıyorum	46	23,0
Güvensiz bakıyorum	3	1,5
Kesinlikle güvensiz bakıyorum	3	1,5
Toplam	200	100,0

Araştırma sonucunda alınan yardımlarla vatandaşların %63,0 gibi yüksek bir oran ile geleceğe güvenle baktıklarını, %23,0'ı ne güvenle ne güvensiz baktığını, %11,0'ı kesinlikle güvenle baktığını, %1,5'i güvensiz baktığını, %1,5'i kesinlikle güvensiz baktığını belirtmiştir. Bu sonuç yardım alan kişilerin yoksulluğun devamlı sürecek bir durum olmadığı ve gelecek kuşakların bu durumu yaşamayacakları düşüncesinde olduklarını göstermektedir.

Tablo 71: Alınan Sosyal Yardımların Çocukların Daha Rahat Yaşam Sağlayabileceğine Yönelik Görüşleri

	Frekans	Yüzde (%)
Evet düşünüyorum	113	56,5
Hayır düşünmüyorum	9	4,5
Evet ama çok da rahat değil	14	7,0
Bilmiyorum	64	32,0
Toplam	200	100,0

Sosyal yardım alan kişilere çocuklarının gelecekte daha rahat bir yaşam sürebileceklerine dair görüşleri sorulmuştur. Bu kapsamda yardım alan vatandaşların %56,5 gibi çok yüksek bir oran evet düşünüyorum cevabını vermiştir. %32,0'ı çocukların daha rahat bir yaşam sağlayabileceğine bilmiyorum cevabını vermiştir. Bu cevabı verenler ise çocukları olmadığı için ya da bekar oldukları için şimdiden böyle bir durum belirtmeyeceklerini ifade etmişlerdir.

3.4. Görüşülen Kişilerin Hane ve Yaşam Biçimleri

Vatandaşların oturmuş oldukları hanenin özellikleri genel olarak yaşanan durumu resmetmektedir. Araştırma kapsamında yardım alan vatandaşların hanelerinin derme çatma olmadığı, hanede düzenli gelir olmasa da genel olarak hanelerin yaşam için yeterli koşullara sahip olduğu görülmektedir. Genel olarak hanelerin günümüz şartlarında ortalama standartlara sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 72: Konut Mülkiyeti Şu Anki Durum ve Yardım Almadan Önceki Durum

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Ev sahibi	108	54,0
Kira	54	27,0
Kira ödemiyor	38	19,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Ev sahibi	107	53,5
Kira	55	27,5
Kira ödemiyor	38	19,0
Toplam	200	100,0

“Ev sahibi”, “kiracı”, “kira ödemiyor” şeklinde sorulan soruya şuan ki durumları ve yardım alamadan önceki durumları sorulmuştur. Araştırma kapsamında yardım alan vatandaşların yardım almadan önce ve yardım aldıktan sonra ki mülkiyet durumlarında önemli bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Yapılan yardımların günümüz koşullarında vatandaşın bir ev almasına yeterli olmadığını belirtebiliriz. Ancak araştırma da belde ve

köylerde oturan vatandaşların oturmuş oldukları evinin mülkiyetinin ya babasının üzerine ya da birçok akrabanın üzerine olduğu görülmüştür. Bu sebeple de mülkiyeti kendi üzerlerine alma gibi bir durumla uğraşmayacaklarını ve yıllardır bu durumun böyle devam ettiğini belirtmişlerdir. Kira da oturan vatandaşların ise ilçe merkezde ikamet ettikleri görülmüştür.

3.4.1 Yardım Öncesi ve Şu Anki Malvarlığı Durumunun Karşılaştırılması

Burada ihtiyaç sahibi vatandaşların yardım almadan önceki ve yardım aldıktan sonraki durumlarını karşılaştırmak, hanelerinde, gayrimenkul durumlarında ve yaşam şartlarında olan değişiklikleri tespit etmek amacıyla karşılaştırmalı olarak sorulan soruları içermektedir.

Tablo 73: Evde Bulunan Oda Sayısı Şu Anki Durum ve Yardım Almadan Önceki Durum

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
1 oda	2	1,0
2 oda	18	9,0
3 oda	130	65,0
3 oda ve üzeri	50	25,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
1 oda	4	2,0
2 oda	22	11,0
3 oda	125	62,5
3 oda ve üzeri	49	24,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında sosyal yardım alan vatandaşların yardım almadan önce ve yardım aldıktan sonraki hanelerinde bulunan oda sayılarında fazla değişikliğin olmadığı görülmektedir. Bu durum vatandaşın yardım aldıktan sonra hanelerini değiştirmediklerini, bir önceki mülkiyet sorusuyla da açıklayabiliriz. Mülkiyet sorusunda yardım almadan önce ve aldıktan sonra önemli herhangi bir değişikliğin

olmaması evde bulunan oda sayısının da çok fazla değişmemesiyle birleştirilerek açıklanabilir.

Tablo 74: Evi Isıtma Türü Şu Anki Durum ve Yardım Almadan Önceki Durum

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Soba	181	90,5
Doğalgaz/Elektrik sobası	18	9,0
Boş	1	,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
	Yardım Almadan Önce	
Soba	187	93,5
	Frekans	Yüzde (%)
Doğalgaz/Elektrik sobası	12	6,0
Boş	1	,5
Toplam	200	100,0

Yapılan araştırma da sobalı, elektrik sobası/ doğalgaz türlerinden hangisi ile evi ısıtma durumu sorulduğunda genel olarak soba ile ısıtıldığı belirtilmiştir. Yardım aldıktan sonra ise belli bir oranda doğalgaz kullanımının artması vatandaşın yaşam standartlarını etkilediğini göstermektedir. Ancak köylerde yaşayan vatandaşın bu durumunda herhangi bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Tablo 75: Evi Isıtma Aracı Şu Anki Durum ve Yardım Almadan Önceki Durum

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Tezek/Talaş	4	2,0
Odun/Kömür	180	90,0
Doğalgaz/Elektrik Sobası	16	8,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Tezek/Talaş	64	32,0
Odun/Kömür	125	62,5
Doğalgaz/Elektrik Sobası	11	5,5
Toplam	200	100,0

Yapılan araştırma kapsamında yardım almadan önce 64 kişi (%32,0) tezek/talaş kullanırken yardım aldıktan sonra ise bu sayının 4'e (%2,0) düşmesi yakacak yardımının yoksul vatandaş için büyük önemini göstermektedir. Ayrıca yardım almadan önce odun/kömür sayısı 125 (%62,5) iken yardım aldıktan sonra 180 (%90,0)'e yükselmesi verilen yakacak yardımının önemini göstermektedir.

Tablo 76: Hane Halkının Şu Anki ve Yardım Almadan Önceki Sahip Olduğu Gayrimenkul (Ev) Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	115	57,5
Yok	85	42,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	108	54,0
Yok	92	46,0
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında hane halkına ev mülkiyetinde yardım almadan önce ve yardım aldıktan değişikliğin olup olmadığı sorulmuştur. Yardım almadan önce ev mülkiyet durumu %54,0 iken yardım aldıktan sonra ise %57,5'tir. Alınan sosyal yardımların günümüz koşullarında vatandaşın ev almasına çok fazla katkı sağlayamamasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca özellikle köy ve beldelerde yaşayan vatandaşların yaşamış oldukları evin mülkiyetinin babasına ait olması ya da birçok akrabanın üzerine olması bu tabloyu da etkilemiştir.

Tablo 77: Hane Halkının Şu Anki ve Yardım Almadan Önceki Sahip Olduğu Gayrimenkul (Dükkan) Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	10	5,0
Yok	190	95,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	7	3,5
Yok	193	96,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında hane halkına dükkan mülkiyetinde yardım almadan önce ve yardım aldıktan değişikliğin olup olmadığı sorulmuştur. Yardım almadan önce dükkan mülkiyet durumu %3,5 iken yardım aldıktan sonra ise %5,0'dır.

Tablo 78: Hane Halkının Şu Anki ve Yardım Almadan Önceki Sahip Olduğu Gayrimenkul (Bağ/Bahçe) Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	62	31,0
Yok	137	68,5
Boş	1	,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	63	31,5
Yok	137	68,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında hane halkına bağ/bahçe mülkiyetinde yardım almadan önce ve yardım aldıktan değişikliğin olup olmadığı sorulmuştur. Yardım almadan önce bağ/bahçe durumu %31,5 iken yardım aldıktan sonra ise %31,0'dır.

Tablo 79: Hane Halkının Şu Anki ve Yardım Almadan Önceki Sahip Olduğu Gayrimenkul (Arazi/Tarla) Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	56	28,0
Yok	144	72,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	54	27,0
Yok	145	72,5
Boş	1	,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında hane halkına arazi/tarla mülkiyetinde yardım almadan önce ve yardım aldıktan değişikliğin olup olmadığı sorulmuştur. Yardım almadan önce arazi/tarla mülkiyet durumu %27,0 iken (54 kişi) yardım aldıktan sonra ise %28,0 (56 kişi)'dir.

3.4.2 Yardım Öncesi ve Şu Anki Eşya Sahipliği Durumu

Kişilerin daha sağlıklı bir şekilde yaşamlarına devam edebilmesi için sadece biyolojik olarak yaşamlarını sürdürmeleri değil aynı zamanda yaşam kalitelerinin de artırılması gerekmektedir. Sosyal yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının yardım sağlamış olduğu hanelerin yardım öncesinde ve yardım sonrasındaki eşya durumları bu kapsamda karşılaştırılmaya çalışılmıştır. Çünkü hanede bulunan eşyalar yoksullukla ilgili genel olarak bir fikir sunmakta ve önemli göstergelerden olmaktadır.

Tablo 80: Şu Anki ve Yardım Öncesi Buzdolabı Sahipliği Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	198	99,0
Yok	2	1,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	193	96,5
Yok	7	3,5
Toplam	200	100,0

Araştırma sonuçlarına göre yardım öncesi ve yardım sonrasında buzdolabı sahipliği durumunda önemli bir farklılık olmamıştır.

Tablo 81: Şu Anki ve Yardım Öncesi Televizyon Sahipliği Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	196	98,0
Yok	3	1,5
Boş	1	,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	188	94,0
Yok	12	6,0
Toplam	200	100,0

Yardım öncesi 188 kişinin televizyonu varken yardım sonrasında 196 kişi televizyon sahibi olmuştur. %1,5'inin ise televizyonu yoktur. Araştırma kapsamında yardım öncesi ve yardım sonrasında televizyon sahipliği durumunda anlamlı bir değişim olmamıştır.

Tablo 82: Şu Anki ve Yardım Öncesi Otomatik Çamaşır Makinesi Sahipliği Durumu

	Şuan Ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	195	97,5
Yok	5	2,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	184	92,0
Yok	16	8,0
Toplam	200	100,0

Yardım öncesi 184 kişinin otomatik çamaşır makinesi varken yardım sonrasında 195 kişi çamaşır makinesi sahibi olmuştur. %2,5'inin ise otomatik çamaşır makinesi yoktur. Yardım sonrası çamaşır makinesinin olmadığını söyleyen kişi sayısı 16'dan 5'e düşmüştür.

Tablo 83: Şu Anki ve Yardım Öncesi Bulaşık Makinesi Sahipliği Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	66	33,0
Yok	134	67,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	59	29,5
Yok	141	70,5
Toplam	200	100,0

Yardım öncesi 59 kişinin bulaşık makinesi varken yardım sonrasında 66 kişi bulaşık makinesi sahibi olmuştur. %67,0'ının ise bulaşık makinesi yoktur.Araştırma kapsamında yardım öncesi ve yardım sonrasında bulaşık makinesine sahip olup olmama durumunda anlamlı bir değişim bulunmamıştır.

Tablo 84: Şu Anki ve Yardım Öncesi Otomatik Dikiş Makinesi Sahipliği Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	46	23,0
Yok	154	77,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	42	21,0
Yok	155	77,5
Boş	3	1,5
Toplam	200	100,0

Yardım öncesi 42 kişinin dikiş makinesi varken yardım sonrasında 46 kişi dikiş makinesi sahibi olmuştur. %77,0'ın ise dikiş makinesi yoktur. Araştırma kapsamında yardım öncesi ve yardım sonrasında dikiş makinesine sahip olup olmama durumunda anlamlı bir değişim bulunmamıştır.

Tablo 85: Şu Anki ve Yardım Öncesi Cep Telefonu Makinesi Sahipliği Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
1,00	188	94,0
2,00	12	6,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
1,00	180	90,0
2,00	20	10,0
Toplam	200	100,0

Yardım öncesi 180 kişinin cep telefonu varken yardım sonrasında 188 kişi cep telefonu sahibi olmuştur. %6,0'nın ise cep telefonu yoktur. Araştırma kapsamında yardım öncesi ve yardım sonrasında cep telefonu sahipliği durumunda anlamlı bir değişim görülmemiştir. Ancak hanede yaşayan diğer birçok bireyde cep telefonu bulunduğunu da belirtmek gerekir.

Tablo 86: Şu Anki ve Yardım Öncesi Fırınlı Ocak Sahipliği Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	172	86,0
Yok	28	14,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	166	83,0
Yok	34	17,0
Toplam	200	100,0

Yardım öncesi 166 kişinin otomatik fırınlı ocağı varken yardım sonrasında 172 kişi fırınlı ocak sahibi olmuştur. %14,0'ının ise fırınlı ocağı yoktur. Yardım kapsamında fırınlı ocağı olmadığını söyleyen kişi sayısı 34 kişiden 28 kişiye düşmüştür.

Tablo 87: Şu Anki ve Yardım Öncesi Elektrikli Süpürge Sahipliği Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	189	94,5
Yok	11	5,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	178	89,0
Yok	22	11,0
Toplam	200	100,0

Yardım öncesi 178 kişinin elektrikli süpürgesi varken yardım sonrasında 189 kişi elektrikli süpürge sahibi olmuştur. %5,5'inin ise elektrikli süpürgesi bulunmamaktadır.

Yapılan yardım kapsamında elektrikli süpürgesi olmadığını belirten kişi sayısı 22'den 11'e düşmüştür.

Tablo 88: Şu Anki ve Yardım Öncesi Uydu Anteni Sahipliği Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	174	87,0
Yok	26	13,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	170	85,0
Yok	30	15,0
Toplam	200	100,0

Yardım öncesi 170 kişinin uydu anteni varken yardım sonrasında 174 kişi uydu anteni sahibi olmuştur.

Araştırma kapsamında yardım öncesi ve yardım sonrasında uydu antenine sahip olma durumunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 89: Şu Anki ve Yardım Öncesi Güneş Enerjisi Sistemi Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	122	61,0
Yok	78	39,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	116	58,0
Yok	84	42,0
Toplam	200	100,0

Yardım öncesi 116 kişinin otomatik güneş enerji sistemi varken yardım sonrasında 122 kişi güneş enerji sistemi sahibi olmuştur. %39,0'ının ise güneş enerji sistemi yoktur.

Araştırma kapsamında yardım öncesi ve yardım sonrasında güneş enerji sistemi sahip olma durumunda anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 90: Şu Anki ve Yardım Öncesi Bilgisayar/Tablet Sahipliği Durumu

	Şuan ki durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	67	33,5
Yok	133	66,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	46	23,0
Yok	154	77,0
Toplam	200	100,0

Yardım öncesi 46 kişinin hanesinde bilgisayar/tablet varken yardım sonrasında 67 kişi bilgisayar/tablet sahibi olmuştur. %66,5'inin ise bilgisayar/tableti bulunmamaktadır.

Yapılan yardım kapsamında hanesinde bilgisayar/tablet olmadığını belirten kişi sayısı 154'ten 133'e düşmüştür.

Tablo 91: Şu Anki ve Yardım Öncesi Traktör Sahipliği Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	14	7,0
Yok	186	93,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	11	5,5
Yok	189	94,5
Toplam	200	100,0

Yardım öncesi 11 kişinin traktörü varken yardım sonrasında 14 kişi traktör sahibi olmuştur. Araştırma kapsamında yardım öncesi ve yardım sonrasında yardım alan vatandaşın traktör sahipliği noktasında büyük farklılık görülmemiştir. Bu da vatandaşın almış olduğu sosyal yardımların temel ihtiyaçlarını karşıladığını, büyük birikimler yapacak kadar vatandaş etkilemediğini göstermektedir.

Tablo 92: Şu Anki ve Yardım Öncesi Binek Oto Sahipliği Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Var	46	23,0
Yok	154	77,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Var	44	22,0
Yok	156	78,0
Toplam	200	100,0

Yardım öncesi 44 kişinin binek otosu varken yardım sonrasında 46 kişi binek oto sahibi olmuştur. Yardım öncesi ve yardım sonrasında anlamlı bir değişim bulunmamıştır.

Tablo 93: Yardım Alanların Hane Halkı Tipi

	Frekans	Yüzde (%)
Tek kişi	7	3,5
Tek ebeveynli aile	39	19,5
Çekirdek aile(anne, baba, çocuk)	124	62,0
Geniş aile(anne, baba, çocuk, dede, hala vb.)	25	12,5
Sadece eşler(çocuk yok)	4	2,0
Boş	1	,5
Toplam	200	100,0

Yardım alanların hane halkı tipinin bilinmesi yardımların dağıtılmasında büyük önem taşımaktadır. Görüşme gerçekleştirilen kişilere “tek kişi”, “tek ebeveynli aile”, “çekirdek aile (anne, baba, çocuk)”, geniş aile (anne, baba, hala, dede, çocuk vb.)”,

“sadece anne ve baba” olacak şekilde sorular sorulmuştur. Yardım alanların dağılımına bakıldığında 124 kişi (%62,5) çekirdek aile, 39 kişi (%19,5) tek ebeveynli aile, 25 kişi (12,5) geniş aile, 7 kişi (%3,5) tek kişilik aile, 4 kişi (%2,0) sadece eşler, 1 kişi (%0,5) ise soruyu boş bırakmıştır.

Tablo 94: Yardım Alanların Çalışma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	67	33,5
Hayır	128	64,0
Boş	5	2,5
Toplam	200	100,0

Yapılan araştırmada görüşme gerçekleştirilen kişilere şuan çalışma durumları sorulmuş 67 kişi “evet” yanıtını verirken 128 kişi ise bu soruya “hayır” cevabını vermiştir. Görüşme gerçekleştirdiğimiz kişilerin %57,2’sinin kadın olması ve bunların çoğunluğunun da ev hanımı olması bu sonucu etkilemiştir.

Tablo 95: Yardım Alıp Çalışmayan Vatandaşların Çalışmama Süresi

	Frekans	Yüzde (%)
Hiç çalışmadım	62	31,0
1-3 ay	9	4,5
4-7 ay	7	3,5
8-12 ay	7	3,5
1-3 yıl	25	12,5
4-6 yıl	6	3,0
7 ve üstü	14	7,0
Boş	70	35,0
Toplam	200	100,0

Yardım alan kişilerin çalışma süreleri “hiç çalışmadım”, “1-3 ay”, “4-7 ay”, “8-12 ay”, “1-3 yıl”, “4-6 yıl”, “7 yıl+çalışmadım” şeklinde kodlanmıştır. Hiç çalışmayanların oranı %31,0’dır. Bu sonuç ankete katılan kadınların çoğunluğunun ev hanımı olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 96: Çalışmayan Vatandaşların Çalışmama Nedeni

	Frekans	Yüzde (%)
Sağlık problemi	24	12,0
Emekli	7	3,5
Ev kadını	59	29,5
İş bulamamış	31	15,5
Mevsimlik çalışıyor	3	1,5
Öğrenci	11	5,5
Boş	65	32,5
Toplam	200	100,0

Çalışmama nedenlerine bakıldığında yapılan araştırma sonucunda sağlık problemi %12,0; emekli olması %3,5; ev kadını olması %29,5; iş bulamaması %15,5; mevsimlik çalışması % 1,5; öğrenci olması %5,5 olarak cevaplanmıştır. Ayrıca soruyu cevaplamak istemeyen vatandaşların oranı da % 32,5'tir.

Tablo 97: Hanede Yaşayan Kişi Sayısı

	Frekans	Yüzde (%)
1-3 kişi	57	28,5
4-6 kişi	115	57,5
7-9 kişi	22	11,0
10-12 kişi	1	,5
13-15 kişi	1	,5
Boş	4	2,0
Toplam	200	100,0

Sosyal yardımlar ile hanede yaşayan kişi sayısı arasında doğru bir orantı vardır. Araştırma kapsamında hanelerde yaşayan vatandaşların 1-3 arası %28,5; 4-6 arası % 57,5; 7-9 arası % 11,0'dır.

Tablo 98: Hanede Çalışan Kişi Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Çalışan yok	55	27,5
1 kişi	125	62,5
2 kişi	13	6,5
3 kişi	1	,5
Boş	6	3,0
Toplam	200	100,0

Yapılan araştırmada hanede kaç kişi çalışıyor sorusu sorulduğunda %62,5'i hanede bir kişinin çalıştığı cevabı vermiştir. Hane de hiç kimsenin hiç çalışmadığını cevaplayanların oranı ise %27,5'tir.

Ev hanımlarının eşleri ile birlikte tarlada /bahçede çalışma durumlarını kendileri açısından iş olarak görmediklerini ve kendilerinin çalışmayan grubunda olduklarını ifade etmişlerdir. Çalışanların büyük grubunu mevsimlik olarak (inşaat, tarım vb.) çalışan eşler oluşturmaktadır. Bu kişiler yılın belli aylarında çalıştıkları, diğer aylarda ise bu birikimi harcadıklarını belirtmiştir.

Çalışmayan grubu ise çoğunlukla ev hanımları oluşturmaktadır. Ayrıca bu grupta eşi ile boşanmış kadınlar ve yaşlılık/sağlık gibi problemler sebebiyle çalışamayacak kişiler ve öğrencilerde oluşturmaktadır. Bu sebeple bu grup için sosyal yardımların ne kadar önemli bir yer teşkil ettiği görülmektedir.

3.4.3 Hanedeki Çalışma Durumları

Yapılan araştırmada görüşme gerçekleştirilen kişilere hanede yaşayan kişilerden hangi tür işlerde çalıştıklarına dair soru yöneltilmiş bu kişilerden hangi grupta çalıştıklarını cevaplamaları istenmiştir. Hangi grupta çalıştığını belirten kişilerden bu grupta “hanede başka çalışan var mı?” sorusu yöneltilmiştir.

Bu kişilere ücretli-maaşlı, kendi tarımsal işinde çalışan, mevsimlik tarım işçisi, kendi hesabına çalışan, geçici işçi, emekli ve cevap vermek istemeyenler için gruplara ayrılmıştır. Ayrıca verilen cevaba göre aynı grupta hanede yaşayan kişilerin çalışan sayıları da tespit edilmeye çalışılmıştır. Üçüncü olarak da kişilerin yaş aralıklarının

belirlenebilmesi amacıyla da 18-24, 35-44, 45-64, 65,+ ve boş olacak şekilde kodlamalar yapılarak hanede çalışan kişi sayısı öğrenilmeye çalışılmıştır.

Tablo 99: Ücretli- Maaşlı Çalışma Durumları

	Frekans	Yüzde (%)
Evet (kendisi)	25	12,5
Evet (hanede yaşayan diğer kişi)	4	2,0
Hayır	171	85,5
Toplam	200	100,0
1 kişi	25	12,5
2 kişi	3	1,5
3 kişi	1	,5
Hayır	171	85,5
Toplam	200	100,0
18-34 yaş aralığı	11	5,5
35-44 yaş aralığı	10	5,0
45-64 yaş aralığı	4	2,0
Hayır	171	85,5
Toplam	200	100,0

Görüşülen kişilere hanede çalışan kişilerin hangi alanda çalıştığı sorulmuş %12,5'i, ücretli-maaşlı olarak çalıştığını belirtmiştir. 25 kişinin ücretli-maaşlı çalıştığı bu alanda aynı hanede yaşayıp aynı grupta çalışan toplamda 4 (%2,0) hanenin olduğu görülmektedir. Ayrıca 18-34 yaş aralığında 11 kişi (%5,5), 35-44 yaş aralığında 10 kişi (%5,0), 45-64 yaş aralığında ise 4 kişinin (%2,0) olduğu görülmektedir.

Tablo 100: Kendi Tarımsal İşinde Çalışma Durumları

	Frekans	Yüzde (%)
Ücretli maaşlı	3	1,5
Kendi tarımsal işinde çalışan	40	20,0
Kendi hesabına çalışan	2	1,0
Geçici işçi	1	,5
Hayır	154	77,0
Toplam	200	100,0
1 kişi	41	20,5
2 kişi	4	2,0
Hayır	155	77,5
Toplam	200	100,0
18-34 yaş aralığı	5	2,5
35-44 yaş aralığı	15	7,5
45-64 yaş aralığı	25	12,5
Hayır	155	77,5
Toplam	200	100,0

Hanede yaşayan kişilerin çalışan sayılarının da tespit edilmeye çalışıldığı bu soruda çalışan kişilerin yaş aralıklarının belirlenebilmesi amacıyla da 18-24, 35-44, 45-64, 65,+ ve boş olacak şekilde kodlamalar yapılarak hanede çalışan kişi sayısı öğrenilmeye çalışılmıştır. 40 kişinin kendi tarımsal işinde çalıştığı bu alanda çalışanların en yüksek olduğu yaş aralığı ise 45-64 arası gruptur.

Tablo 101: Mevsimlik Tarım İşçisi Olma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Ücretli- maaşlı	2	1,0
Kendi tarımsal işinde çalışan	1	,5
Mevsimlik tarım işçisi	5	2,5
Boş	192	96,0
Toplam	200	100,0

Tablo 101. (devamı)		
	Frekans	Yüzde (%)
1 kişi	6	3,0
2 kişi	2	1,0
Boş	192	96,0
Toplam	200	100,0
35-44 yaş aralığı	4	2,0
45-64 yaş aralığı	2	1,0
Boş	194	97,0
Toplam	200	100,0

Hanede yaşayan kişilerin çalışan sayılarının da tespit edilmeye çalışıldığı bu soruda çalışan kişilerin yaş aralıklarının belirlenebilmesi amacıyla da 18-24, 35-44, 45-64, 65,+ ve boş olacak şekilde kodlamalar yapılarak hanede çalışan kişi sayısı öğrenilmeye çalışılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda kişilerin mevsimlik tarım işçisi grubunu tercih etmedikleri farklı alanlardaki çalışma alanlarına yöneldikleri görülmüştür.

Tablo 102: Kendi Hesabına Çalışma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Kendi hesabına çalışan	47	23,5
Boş	153	76,5
Toplam	200	100,0
1 kişi	47	23,5
Boş	153	76,5
Toplam	200	100,0
18-34 yaş aralığı	3	1,5
35-44 yaş aralığı	17	8,5
45-64 yaş aralığı	27	13,5
Boş	153	76,5
Toplam	200	100,0

Yapılan araştırmada görüşme gerçekleştirilen kişilere hanede yaşayan kişilerden hangi tür işlerde çalıştıklarına dair soru yöneltilmiş bu kişilerden “ücretli-

maaşlı”, ”kendi tarımsal işinde çalışan”, “mevsimlik tarım işçisi”, “kendi hesabına çalışan”, geçici işçi”, “emekli” olarak cevaplamaları istenmiştir. Hanede yaşayan kişilerin çalışan sayılarının da tespit edilmeye çalışıldığı bu soruda çalışan kişilerin yaş aralıklarının belirlenebilmesi amacıyla da 18-24, 35-44, 45-64, 65,+ ve boş olacak şekilde kodlamalar yapılarak hanede çalışan kişi sayısı öğrenilmeye çalışılmıştır. 47 kişinin (%23,5) kendi hesabına çalıştığı bu alanda en yüksek yaş aralığı ise 45-64 yaş (%13,5) aralığıdır.

Tablo 103: Geçici İşçi Olma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Geçici işçi	21	10,5
Boş	179	89,5
Toplam	200	100,0
1 kişi	21	10,5
Boş	179	89,5
Toplam	200	100,0
18-34 yaş aralığı	3	1,5
35-44 yaş aralığı	6	3,0
45-64 yaş aralığı	12	6,0
Boş	179	89,5
Toplam	200	100,0

Yapılan çalışma sonucunda 21 kişinin (%10,5) geçici işçi olarak çalıştığı bu kişilerden de 45-64 yaş aralığında çalışan sayısının fazla olduğu tespit edilmiştir. Görüşülen kişiler birkaç aylığına çalışma imkanı buldukları yerlerde çalıştıklarını ve yoğun olarak da İŞKUR kapsamında çalışma imkanı elde ettiklerini belirtmiştir.

Tablo 104: Emekli Olma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Geçici işçi	1	,5
Emekli	3	1,5
Boş	196	98,0
Toplam	200	100,0
1 kişi	4	2,0
Boş	196	98,0
Toplam	200	100,0
45-64 yaş aralığı	3	1,5
65 yaş ve üstü	1	,5
Boş	196	98,0
Toplam	200	100,0

Yapılan araştırmada görüşme gerçekleştirilen kişilere hanede yaşayan kişilerden hangi tür işlerde çalıştıklarına dair soru yöneltilmiş bu kişilerden “ücretli-maaşlı”, “kendi tarımsal işinde çalışan”, “mevsimlik tarım işçisi”, “kendi hesabına çalışan”, geçici işçi”, “emekli” olarak cevaplamaları istenmiştir. Hanede yaşayan kişilerin çalışan sayılarının da tespit edilmeye çalışıldığı bu soruda çalışan kişilerin yaş aralıklarının belirlenebilmesi amacıyla da 18-24, 35-44, 45-64, 65,+ ve boş olacak şekilde kodlamalar yapılarak hanede çalışan kişi sayısı öğrenilmeye çalışılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen kişilerde emekli sayısının az olması Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının yardım şartlarından kaynaklanmaktadır.

Tablo 105: Hanede Yaşayan Kişilerin Sosyal Güvence Durumları Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
SSK	30	15,0
Bağ-kur	12	6,0
Emekli Sandığı	3	1,5
Yeşil kart	149	74,5
Sosyal Güvencesi yok	6	3,0
Toplam	200	100,0

Hanede yaşayan kişilerin sosyal güvence sorusuna %15,0' SSK; %6,0'ı Bağ-kur, % 1,5'i emekli sandığı, %74, 5'i Yeşilkart, % 3,0' ı ise sosyal güvencesinin olmadığını belirtmiştir. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından hizmet alan vatandaşların çoğunluğunun yeşilkart sahibi kişilerden oluşması verilen yardımların belli şartları taşıması ile ilgilidir. Özellikle belli yardım gruplarında sosyal güvencenin olmaması yardım şartları arasında yer almaktadır.

Tablo 106: Yardım Alanların Ailede Tüm Çalışanlar İle Birlikte Aylık Gelir Durumları

	Frekans	Yüzde (%)
Hiç geliri yok	2	1,0
150 TL'den az	4	2,0
251-500 TL arası	2	1,0
501-1000 TL arası	30	15,0
1001-2500 TL arası	76	38,0
2501 TL ve üzeri	29	14,5
Cevap vermek istemiyor	36	18,0
Bilmiyor	21	10,5
Toplam	200	100,0

Aylık hiç gelirim yok diyenlerin oranı % 1,0'dır. Aylık 150 TL'den az gelirim var diyenlerin oranı %2,0'dır. 150-250 TL arası hiçbir katılımcı cevaplamamıştır. 251-

500 TL aylık gelirim var diyenlerin oranı % 1,0'dır. %15,0'ı aylık 501-1000 TL gelirinin olduğunu belirtmiştir. 1001-2500 TL aylık gelirim var diyenlerin oranı % %38,0'dır. 2500 TL ve üstü aylık gelirim var diyenler % 14,5'tir. Cevap vermek istemeyenlerin oranı % 18,0 iken aylık gelirlerinin ne kadar olduğu hakkında bilgisi olmayanların oranı ise %10,5'tir.

Asgari ücretin 2020 yılında brüt 2943 TL, net 2324 TL olması sosyal yardım alan vatandaşların aylık gelirlerinin %19,0 'ı asgari ücret altı, %38,0'ı ise aylık 1001-2500 TL aralığında olması yapılan sosyal yardımların önemini ortaya koymaktadır.

Tablo 107: Yardım Alan Kişilerin Dört Kişilik Bir Ailenin (Kira Hariç) Normal Yaşam Sürmesi İçin Aylık Gelir Miktarına Dair Görüşleri

	Frekans	Yüzde (%)
1001- 2500 TL arası	49	24,5
2501- 3000 TL arası	71	35,5
3001- 4500 TL arası	68	34,0
4501 ve üzeri	11	5,5
Boş	1	,5
Toplam	200	100,0

Sağlıklı bir şekilde yaşamına devam edebilmesi için kira hariç dört kişilik bir ailenin aylık gelirinin ne olması gerekeceğine dair yanıtlara baktığımızda sosyal yardımlardan faydalanan vatandaşların %24,5'i 1001-2500 TL arası, %35,5'i 2501-3000 arası, %34,0'ı 3001-4500 TL arası, %5,5'i 4501 ve üstüdür. Bu soruyu boş bırakanların oranı ise % 0,5'tir.

Tablo 108: Yardım Alınan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfını Tanıma Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet tanıyorum	105	52,5
Kısmen tanıyorum	83	41,5
Hayır tanımıyorum	12	6,0
Toplam	200	100,0

Araştırmada yardım alınan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfını tanıma durumları sorulduğunda; %52,5'i "evet tanıyorum" cevabını verirken %41,5'i ise "kısmen tanıyorum" cevabını vermiştir. Bu soruya "hayır tanımıyorum" cevabını verenlerin oranı ise %6,0'dır. Vakfın tanınma oranının yüksek çıkması vatandaşın yardım aldıkları yerle devamlı iletişim halinde olduklarını göstermektedir.

Tablo 109: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu (Muhtardan)

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	60	30,0
Hayır	140	70,0
Toplam	200	100,0

Yardım alan kişilere "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu" sorulmuştur. Araştırma kapsamında bu kişilerin 60'ı (%30,0) vakfi muhtardan öğrendiğini belirtmiştir.

Tablo 110: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu (İmamdan)

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	12	6,0
Hayır	188	94,0
Toplam	200	100,0

Yardım alan kişilere “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu” sorulmuştur. Bu kişilerin vakfı imamdan öğrenme durumları sorulmuştur. 12 kişi (%6,0) vakfı imamdan öğrendiğini belirtmiştir.

Tablo 111: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu (Akraba/Komşu)

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	146	73,0
Hayır	54	27,0
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu” yardım alan kişilere sorulmuştur. Bu kapsamında 146 kişi (%73,0) vakfı akraba/komşudan öğrendiğini belirtmiştir. Bu durum ilçede yaşayanların var olan yardımlardan birbirlerini haberdar ettikleri ve yönlendirdiklerini göstermektedir.

Tablo 112: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu (TV/Sosyal Medya)

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	55	27,5
Hayır	145	72,5
Toplam	200	100,0

Yapılan araştırmada kapsamında 55 kişi vakfı TV/Sosyal Medyadan öğrendiğini belirtmiştir. Bu durum yardım alan kişilerin vakfı öğrenmede TV/Sosyal Medyanın %27,5 oranının da etkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 113: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu (Dergi/Gazete)

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	9	4,5
Hayır	191	95,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından Haberdar Olma Durumu” yardım alan kişilere sorulmuştur. Bu kapsamında 9 kişi (%4,5) vakfı dergi/gazeteden öğrendiğini belirtmiştir. Bu durum sosyal yardım alan kişilerin ilk önceliklerinin temel ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik olduğu için gazete ve dergi gibi haber öğrenme yollarını vatandaşın doğal olarak tercih etmediğini göstermektedir.

Tablo 114: Son Beş Yıl İçerisinde Belediyeden Yardım Alınıp Alınamama Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	33	16,5
Hayır	163	81,5
Boş	4	2,0
Toplam	200	100,0

Yapılan araştırma sonucuna göre son beş yıl içerisinde vakıftan yardım alan vatandaşların %16,5’i belediyeden yardım alırken %81,5’i belediyeden herhangi bir yardım almamıştır.

Tablo 115: Son Beş Yıl İçerisinde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundan Yardım Alınıp Alınamama Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	58	29,0
Hayır	140	70,0
Boş	2	1,0
Toplam	200	100,0

Yapılan araştırmaya göre son beş yıl içerisinde vakıftan yardım alan vatandaşların %29,5'i SHÇEK'ten yardım alırken %70,0'ı SHÇEK'ten herhangi bir yardım almamıştır.

Tablo 116: Son Beş Yıl İçerisinde Hayırsever İnsanlardan Yardım Alınıp Alınamama Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	43	21,5
Hayır	152	76,0
Boş	5	2,5
Toplam	200	100,0

Yardım alan vatandaşların % 21,5'i hayırsever vatandaşlardan yardım aldığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan kişilerin %76,0'ı ise hayırsever insanlardan yardım almadıklarını belirtmiştir.

Tablo 117: Son Beş Yıl İçerisinde Burs/Öğrenim Kredisi Alınıp Alınamama Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	3	1,5
Hayır	147	73,5
Boş	50	25,0
Toplam	200	100,0

Araştırma sonucuna göre son beş yıl içerisinde vakıftan yardım alan vatandaşların %1,5'i Öğrenim Kredisi/Burs yardım alırken %73,5'i Öğrenim Kredisi/Burs almamıştır. Bu da araştırma kapsamında yapılan çalışmada üniversite öğrencisinin sayısının az olması ile ilgili bir durumdur.

3.4.4. Yardım Alanların Yardım Aldıktan Sonraki ve Önceki Durumları Arasındaki Ekonomik Farklar

Tablo 118: Yardımların Temel ihtiyaçları Karşılama Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Evet	184	92,0
Hayır	1	,5
Kısmen	15	7,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Evet	162	81,0
Hayır	15	7,5
Kısmen	21	10,5
Böyle bir durum yok	2	1,0
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında vatandaşın yardım almadan önce ve yardım aldıktan sonra temel ihtiyaçların karşılanıp karşılanmama durumu arasındaki farklar öğrenilmiştir. “Evet”, “Hayır”, “Kısmen”, “Böyle Bir Durum Yok” şeklinde sorular yöneltilmiştir. Verilen yardımların vatandaşın temel ihtiyaçlarını karşılama da çok büyük bir etki etmediği görülmektedir. Bu da vakıftan yardım alınamamış olsa da hanelerin yardım öncesinde de temel ihtiyaçlarını karşılayabildiklerini göstermektedir.

Tablo 119: Düzenli Beslenme Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Evet	171	85,5
Hayır	2	1,0
Kısmen	27	13,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	

Tablo 119. (devamı)		
	Yardım Almadan Önce	
	Frekans	Yüzde (%)
Evet	143	71,5
Hayır	11	5,5
Kısmen	45	22,5
Böyle bir durum yok	1	,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında vatandaşın yardım almadan önce ve yardım aldıktan sonra düzenli beslenme durumu arasındaki farklar öğrenilmiştir. “Evet”, “Hayır”, “Kısmen”, “Böyle Bir Durum Yok” şeklinde sorular yöneltilmiştir. Verilen yardımların vatandaşın düzenli beslenme durumunu çok fazla etkilemediği görülmektedir. Bu da yardım alınamamış olsa da hanelerin yardım öncesinde de düzenli beslenme ihtiyaçlarını karşılayabildiklerini göstermektedir.

Tablo 120: Kışlık Yakacakları Karşılama Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Evet	184	92,0
Hayır	5	2,5
Kısmen	11	5,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Evet	138	69,0
Hayır	16	8,0
Kısmen	45	22,5
Böyle bir durum yok	1	,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında vatandaşın yardım almadan önce ve yardım aldıktan sonra kışlık yakacaklarını karşılama durumu arasındaki farklar öğrenilmiştir. “Evet”,

“Hayır”, “Kısmen”, “Böyle Bir Durum Yok” şeklinde sorular yöneltilmiştir. Verilen yardımların vatandaşın kışlık yakacaklarını karşılama durumunu yardım alamadan önce %69’0 iken yardım aldıktan sonra bu oran %92,0 olmuştur. Ayrıca vatandaşın yakacaklarını yardım almadan önce karşılayamama durumu %8,0 yardım aldıktan sonra ise bu oran %2,5’e düşmüştür.

Tablo 121: Sağlık Sorunlarını Çözümleme Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Evet	181	90,5
Hayır	8	4,0
Kısmen	11	5,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Evet	163	81,5
Hayır	16	8,0
	Frekans	Yüzde (%)
Kısmen	20	10,0
Böyle bir durum yok	1	,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında vatandaşın yardım almadan önce ve yardım aldıktan sonra sağlık sorunlarını çözümleme durumu arasındaki farklar öğrenilmiştir. “Evet”, “Hayır”, “Kısmen”, “Böyle Bir Durum Yok” şeklinde sorular yöneltilmiştir. Vatandaşın sağlık sorunlarını yardım öncesinde ve yardım sonrasında karşılayabildiği görülmektedir. Bunda da yeşilkart belgesi ile birlikte ihtiyaç sahibi olup sağlık güvencesi bulunmayan vatandaşın sağlık hizmetinden ücretsiz olarak yararlanması etkili olmuştur.

Tablo 122: İlaç İhtiyacını Karşılama Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Evet	184	92,0
Hayır	4	2,0
Kısmen	12	6,0
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
Evet	162	81,0
Hayır	14	7,0
Kısmen	23	11,5
Böyle bir durum yok	1	,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında vatandaşın yardım almadan önce ve yardım aldıktan sonra ilaç ihtiyaçlarını karşılama durumu arasındaki farklar öğrenilmiştir. “Evet”, “Hayır”, “Kısmen”, “Böyle Bir Durum Yok” şeklinde sorular yöneltilmiştir. Vatandaşın ilaç ihtiyaçlarını yardım öncesinde karşılayamayanların oranının yardım aldıktan sonra azaldığı gözlenmiştir.

Tablo 123:Eğitim İhtiyaçlarını Karşılama Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Evet	118	59,0
Hayır	4	2,0
Kısmen	67	33,5
Böyle bir durum yok	11	5,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	

Tablo 123 .(devamı)		
	Frekans	Yüzde (%)
Evet	94	47,0
Hayır	15	7,5
Kısmen	79	39,5
Böyle bir durum yok	12	6,0
Toplam	200	100,0

Yapılan araştırmada vatandaşın yardım almadan önce ve yardım aldıktan sonra eğitim ihtiyaçlarını karşılama durumu arasındaki farklar öğrenilmiştir. “Evet”, “Hayır”, “Kısmen”, “Böyle Bir Durum Yok” şeklinde sorular yöneltilmiştir. Vatandaşın eğitim ihtiyaçlarının yardım öncesinde karşılayanların sayısı 94 iken yardım sonrası eğitim ihtiyaçlarını karşılayanların sayısı 118’e yükselmiştir. Okula giden çocukları olmadığı için veya çocukları olmadığı için bu soruya “Böyle Bir Durum Yok” cevabını verenler ise 23 kişidir.

Tablo 124: Hayvan Yetiştirme Durumu

	Şuan ki Durum	
	Frekans	Yüzde (%)
Evet	77	38,5
Hayır	116	58,0
Kısmen	6	3,0
Böyle bir durum yok	1	,5
Toplam	200	100,0
	Yardım Almadan Önce	
	Frekans	Yüzde (%)
	Yardım Almadan Önce	
Evet	70	35,0
Hayır	118	59,0
Kısmen	11	5,5
Böyle bir durum yok	1	,5

Tablo 124 .(devamı)		
	Frekans	Yüzde (%)
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında vatandaşın yardım almadan önce ve yardım aldıktan hayvan yetiştirme durumu sorulmuştur. “Evet”, “Hayır”, “Kısmen”, “Böyle Bir Durum Yok” şeklinde sorular yöneltilmiştir. Verilen cevaplardan alınan yardımların vatandaşın hayvan yetiştirme durumunu çok fazla etkilemediğini göstermektedir.

3.4.5. Yardım Alanların Yardımlara Dair Görüşleri

Bu bölümde herhangi bir yardımdan faydalanmakta olan vatandaşın, yapılan yardımlarla ilgili olarak görüşleri öğrenilmek istenmiştir. Ayrıca Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının genel işleyişi ile ilgili olarak vatandaşta bıraktığı izlenim tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 125: Yardımlardan İhtiyacı Olanların Faydalanmasına Dair Görüşler

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle Hayır	6	3,0
Hayır	47	23,5
Kararsızım	95	47,5
Evet	49	24,5
Kesinlikle Evet	3	1,5
Toplam	200	100,0

Yardım alan hanelere “Yardımlardan İhtiyacı Olanların Faydalanma Durumları” sorulup 5’li likert tipli seçenekler sunulmuştur. Görüşme gerçekleştirilen kişilerin % 3,0’ı kesinlikle hayır, %23,5’i hayır, %47,5’i kararsızım, % 24,5’i evet, % 1,5’i kesinlikle evet cevabını vermiştir. Bu soruda kesinlikle hayır, hayır ve kararsız olanların % 74,0 olması yapılan sosyal yardımların ihtiyacı olmayanlara verildiği anlayışını oluşturmuştur. Bu durum ihtiyacı olmayanların ayıklanmasının gerektiği sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Tablo 126: Yardım Alan Kişilerin Belirlenmesinde Tarafsız Davranılmasına Dair Görüşler

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle Hayır	12	6,0
Hayır	72	36,0
Kararsızım	85	42,5
Evet	28	14,0
Kesinlikle Evet	3	1,5
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında yardım alan hanelere “Yardım Alan Kişilerin Belirlenmesinde Tarafsız Davranılıyor mu” görüşü sorulmuş olup 5’li likert tipli seçenekler sunulmuştur. Görüşme gerçekleştirilen kişilerin % 6,0’ı kesinlikle hayır, %36,0’ı hayır, %42,5’i kararsızım, % 14,0’ı evet, % 1,5’i kesinlikle evet cevabını vermiştir. Vatandaşın verilen yardımların verilme şartları hakkında yeterince bilgi sahibi olmaması verilen yardımların tanıklara verildiği gibi önyargıları meydana getirmektedir. Ayrıca verilen yardımların bazılarınınca istismar edilmesi bu kadar maddi imkan aktarılarak yapılan bu hizmetlerin vatandaşta olumsuz etki bırakmasına sebep olmaktadır.

Tablo 127: Yardımların Zamanında Dağıtılmasına Dair Görüşler

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle Hayır	0	,0
Hayır	17	8,5
Kararsızım	74	37,0
Evet	105	52,5
Kesinlikle Evet	4	2,0
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında yardım alan hanelere “Yardımların Zamanında Dağıtılmasına Dair Görüşleri” sorulmuş olup 5’li likert tipli seçenekler sunulmuştur. Görüşme gerçekleştirilen kişilerin hiçbirisi kesinlikle hayır cevabını vermezken, %8,5’i hayır, %37,0’ı kararsızım, % 52,5’i evet, % 2,0’ı kesinlikle evet cevabını vermiştir. Bu

konuda KSYDV'nin yapılan yardımları zamanında yapmış olduğuna dair görüşler vatandaşın cevabından anlaşılmaktadır.

Tablo 128: Yardım Tanıtımlarının Yeterince Yapılıp Yapılmamasına Dair Görüşler

	Frekans	Yüzde (%)
Kesinlikle Hayır	45	22,5
Hayır	100	50,0
Kararsızım	37	18,5
Evet	16	8,0
Kesinlikle Evet	2	1,0
Toplam	200	100,0

Araştırma kapsamında yardım alan hanelere “Yardım Tanıtımlarının Yeterince Yapılıp Yapılmadığına Dair Görüşü” sorulmuş olup 5’li likert tipli seçenekler sunulmuştur. Görüşme gerçekleştirilen kişilerin % 22,5’i kesinlikle hayır, %50,0’ı hayır, %18,5’i kararsızım, % 8,0’ı evet, % 1,0’ı kesinlikle evet cevabını vermiştir. Verilen cevaplardan vatandaşın Kelkit SYDV tarafından sağlanan yardımların ve hizmetlerin tanıtımlarını yeterince yapmadıklarını belirtenlerin oranının çok yüksek olması bu noktada vakfın bu alanda çalışmalar yapması gerektiğini göstermektedir.

SONUÇ

İnsanlık tarihiyle oluşan yoksulluk yaşanan zamanla birlikte küresel bir boyut haline gelmiştir. Kesin bir tanımlamasının yapılamadığı yoksulluk kavramı üzerinde herkesi birleştiren nokta tüm insanlığı ilgilendiren bir sorun olarak yer almasıdır. İnsan vücudunda oluşan bir rahatsızlık nasıl ki insanın tüm vücudunu etkiliyorsa yoksulluk sorununda da aynı örneği gösterebiliriz. Toplumun herhangi bir kısmında beliren yoksulluk diğer kısımlarda da kendini hissettirecektir. Bu noktada karşılıklı bir etkilenmenin olduğunu da söyleyebiliriz. Yoksulluk sorunu hem diğer sosyal sorunları arttırmakta iken hem de sosyal sorunlar sebebiyle oluşmakta ve artarak devam etmektedir. Döngü halinde devam eden bu sorunun çözümünün sadece maddi anlamda değil kültürel ve siyasal gibi sebeplerle birlikte yapılacağı görülmektedir.

Yoksulluğun sebebinin sadece ekonomik yetersizliklerden kaynaklanmaması sınırlarının çizilmesini zorlaştırmıştır. Bu durum ülkelerde uygulanan sosyal politikalarında işleyişini etkilemiştir. Ülkemizde son zamanlarda sosyal yardımlaşma alanında büyük yatırımların yapıldığını görmekteyiz. Özellikle SYD Vakıfları tüm il ve ilçelerde bu kapsamda en önemli yardım kuruluşu olmaktadır. Vatandaş ile devlet arasında köprü olan Vakıflar devleti temsil etmesi açısından önemli görevler üstlenmektedir. Özellikle sosyal yardım gibi hassas olunması gereken konularda Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının vatandaş incitmeden, rencide etmeden devleti temsil etmesi Vakıflara ayrı bir vazife yüklemektedir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının örgütsel yapısında “Vali-Kaymakam”, “STK”, “Belediye Başkanları”, “Muhtarlar” ve “Hayırsever İnsanların” da bulunması yardım alan haneler için büyük avantajlar sağlamaktadır. İhtiyaç halinde zaman kaybetmeden karar alınması ve alınan kararlarda esneklik olması doğal afet gibi durumlarda sorunların ivedi bir biçimde çözümünü kolaylaştırmaktadır. Asıl ihtiyaç sahiplerinin tespit edilmesi noktasında toplumun ileri gelenlerinin olması ve bu kişilerinde Mütevelli Heyet toplantılarında söz sahibi olması vatandaş için bir avantaj sağlamaktadır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları vatandaşın hanesini ziyaret ederek vatandaş bulunduğ koşullarda görerek kararlar almaktadır. Ayrıca verilen kararlardan sonra memnuniyet düzeyi, yardımların amacına ulaşp ulaşmadığı, hane de ne gibi değişimler olduğuna dair birçok sebeple tekrardan hane ziyaretinin yapılması da

Vakıfların üstlenmiş olduğu görevlerdendir. Yapılan bu araştırmada da Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının sağlamış olduğu yardım türleri, kişi sayısı, miktarı tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca bu hizmetlerden faydalanan vatandaşın hanesinde ne gibi değişiklikler olduğu, yapılan yardımların vatandaşta nasıl yankı yaptığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Yapılan sosyal yardımlara karşı vatandaşın bakış açısının da tespit edilmeye çalışıldığı bu çalışmada yapılan yardımların etkinliği de belirlenmeye çalışılmıştır.

Vakfın yoksullukla mücadelesini görebilmek amacıyla saha çalışması yapılmıştır. Kelkit SYDV'den hizmet almakta olan merkez, köy ve beldelelerde ikamet eden toplam 200 kişiye anket uygulaması yapılmıştır. Yüz yüze görüşmenin gerçekleştiği bu çalışmada yapılan sosyal yardımlara ilişkin düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Rastgele uygulamanın gerçekleştiği araştırma Vakıftan hizmet alan vatandaşlarla gerçekleştirilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda yardım alan kişilerin yardımlardan genel anlamda memnun kaldıkları sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca yapılan yardımların yardım alan kişilerin yaşamlarını rahatlattığı ve geleceğe daha güvenle baktıklarını göstermiştir. Ancak yapılan yardımların vatandaşın yardım öncesi ve yardım sonrası hanelerinde çok büyük değişimler yaratmamıştır. Ama bu yardımlar olmadığı zaman da hanede büyük sıkıntı yaşayacak kesimin de olduğu görülmüştür.

Özellikle yaşlı, engelli, kimsesiz olan vatandaşın yardım eli olan Vakıfların önemi çok büyüktür. Ancak farklı hanelere yapılan ziyaretlerde çok farklı koşullara sahip olmasına rağmen aynı hizmetten faydalanan hanelerin olması bu yardımların bazı kesimlerce istismar edildiğini göstermektedir. Özellikle kayıt altında ev ya da farklı gayrimenkul bulunmadığı için ihtiyaç olmaksızın bu yardımlardan faydalanan hanelerin olması sosyal incelemelerin önemini göstermektedir.

Yoksullukla mücadele gösteren kurumların uzmanlaşmış (sosyolog, psikolog, sosyal çalışmacı) kadrolarının bulundurulması ayrıca bir gereklilik olup kişilerin inisiyatifine bırakılmamalıdır (Mutlu, 2019:130). Uzmanlaşmış kadroların Vakıfların bünyesinde yer almaya başlaması keyfi uygulamaların önüne geçilmesini sağlayarak kaynakların amaç dışı kullanımlarını azaltacaktır. Gerek sivil toplum kuruluşları gerekse belediyelerce faaliyet gösteren yardım kuruluşları ile iletişim içinde olunması şarttır(Mutlu, 2019:130). Vakıfların sivil toplum örgütleri, yardım kuruluşları, Sosyal Hizmetlerle işbirliği içerisinde olması, bilgi ve deneyim paylaşımı yapması hem etkili

bir şekilde hizmetlerin vatandaşa ulaşmasını hem de gereksiz yapılan yardımların önüne geçilmesini sağlayacaktır.

Yapılan yardımların tarafsız dağıtılması ve ihtiyacı olanların kullanmasına yönelik sorularda vatandaşın çoğunluğunun olumsuz cevabı vermesi verilen hizmetlerde bu alanlarda yeterli denetimlerin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Peri(2020,151) “sosyal yardım talebiyle başvuran kişilerin tüm gelir ve mal varlıklarının günümüzdekinden daha etkin ve şeffaf bir şekilde analiz edilmesi” şeklinde belirtmiştir. Bu durum Vakıfların iş yükünü hafifletmiş olmasının yanı sıra yapılan yardımların gerçek adreslerini bulma işlevini de kolaylaştıracaktır. Ayrıca yardım alacak vatandaşlar için net bir yasal çerçevenin olması sistemde yer alan bozuklukları da düzeltecektir.

Devletin eli olan Vakıflara yüksek bütçelerin ayrıldığı ve vatandaşa daha fazla hizmet sağlayabilmek için yardım çeşitlerinin sürekli yenilendiği görülmektedir. Bu kadar kaynak aktarılırken de keyfiyetten uzak, tarafsız bir biçimde kaynakların dağıtımı gerçekleştirilmelidir. Böylelikle halk nezdinde de devletin yapmış olduğu hizmetlerin vatandaşa sağlıklı bir biçimde ulaşacağı unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Ak, M. (2016). Toplumsal bir olgu olarak yoksulluk. Akademik Bakış Dergisi, (54), 296-297.
- Aktan, C. ve Vural, İ. (2002). Yoksulluk: Terminoloji, Temel Kavramlar ve Ölçüm yöntemleri. Hak-İş Konfederasyonu Yayınları.
- Aktan, C.C. ve Vural, İ. Y. (2002). Gelir dağılımında adaletsizlik ve gelir eşitsizliği: Terminoloji, Temel Kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri, Yoksullukla Mücadele Stratejileri. Ankara: Hak İş Konfederasyonu Yayını.
- Arpacıoğlu, Ö. (2012).Dünya’da ve Türkiye’de yoksulluk ve yoksullukla mücadele, (Yüksek Lisans Tezi). 22 Ocak 2020 tarihinde <https://www.ulusaltezmerkezi.net/dunyadave-turkiyede-yoksulluk-ve-yoksullukla-mucadele/> adresinden erişildi.
- Arpacıoğlu, Ö. ve Yıldırım, M.(2011). Dünya’da ve Türkiye’de yoksulluğun analizi. Niğde Üniversitesi, İİBF Dergisi, 4(2), 60-76
- Buğra, A. (2008). Kapitalizm, yoksulluk ve Türkiye’de sosyal politika. İstanbul: İletişim Yayınları
- Demirci, A. (2019). “Yoksullukla mücadele kapsamında sosyal yardım uygulamaları: Ardahan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfı örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ardahan.
- Devlet Planlama Teşkilatı (2007). Dokuzuncu kalkınma planı gelir dağılımı ve yoksullukla mücadele özel ihtisas komisyon raporu. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- DPT (2001).Gelir dağılımının iyileştirilmesi ve yoksullukla mücadele (Özel İhtisas Komisyonu Raporu), Ankara: DPT
- Dündar, Z. Ö., Türkiye’de kentsel yoksulluk açısından sosyal belediyeciliğin önemi, Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi, C.1, S.2, s. 117-126. 21 Mayıs 2020 tarihinde http://mjh.akdeniz.edu.tr/_dinamik/201/344 adresinden erişildi.
- Erdugan, F.E. (2010). Türkiye’de özürlü yoksulluğu ve mücadele politikalarının değerlendirilmesi: Ankara-Keçiören örneği, Özürölüler Uzmanlığı Tezi, T.C. Başbakanlık Özürölüler İdaresi Başkanlığı Yayını, Ankara.

- Fırat, M. (2013). Gelişmekte olan ülkelerde ve Türkiye’de yoksulluk. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 15, (1), 201-203.
- Güloğlu, T. ve Es, M. (2011). Bilgi toplumuna geçişte kentlileşme ve kentsel yoksulluk: Kocaeli örneği. 01 Kasım 2021 tarihinde https://tasam.org/tr-TR/Icerik/3177/bilgi_toplumuna_geciste_kentlilesme_ve_kentsel_yoksulluk_kocaeli_orneği adresinden erişildi.
- Gündoğan, N. (2008). Türkiye’de yoksulluk ve yoksullukla mücadele. Ankara Sanayi Odası Dergisi, Ocak/Şubat sayısı, 42-56.
- Güneş, S. (2010).Yoksullukla Mücadelede Mikro Kredi uygulamaları ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Proje Destekleri. Ankara :T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü İstatistik Araştırma ve Tanıtım Dairesi Başkanlığı. 01 Kasım 2021 tarihinde <https://ailevecalisma.gov.tr/uploads/sygm/uploads/pages/kitaplar/sosyalyardimlasma-ve-dayanisma-vakiflarinda-vergi-ve-muhasebe-uygulamalari> adresinden erişildi.
- Mutlu, Ş. (2019). Yoksulluk ve Dayanışma İlişkisi Bağlamında Geçmişten Günümüze Hayırseverliğin Kurumsallaşma Süreci. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Kütahya.
- Özsoy, D. (2019). “Türkiye’de Yoksullukla İlgili Sosyal Politikalar: Bir Değerlendirme Çalışması”. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, S. (2017). “Türkiye’de sosyal devlet ve sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının etkinliği: Defne ve Antakya İlçesi Örneği”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Hatay.
- Peri, D. (2020).Yoksullukla mücadelede muhtaç kişilere yapılan sosyal yardım uygulamaları: Sakarya ili sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları örneği, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Sallan Gül, S. (2002), “Türkiye’de yoksulluk ve yoksullukla mücadelenin sosyolojik boyutları”, Yoksulluk, şiddet ve İnsan Hakları (iç), TODAİE Yayınları, Ankara.

- Sipahi, E. (2006). Yoksulluğun küreselleşmesi ve kentsel yoksulluk: ekonomik boyutlarıyla Konya örneğinde yoksulluk. SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 173-189.
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanunu (1986). T.C. Resmi Gazete, 19134, 14 Haziran 1986 <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/19167> adresinden erişildi.
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Yönetmeliği (1986, 17 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı: 19167). 13 Aralık 2020 <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/19167> adresinden erişildi.
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Yönetmeliği (1986, 17 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı: 19167). 17 Temmuz 2020 tarihinde <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/19167> adresinden erişildi.
- Şenses, F. (2001). Küreselleşmenin öteki yüzü: Yoksulluk. İstanbul: İletişim Yayınları, 2. Basım
- Şenses, F. (2009). Küreselleşmenin öteki yüzü yoksulluk. (5. Baskı), İstanbul: İletişim Yayınları
- T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü (2020). 23 Ağustos 2020 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=3294&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=> adresinden erişildi.
- T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü (2020). Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları. 23 Ağustos 2020 tarihinde <https://www.ailevecalisma.gov.tr/sygm/genel-mudurluk/sosyal-yardimlasma-ve-dayanisma-vakiflari/> adresinden erişildi.
- T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü (2020). 28 Ağustos 2020 tarihinde <https://www.ailevecalisma.gov.tr/sygm/genel-mudurluk/sosyal-yardimlasma-ve-dayanismayi-tesvik-fonu/> adresinden erişildi.
- T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü. (2019). Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları. 18 Ağustos 2020 tarihinde <https://ailevecalisma.gov.tr/sygm/hakkinda/sosyal-yardimlasmadayanisma-vakiflari/> adresinden erişildi.
- Yılmaz, A. (2009). Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının yoksullukla mücadelede etkisi: “Hilvan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Örneği”.

Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Yılmaz, S. (2006), “Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının yoksullukla savaşım politikaları içindeki yeri: Eskişehir Örneği”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Eskişehir.

Yusufoğlu, Ö. Ş.(2010). Kadın yoksulluğu üzerine sosyolojik bir araştırma: Elazığ Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

3294 Sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu, RG:14.06.1986, 19134.

EKLER

Ek 1: YOKSULLUK ARAŞTIRMASI GÖRÜŞME FORMU

Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Yönetimi Anabilim Dalı “**Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Etkisi: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Üzerine İnceleme**” adlı yüksek lisans tezi için bir araştırma yürütüyoruz. Bu konuda sizlerin de görüşlerini almak istiyoruz. Görüşleriniz sosyal yardım ve proje desteklerinin ihtiyaç sahibi vatandaşlara daha etkin ve daha yaygın biçimde ulaşmasına katkıda bulunacaktır. Teşekkürler.

Anket No	Tarih	Başlama Saati	Bitiş Saati	Mahalle/Köy

1-Cinsiyet

Cinsiyet	Erkek	Kadın
	1	2

2- Yaşınızı öğrenebilir miyim? (.....) (Yaşı açık olarak yazınız!)

Kod	1	2	3	4	5	6
Yaş	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+

3- Medeni durumunuzu öğrenebilir miyim?

Medeni Hali	Kod
Eşi ölmüş	1
Evli (nikahsız, imam nikahlı)	2
Evli (nikahlı)	3
Bekar	4
Boşanmış	5
Evli ama ayrı yaşıyor	6
Diğer.....	

4- Öğrenim durumunuzu öğrenebilir miyim?

Eğitim durumu	Kod
Okur-yazar değil	1
Okur-yazar	2
İlkokul mezunu	3
Ortaokul ve dengi mezunu	4
Lise ve dengi mezunu	5
Üniversite/yüksekokul	6

5- Hane halkı reisi siz misiniz?

Evet benim	1 Soru 7'ye geçin
Hayır, ben değilim	2

6-Cevap hayırsa hane halkı reisinin eğitim durumunu öğrenebilir miyim?

Eğitim durumu	Kod
Okur-yazar değil	1
Okur-yazar	2
İlkokul mezunu	3
Ortaokul ve dengi mezunu	4
Lise ve dengi mezunu	5
Üniversite/yüksekokul	6

7-Aldığınız yardımlar nelerdir? (yardım türlerini hatırlatın!!) DİKKAT: Çok**Cevap**

YARDIM TÜRÜ		SOSYAL YARDIMLAR	Kodu
Aile Yardımları	1	Gıda yardımı	SY1
		Yakacak yardımı	SY2
		Sosyal destek nakdi yardımı	SY3
		Diğer aile yardımları	SY4
Eğitim	2	Öğrenci ihtiyaç yardımı (kırtasiye, okul kıyafeti vb)	SY5
		Şartlı nakit transferi eğitim yardımı (nakdi yardım)	SY6

Yardımları		Yüksek öğrenim için nakdi yardım	SY7
		Diğer eğitim yardımları	SY8
Sağlık Yardımları/Özürlü Yardımları	3	Sağlık yardımı (tedavi destek, ilaç, tıbbi malzeme, cihaz)	SY9
		Gebelik yardımı	SY10
		Şartlı nakit transferi sağlık yardımı (nakdi yardım)	SY11
		Diğer sağlık yardımları	SY12
Özel Amaçlı Yardım	4	Aşevi faaliyetleri	SY13
YARDIM TÜRÜ		PROJE DESTEKLEME YARDIMLARI	Kodu
Sosyal Riski Azaltma Projesi (SRAP)	5	Yerel girişimcilik (bireysel ya da grup bazlı veriliyor)	PY1
Kırsal alanda sosyal destek projesi (KASDEP)	6	Koyunculuk (sadece kooperatiflere veriliyor)	PY2
		Süt sığırcılığı (sadece kooperatiflere veriliyor)	PY3

AİLE YARDIMLARINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME SORULARI					
	Kesinlikle Hayır	Hayır	Kararsızım	Evet	Kesinlikle Evet
8- Aldığınız aile yardımı yaşamınızı rahatlatı mı?	1	2	3	4	5
9- Aile yardımlarını yeterli buluyor musunuz?	1	2	3	4	5
10- Genel olarak aile yardımından memnun musunuz?	1	2	3	4	5
11-(DİKKAT: Verilen cevap 1,2,3 ise sorunuz!) Neden memnun değilsiniz?					

EĞİTİM YARDIMLARINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME SORULARI					
	Kesinlikle Hayır	Hayır	Kararsızım	Evet	Kesinlikle Evet
12- Aldığınız eğitim yardımı yaşamınızı rahatlattı mı?	1	2	3	4	5
13- Eğitim yardımlarını yeterli buluyor musunuz?	1	2	3	4	5
14- Genel olarak eğitim yardımlarından memnun musunuz?	1	2	3	4	5
15- (DİKKAT: verilen cevap 1,2,3 ise sorunuz!) Neden memnun değilsiniz?					
SAĞLIK/ÖZÜRLÜ YARDIMLARINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME SORULARI					
	Kesinlikle Hayır	Hayır	Kararsızım	Evet	Kesinlikle Evet
16- Aldığınız sağlık/özürlü yardımı yaşamınızı rahatlattı mı?	1	2	3	4	5
17- Sağlık/özürlü yardımlarını yeterli buluyor musunuz?	1	2	3	4	5
18- Genel olarak sağlık/özürlü yardımından memnun musunuz?	1	2	3	4	5
19-(DİKKAT: verilen cevap 1,2,3 ise sorunuz!) Neden memnun değilsiniz?					

AŞEVİ/ DİĞER YARDIMLARA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME SORULARI					
	Kesinlikle Hayır	Hayır	Kararsızım	Evet	Kesinlikle Evet
20- Aldığınız aşevi yardımını yaşamınızı rahatlatmış mı?	1	2	3	4	5
21- Aşevi yardımını yeterli buluyor musunuz?	1	2	3	4	5
22- Genel olarak aşevi yardımından memnun musunuz?	1	2	3	4	5
23--(DİKKAT: verilen cevap 1,2,3 ise sorunuz!) Neden memnun değilsiniz?					
PROJE DESTEK YARDIMLARINA İLİŞKİN SORULAR					
	Kesinlikle Hayır	Hayır	Kararsızım	Evet	Kesinlikle Evet
24- Aldığınız proje destek yardımını yaşamınızı rahatlatmış mı?	1	2	3	4	5
25- Proje destek yardımını yeterli buluyor musunuz?	1	2	3	4	5
26- Genel olarak proje destek yardımından memnun musunuz?	1	2	3	4	5
27-(DİKKAT: verilen cevap 1,2,3 ise sorunuz!) Neden					

memnun değilsiniz?	
--------------------	--

(28, 29 ve 30'uncu Soruları Destek Yardımı Almamış Olanlara Sor!)

28-SYDV'nin iş kurmak için faizsiz destek projelerinden haberiniz var mı?

Evet	1
Hayır	2 SORU 34'E GEÇİNİZ

29-Evet iseSYDV'nin bu destek projelerinden (iş kurma vb) hiç faydalanmayı düşündünüz mü?

Evet düşündüm	1
Hayır düşünmedim	2

30- Değilse neden düşünmediniz? (açık bir şekilde belirtiniz.).....

31. 32. 33. ve 34'üncü Soruları Destek Yardımı Almış Olanlara Sor!

31-Aldığınız proje destek yardımını ödemeye başladınız mı?

Evet	1 SORU 33'e GEÇİNİZ
Hayır	2

32-Aldığınız proje destek yardımının geri ödemelerini düzenli yapabiliyor musunuz?

Evet, düzenli yapabiliyorum	1 SORU 34'e GEÇİNİZ
Hayır, düzenli yapamıyorum	2

33- Aldığınız proje destek yardımının geri ödemelerini düzenli yapabileceğinizi düşünüyor musunuz?

Evet, düzenli yapabileceğimi düşünüyorum	1
Kısmen yapabileceğimi düşünüyorum	2
Hayır, düzenli yapabileceğimi düşünmüyorum	3

34-Algınız yardımın ihtiyacınızı ne ölçüde karşıladığını düşünüyorsunuz?

Kesinlikle ihtiyaçlarını karşıladı	1
İhtiyaçlarını karşıladı	2
İhtiyaçlarını ne karşıladı ne de karşılamadı	3
İhtiyaçlarını karşılamadı	4
Kesinlikle ihtiyaçlarını karşılamadı	5

35-Aldığınız yardımlardan dolayı hanenizin yoksulluğunda bir azalma olduğunu düşünüyor musunuz?

Yoksulluğunda kesinlikle azalma oldu	1
Yoksulluğunda azalma oldu	2
Yoksulluğunda ne azalma oldu ne de olmadı	3
Yoksulluğunda azalma olmadı	4
Yoksulluğunda kesinlikle azalma olmadı	5

36-Yardım almadan önceki ve sonraki durumunuzu düşündüğünüzde hanenizi ve kendinizi ekonomik açıdan nasıl ifade edersiniz?

	Şuan ki Durum				Yardım Almadan Önce			
	Evet	Hayır	Kısmen	Böyle bir durum yok	Evet	Hayır	Kısmen	Böyle bir durum yok
Temel gıda ihtiyaçlarınızı karşılıyor musunuz?	1	2	3	9	1	2	3	9
Düzenli besleniyor musunuz?	1	2	3	9	1	2	3	9
Kışlık yakacaklarınızı karşılıyor musunuz?	1	2	3	9	1	2	3	9
Sağlık sorunlarınızı çözümlüyor musunuz?	1	2	3	9	1	2	3	9
İlaç ihtiyaçlarınızı karşılıyor musunuz?	1	2	3	9	1	2	3	9
Eğitim ihtiyaçlarınızı karşılıyor musunuz?	1	2	3	9	1	2	3	9

Hayvan yetiştiriyor musunuz?	1	2	3	9	1	2	3	9
------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---

37- Yardım aldığınız “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfını” tanıyor musunuz?

Evet tanıyorum	1
Kısmen tanıyorum	2
Hayır tanımıyorum	3

38-Sosyal yardım alınabileceğinden nasıl haberdar oldunuz? (DİKKAT: Birden çok cevap işaretlenebilir.)

Muhtardan	1
İmamdan	2
Akraba/Komşu/Tanıdıklardan	3
TV/Sosyal medya	4
Dergi/Gazete	5
Diğer (belirtiniz)	

39- Son beş yıl içinde başka bir yerden yardım aldınız mı? (DİKKAT: Birden çok seçenek işaretlenebilir.)

Hayır almadım	1
Belediyeden	2
Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundan	3
Hayırsever insanlardan	4
Öğrenim burs/kredi	
Diğer (belirtiniz)	

40- Yardımların topluma önemli bir katkısının olduğunu düşünüyor musunuz?

Kesinlikle önemli bir katkısının olduğunu düşünüyorum	1
Önemli katkısının olduğunu düşünüyorum	2
Önemli katkısının olmadığını düşünüyorum	3
Kesinlikle önemli katkısının olmadığını düşünüyorum	4
Bilmiyorum	99

41- Aldığınız yardımlar geleceğe güvenle bakmanızı sağlıyor mu?

Kesinlikle güvenle bakıyorum	1
Güvenle bakıyorum	2
Ne güvenle ne de güvensiz bakıyorum	3
Güvensiz bakıyorum	4
Kesinlikle güvensiz bakıyorum	5

42-Çocuklarınızın sizden daha rahat bir hayat yaşayabileceğini düşünüyor musunuz?

Evet düşünüyorum	1
Hayır düşünmüyorum	2
Evet ama çok da rahat değil	3
Bilmiyorum	99

43-Şimdi size okuyacağım ifadelere katılıp katılmayacağınızı belirtebilir misiniz?

	Kesinlikle hayır	Hayır	Kararsızım	Evet	Kesinlikle evet
Yardımlardan ihtiyacı olanlar faydalıyor mu?	1	2	3	4	5
Yardım alan kişiler belirlenirken tarafsız davranılıyor mu?	1	2	3	4	5
Yardımlar zamanında dağıtılıyor mu?	1	2	3	4	5
Yardım Tanıtımları yeterince yapılıyor mu?	1	2	3	4	5

44-Evinizin mülkiyeti kime aittir?

Mülkiyet Durumu	Şuan ki Durum	Yardım Almadan Önce
Ev Sahibi	1	1
Kira	2	2
Kira ödemiyor	3	3
Diğer (belirtiniz).....		

45-Evinizin salon dahil oda sayısı nedir?

Oda Sayısı	Şuan ki Durum	Yardım Almadan Önce
1 oda	1	1
2 oda	2	2
3 oda	3	3
3+ oda	4	4

46-Evi nasıl ısıtıyorsunuz?

	Şuan ki Durum	Yardım Almadan Önce
Sobalı	1	1
Doğalgaz/Elektrik sobası	2	2
Diğer (belirtiniz).....		

47-Evi ne ile ısıtıyorsunuz?

	Şuan ki Durum	Yardım Almadan Önce
Tezek/Talaş	1	1
Odun/Kömür	2	2
Doğalgaz/Elektrik sobası	3	3
Diğer (belirtiniz).....		

48-Evinizin şimdi sayacağım eşyalardan hangilerine sahipsiniz?

Eşya	Şuan ki Durum		Yardım Almadan Önce	
	Var	Yok	Var	Yok
Buzdolabı	1	0	1	0
Televizyon	1	0	1	0
Otomatik çamaşır makinesi	1	0	1	0
Bulaşık makinesi	1	0	1	0
Dikiş Makinesi	1	0	1	0
Cep telefonu	1	0	1	0
Fırınlı ocak	1	0	1	0
Elektrikli süpürge	1	0	1	0
Uydu anteni	1	0	1	0

Güneş enerji sistemi	1	0	1	0
Bilgisayar/Tablet	1	0	1	0
Traktör	1	0	1	0
Binek oto	1	0	1	0
Diğer (belirtiniz).....	1	0	1	0

49-Hane halkının sahip olduğu gayrimenkul durumu nedir?

	Şuan ki Durum		Yardım Almadan Önce	
	Var	Yok	Var	Yok
Ev	1	0	1	0
Dükkan	1	0	1	0
Bağ/Bahçe	1	0	1	0
Arazi/Tarla	1	0	1	0

50- Hane halkına ait hayvan cinsi ve miktarı nedir?

	Şuan ki Durum			Yardım Almadan Önce		
	Var	Miktarı(adet)	Yok	Var	Miktarı(adet)	Yok
Küçükbaş	1		0	1		0
Büyükbaş	1		0	1		0

51-Hane halkı tipini belirtiniz.

Hane Tipi	Kod
Tek kişi	1
Tek ebeveynli aile	2
Çekirdek aile (anne, baba, çocuk)	3
Geniş aile (anne, baba, dede, hala, çocuk vb.)	4
Sadece Eşler	5
Diğer (belirtiniz).....	

52-Şuan Çalışıyor musunuz?

Evet (Ne iş yaptığınızı belirtiniz).....	1 (SORU 55'E GEÇİNİZ)
Hayır	2

53-Çalışmıyorsanız ne zamandan beri çalışmıyorsunuz?

Kod	1	2	3	4	5	6	7
	Hiç çalışmadım	1-3 ay	4-7 ay	8-12 ay	1-3 yıl	4-6 yıl	7 yıl +

54-Çalışmama nedeninizi öğrenebilir miyim?

Çalışmama Nedeni	
Sağlık problemi	1
Emekli	2
Ev kadını	3
İş bulamamış	4
Mevsimlik çalışıyor	5
Bedensel engelli	6
Öğrenci	7
Diğer.....	

55-Hanenizde kaç kişi yaşıyor?(rakamla belirtiniz)

Kişi Sayısı	Kod
1-3 kişi	1
4-6 kişi	2
7-9 kişi	3
10-12 kişi	4
13-15 kişi	5
16-18 kişi	6
19-21 kişi	7
22+ kişi	8

56-Hanenizde çalışan kaç kişi var?.....(rakamla belirtiniz)

Kişi Sayısı	Kod
Çalışan yok	1
1 kişi	2
2 kişi	3

3 kişi	4
4 kişi	5
5 kişi	6
6+ kişi	7

57-Hanenizdeki kişilerin çalışma durumlarını belirtir misiniz?

	Kod	Kişi Sayısı	Yaş(lar)
Ücretli-maaşlı	1		
Kendi tarımsal işinde alışan	2		
Mevsimlik tarım işçisi	3		
Kendi hesabına alışan	4		
Geçici içi	5		
Emekli	6		
Diğer (belirtiniz).....			

58-Sosyal bir güvenceniz var mı?

	Kod
SSK	1
Bağ-kur	2
Emekli sandığı	3
Yeşil kart	4
Sosyal güvencesi yok	5

59-Sosyal yardımlar dahil ailenizin tüm çalışanlarıyla birlikte aylık geliriniz ne kadardır?

Hiç geliri yok	1	2501 ve üzeri	7
150 TL'den az	2	Cevap vermek istemiyor	8
150-250 TL arası	3	Bilmiyor	9
251-500 TL arası	4	Diğer (belirtiniz).....	
501-1000 TL arası	5		
1001- 2500 arası	6		

60. Sizce dört kişilik bir ailenin (kira hariç) normal bir yaşam sürmesi için gereken bir aylık para ne kadar olmalıdır?

100-1000 TL arası	1
1001-2500 TL arası	2
2501-3000 TL arası	3
3001-4500 TL arası	4
4501 TL ve üzeri	5

Görüşme Formunu Uygulayanın Adı/Soyadı/İmzası

Ek 2: GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu çalışma, “Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Etkisi: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Üzerine İnceleme başlıklı bir araştırma çalışması olup Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının yoksulluk ile mücadelede etkinliğinin ortaya çıkarılması” amacını taşımaktadır. Çalışma Seyhan TOK tarafından yürütülmekte ve tez sonucunda Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının yoksullukla mücadeledeki etkisi ortaya konulara hizmet modellerinden faydalanan vatandaşların yaşamlarında ne tür değişiklikler meydana getirdiği tespit edilmeye çalışılarak, elde edilen sonuçlar ilgili kurumların gelişimine ışık tutulacaktır.

- ✓ Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- ✓ Çalışmanın amacı doğrultusunda, anket uygulaması yapılarak sizden veriler toplanacaktır.
- ✓ İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz.
- ✓ Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı (tokseyhan9@gmail.com) yöneltebilirsiniz.

Araştırmacı Adı:

Adres :

İş Tel :

Cep Tel :

“Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabilceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum”.

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

X X X X

Ek 3: BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU FORMU

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU	
(Proje Onay Formu)	
TARİH	
YER	
KATILIMCILAR	Prof.Dr. GÜNAY ÇAKIR (Başkan) Prof.Dr. BAHİR BAYRAM (Üye) Prof.Dr. MÜGE YILMAZ (Üye) Prof.Dr. BAYRAM NAZİR (Üye) Prof.Dr. EKREM CENGİZ (Üye) Prof.Dr. SAİME ŞAHİNÖZ (Üye) Prof.Dr. FERKAN SİPAHİ (Üye)
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU PROJE ONAY FORMU	
Projenin Adı:	Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Etkisi: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Üzerine İncelenecektir
Projenin Niteliği:	Bu proje Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından yoksulluk sebebi ile hizmet alan vatandaşları ve aldıkları sosyal yardım hizmetlerinin niteliğini kapsamaktadır. Proje dâhilinde Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı veri tabanı üzerinde çalışma yapılacaktır olup, veri tabanında kayıtlı olan 200 aile ile yüz yüze görüşerek anket yapılması planlanmaktadır. Bu proje saha çalışması niteliğindedir.
Proje Araştırmacıları:	Seyhan TOK
Proje Yürütücüsünün Haberleşme Bilgileri:	
Araştırmanın Amacı:	Bu çalışmada yoksullukla mücadelede bir araç olarak düşünülen Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının yoksulluk ile mücadelede etkinliğinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Araştırmaya dâhil edilecek 200 vatandaşın yardımlarından/proje desteklerinden yararlanmadan önceki ve sonraki sosyo-ekonomik durumlarının karşılaştırılmasına ve proje katılımcılarının, yardımlara/proje desteklerine dair görüşlerine ilişkin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının yoksullukla mücadele konusunda üstlenmiş olduğu görev ve sorumluluklar gözlemlemeye çalışılacaktır.

Araştırmanın Gerekçesi:	Yoksullukla mücadelede, sosyal devlet politikası kapsamında Türkiye geneline bir örnek olarak, Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının kurumsal katkısı, yapısı, işleyişi, uygulanan hizmetler ve kaynakların kullanımı açısından yoksullukla mücadele noktasındaki katkılarını betimleme gerekçesiyle yapılacaktır.
Araştırmanın Yöntemi:	Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Etkisi: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Üzerine İnceleme başlıklı bu çalışmada bir kamu politikası olarak, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları'nın yoksullukla mücadeledeki etkisi incelenecektir. Bu kapsamda çalışma, birinci bölümde kavramsal ve kuramsal çerçevenin; ikinci bölümde ise alan araştırmasının yer aldığı iki bölümden oluşacaktır. Birinci bölümde, yoksulluk olgusunun teorik ve kavramsal çerçevesi ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu aracılığıyla hizmet veren Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları'nın idari, hukuki, mali yapısı ve yapılan yardımların mahiyeti ve türleri anlatılacaktır. İkinci bölümde ise, alan araştırmasının evreninin özellikleri, araştırma verilerinin analizi ve yorumlanmasına yer verilecektir. Alan araştırmasında, Gümfışhane'nin Kelkit ilçesinde halihazırda Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan hizmet ve yardım almakta olan 200 kişi ile yüz yüze görüşme şeklinde yapılacak olan bir anket uygulamasına yer verilecektir. Vatandaşla yapılacak ankette, yöre halkının daha çok hangi yardımlara ihtiyaç duyduğu, kendilerine yapılan sosyal hizmetleri bir hak olarak görüp görmedikleri, sosyal yardımların kendilerinde bir dışa bağımlılık yarutup yaratmadığı, aldıkları yardımların yaşamlarını rahatlatıp rahatlatmadığı ve yardımları yeterli bulup bulmadıkları gibi hususlar araştırılacaktır.

**Kullanılacak
biyolojik,
psikolojik ve
teknik vb. tüm
yöntemleri
açıklayan etik ile
ilgili özet:**

Kelkit SYDV'nin hukuki, idari ve finansal yapısının yanında sosyal yardım hizmetlerinin incelenmesinin amaçlandığı çalışmanın materyalini literatür araştırması sonucu elde edilen çeşitli yerli makaleler ve kitaplar, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'ne kayıtlı yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. Araştırmanın devamında alan araştırması yapılacak olup Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından faydalanmakta olan 200 vatandaşa anket uygulaması yapılacaktır. Ayrıca yapılacak anket uygulanmasında katılımlı taramanın gönüllülük temelinde olacaktır. Bu sebeple de araştırmada Gönüllü Katılım Formu uygulanacaktır.

Gümüşhane Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Sayın Doç. Dr. Yakup KAHRAMAN'ın "Yoksulluğa Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Etkisi: Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Üzerine İnceleme" adlı projesi değerlendirilmiştir.

Proje etik açısından uygun bulunmuştur.

Projenin etik açısından geliştirilmesi gerekmektedir.

Proje etik açısından uygun bulunmamıştır.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı : Seyhan TOK

Doğum Yeri ve Tarihi :

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Selçuk Üniversitesi - Sosyoloji Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sosyal Hizmet Yönetimi Anabilim Dalı

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Gümüşhane Sosyal Hizmet Merkezi, Sosyolog (ASDEP)
(2017- 2018) -Kelkit Sosyal Hizmet Merkezi, (2018-2020)
Sosyolog (ASDEP)- Felsefe Öğretmeni (2020- devam)

Jüri Tarihi : 09.07.2021